Szabó Dezsõ vezércikkei a Virradatban 1. rész

Szabó Dezsõ

Tartalom

Elõszó
Karácsonyi ének
Ellenforradalom
Egységet!
Csuhaj!
A népképviselet problémája
Antiszemitizmus
A debreceni csúfság
A magyar paraszt
Ábrahám Ernõ
A sajtó
Budapest visszafoglalása
A magyar munkáshoz
A magyar iskola
Altábornagy vacsorája
Két romlás közt
De gazdasági téren
A mozi
Szabadság és keresztény politika
A magvetõk
1848 március 15
Kolozsvár
A kísérleti nyúl
Séta március tizenötödikén
A magyar protestantizmus jövõje
A színház
Még egyszer a színház
A magyar ifjúság
Tertius gaudet
Utószó

Elõszó

A magyar nemzeti radikalizmus soha el nem fakuló aranylapjait tartja kezében az olvasó, aki megvásárolta ezt a szerény kiállítású kis könyvecskét. Közel nyolc évtizeddel ezelõtt születtek ezek az írások, egy, a maihoz sok mindenben hasonló, sok mindenben nem összehasonlítható korban. Nem volt még elrákosodva a társadalmi tudat az egyre kiterjedtebb és egyre mohóbb globalizmustól, nem volt még mögöttünk sem a Don kanyari kivéreztetés, sem Budapest ostroma, sem a rémséges, moszkovita negyven év a maga két fejezetével, Rákosival és Kádárral. Nem volt még szigorúan megkövetelt világliturgiává emelve a holokauszt kultusz, hiszen jóval elõtte vagyunk még annak a II. világháborúnak is, amelyhez mindez köthetõ. De hogy sok minden mennyire azonos volt az akkori magyar élet és a mai között, az a cikkek olvasása

során annyira szembeötlõ, hogy erre külön kitérni nem érzem indokoltnak.
Szabó Dezsõ 1920 december 25. és 1921 április 10. között 54 aktuális elemzést többségében vezércikket írt a Virradat számára. Ezek a következõk:
*1920. dec. 25. Karácsonyi ének
*1920. dec. 29. Ellenforradalom
*1921. jan. l. Egységet!
1921. jan. 1. a halottak irodalma az élõk irodalmáról
*1921.jan. 5. Csuhaj!
1921. jan. 6. Irodalmi csevegés I.
*1921. jan. 9. A népképviselet problémája I.
1921. jan. 11. Irodalmi csevegés II.
1921. jan. 12. A népképviselet problémája II.
1921. jan. 13. Irodalmi csevegés III.
1921. jan. 14. Irodalmi csevegés IV.
1921. jan. 16. A népképviselet problémája III.
1921. jan. 18. Irodalmi csevegés V
1921. jan. 19. A magyar tanár
1921. jan. 20. A kritikáról
*1921. jan. 21. Antiszemitizmus
1921. jan. 22. Juhász Gyula
1921. jan. 23. Királykérdés és politika
1921. jan. 25. Az én arcom
1921. jan. 26. A magyar hadsereg
1921. jan. 27. Egy elfelejtett arc (Kaffka Margitról)
*1921. jan. 28. A debreceni csúfság
1921. jan. 29. Mûvészek baja
*1921. febr. 2. A magyar paraszt
*1921. febr. 4. Ábrahám Ernõ
*1921.febr.6. A sajtó
1921. febr. 8. Biedermayer kommunizmus
1921. febr. 10. Nyílt levél Csir Csár tanár úrhoz
1921. febr. 10. "A gyilkos" (Interjúban utasítja vissza az õt ért zsidó vádakat)
*1921. febr. 11. Budapest visszafoglalása
*1921. febr. 13. A magyar munkáshoz
1921. febr. 16. A kolozsvári református kollégiumról I.
1921. febr. 17. Szemérmetlenség
1921. febr. 19. A kolozsvári református kollégiumról II.
*1921. febr. 20. A magyar iskola I.
1921. febr. 22. Pillanatnyi képek az idegen terror idejébõl
*1921. febr. 24. A magyar iskola II.
*1921. febr. 26. Altábornagy vacsorája
*1921. febr. 27. Két romlás közt
*1921. márc. 6. ...De gazdasági téren...
*1921.márc.9. A mozi
*1921. márc. 10. Szabadság és keresztény politika
1921. márc. 11. Siralmas panasz
*1921. márc. 13. A magvetõk
*1921.márc.l6. 1848. március 15.
1921. márc. 19. Adatok a magyar kultúrpolitikához
*1921.márc.20. Kolozsvár
*1921. márc. 24. A kísérleti nyúl

*1921. márc. 25. Séta március tizenötödikén
*1921. márc. 27. A magyar protestantizmus jövõje
*1921.márc.31. A színház
*1921. ápr. 3. Még egyszer a színház
*1921. ápr. 8. A magyar ifjúság
*1921. ápr. 10. Tertius gaudet
(a * azokat a cikkeket jelöli, amelyek ebben a kötetben olvashatók.)
Az 54 remekmûbõl mindegyik külön-külön kis irodalmi trouvaille ma csupán 16 található meg az Országos Széchényi Könyvtár állományában, a többi elveszett, eltûnt, kikopott. Valószínûleg nem magától. De ez még jó helyzetnek számít, mert pl. Az MTA Irodalomtudományi Intézetének könyvtárában, a KLTE könyvtárában, az Írószövetség könyvtárában hogy csak kapásból emeljünk ki néhányat egyetlen Virradat sem található. Itt most lehetõségünk van közzé tenni 30-at, a Virradatbéli csillaghullás általunk fellelt maradékának legjavát. De mert jó okkal hihetõ, hogy magángyûjtõknél lappanganak kivágatok, nem teljesen reménytelen, hogy egyszer hiánytalanul a magyarság asztalára tehetjük Szabó Dezsõ Összes Mûveinek valahányadik köteteként a nagy író Virradatban megjelent minden sorát.
A Virradat 1917/18 fordulóján indult, már a világháború vége felé, de csak az õszirózsás forradalom alatt vált napilappá. Oláh Gábort, Milotay Istvánt és Krúdy Gyulát ugyanúgy ott találjuk munkatársai között, mint a kor sok más magasra értékelt publicistáját. Az a Szakács Andor (1877-1942) a fõszerkesztõje, aki a vörös terror bukása után a Friedrich kormány sajtóosztályának vezetõje, a Teleki kormányban államtitkár lesz, majd 1922-tól kisgazdapárti képviselõ. A Tanácsköztársaság kikiáltását követõen a nemzed hangvételû Virradatot betiltják, így az csak 1919 augusztusának elsõ napjaiban jelenhet meg újra. Külön érdekessége, hogy a húszas évek egyetlen politikai napilapja volt, amely hétfõn is megjelent. Szabó Dezsõ és Szakács Andor között kölcsönös nagyrabecsülésen alapuló baráti viszony lehetett, nyilván ennek hozadékaként merült fel, hogy legyen Szabó Dezsõ a Virradat vezércikkírója. Ha megnézzük az elõzõ listát amely nem is teljes, mert néhány személyes vonatkozású nyilatkozatot kihagytunk a felsorolásból, valóban megdöbbentõ az a lávaömléshez hasonló erejû termékenység, amellyel alig három és fél hónap alatt ezeket a mûveket megalkotta.
Amúgy maga az alkotás is nyilvános látványossága volt a magyar fõvárosnak: bárki, akit érdekelt, ha elzarándokolt a "füstös, meleg Centrál kávéházba", amelynek ablakán kinézve, Bohuniczky Szefi szerint, "ha az õszi délutánban kigyulladtak a lámpák, a Ferenciek tere egyszerre úgy hatott, mint egy régi történethez készült rajz" és ott úgy foglalt helyet, hogy a Bányai emléktáblával szemközti asztalt, Szabó Dezsõ állandó helyét szemmel tarthassa, akkor ezen cikkek megszületésének is tanúja lehetett. A Mester ugyanis a percnyi pontossággal odarendelt gyorsírónak (néha ezek a pontos rögzítés biztosítására ketten is voltak), asztalánál ülve, szivarozás és kávéivás közben, folyamatos gyorsasággal, mintha olvasná, úgy diktálta õket. A diktálás végeztével a gyorsíró elköszönt, sietve bevitte a kéziratot a szerkesztõségbe, ahol legépelték és nyomdába küldték. Ezen cikkek nagyobbik részének hiába is keresnénk az eredeti, Szabó Dezsõ által írott kéziratát, ilyenek nincsenek: ezek szájról született mûvek. (ami a Centrált illeti, az nem elírás: Szabó Dezsõ majd csak néhány évvel ezután fedezi fel magának immár örökös törzshelyéül a budai Philadelphiát.)
A Virradatbeli cikkek tökéletes ízelítõt adnak írásmûvészetének, stiláris könnyedségének, politikai és ideológiai nézetrendszerének milyenségérõl. Ne feledjük, ezen írások alig karnyújtásnyira vannak még az elveszített világháború nyomorúságától, és az azt követõ, 590 áldozatot kb. napi négy kivégzést!, Dunába lõtt ártatlan embereket, magyarságuk és kereszténységük miatt halálraítélt hazafiak cinikus likvidálását jelentõ bolsevista diktatúrától, a tanácsköztársaságtól. A 133 napos rémálom alatt leninista elvárások szerint szervezték át a magyar társadalmat, így történhetett, hogy az "írói direktórium" kormány által kijelölt népbiztosa, legfõbb irányítója az a Lukács György (alias Georg von Löwinger) lett, aki maga is élen járt a magyarölésben, 1919 májusában a poroszlói Tiszaparton hét honvédet mészároltatott le, hogy ezzel az életben maradottakra pedagógiailag hasson. (Bizony, bizony, Heller Ágnes és Eörsi István szellemi vezetõje tömeggyilkos, háborús bûnös. Ha ma élne, Hágába kellene toloncoltatnia a magyar hatóságoknak, hogy ott feleljen az ártatlanul leöletett magyarokért.)
Maga Szabó Dezsõ nem volt forradalom ellenes, azt hangoztatta, hogy a vesztett háború után, a felmérhetetlen társadalmi nyomor, a szociális és politikai csõdállapot közepette szükségszerû, talán elkerülhetetlen is volt a forradalom. A baj nem az fejd ki számos tanulmányában, hogy forradalom volt, hanem az, hogy ezt a forradalmat elsikkasztották elõlünk. Az a baj, hogy ez a forradalom nem magyar forradalom volt, hanem a zsidó hódítás trükkje: hatalomváltás, ahol a tõsgyökös és történelmi magyarság kezébõl kiütötte az irányítást a nemzetellenes, kozmopolita elem. Jellegzetes Szabó Dezsõi hitvallás az 1921 január 9-i vezércikk azon kitétele, miszerint: "a politika ölte meg Magyarországot, meg kell ölni ezt a politikát!" Ugyancsak meghatározó sajátságai a Virradat vezércikkeinek a Mester semmiféle alkut, mellébeszélést,

félrenézést nem ismerõ helyzet elemzései: a zsidóságot keményen bírálja, mert a magyar zsidóság alaposan rá is szolgált erre a kritikára, de ez nem teszi csõlátásúvá Szabó Dezsõt: kikel a zsidó heccek, a hisztérikus túlzások ellen. Látja, ismeri és számba veszi a zsidó bûnöket, de nem abszolutizálja õket, fõleg nem hiszi, hogy azok lennének minden magyar gond okozói. A magyar sajtó dicstelen helyzetének felvázolásában (1921 febr. 6.) ugyanolyan keményen vagdalkozik a nemzeti oldal felé is: "De többet mondok: ha ma egyetlen hatalmi szóval el lehetne tüntetni a magyar életbõl a zsidó sajtó összes termékét, a sajtóprobléma a maga egészében fennállna." Ugyanazzal az intranzigens igazságkereséssel sújtott oda a magyarság ellenségeire, mint ha kellett magára a magyarságra. A saját fajtájával ugyanolyan szigorú és igazságos volt, mint az idegennel.
A másik társadalmi sokk, ami jellemzi ezen írások születésének légkörét, tulajdonképpen 1920,21 fordulóján még nem is volt képes a maga teljes, õrjítõ súlyával, átérezhetetlen képtelenségével tudatosulni a közgondolkodásban. Ez pedig Trianon, amelynek valósága és gigászi tragédiája majd csak a húszas évek közepétõl kezd el igazán jelenvalóvá sajogni, elhihetõdni a magyar lelkekben. Hogy Szabó Dezsõ jelen írásaiban kiemelten nem foglalkozik a Trianon problémával, egyáltalán nem meglepõ: "századok politikájával mesterségesen elveszített" bûnös következménynek tartja Trianont, soha nem azonosult a hangos, olcsó és bombasztikus irredentizmussal. Õ a magyar jövõ garanciáját, a nemzed újraegyesülés magától értetõdõ követelését nem érzelmes szónoklatoktól, de átgondolt, felelõsségteljes, következetes nemzetépítõ politikától várta. Nem Szabó Dezsõ tehet róla, hogy ennek a kora soha nem érkezett el.
Ma már kideríthetetlen, hogy milyen okok miatt szûnt meg április közepén az író és a Virradat termékeny, már-már káprázatosan pazarló kapcsolata. Tény, hogy májustól már mint fõmunkatárs. A Népben folytatja a Virradatban elkezdett cikksorozatot, és augusztus közepéig eddig tart szoros kapcsolata a Néppel újabb 29 cikket közöl, közülük 14-et "Vasárnapi levelek" rovatcím alatt. Egy biztos, a Virradattól nem haraggal távozik, a kölcsönös barátság és respektus változatlanul megmarad Szabó Dezsõ és Szakács Andor, a Virradat fõszerkesztõje között. Ami õszintén szólva ritka és nem megszokott jelenség a mindig zsörtölõdõ, nehéz természetû, kveruláns Szabó Dezsõ mozgalmas életében.
Hogy a Virradatos vezércikkek jelentõsége mennyire nagy lehetett, hogy ezeknek hatását és jelentõségét mennyire nagyra értékelték a kortársak, elárulja az az igény is, hogy valamikor, a 30-as évek közepe táján ezeket már szerették volna külön kötetben kiadni. Samu Ilona kéziratban lévõ visszaemlékezése szerint maga Szabó Dezsõ akadályozta meg az akkori megjelenést, amikor is Cs. Szabó Lászlóval és Samu Jánossal beszélgetve határozottan kijelentette: "Én ezt nem engedem. A cikkek nem igazi alkotásaim, csak olyanok, mintha egy nyugtát írnék alá." Most tehát az a furcsa helyzet állt elõ, hogy a Szabó Dezsõ Emléktársaság jelen kiadványa a Mester eredeti akaratával esetleg nem találkozik. Mentségünkre szóljon, hogy a cikkek születése óta nyolcvan, az idézett mondatok elhangzása óta pedig hatvan év telt el. Márpedig az idõ az emberi lét legnagyobb varázslója, sok mindent hatályon, jelentõségen, figyelmen, azaz léten kívül helyez, ha úgy tartja jónak, még más dolgokat felértékel, a középpontba állít, megdicsõít. Nem akarunk visszaélni azzal a lehetõséggel, hogy a Mester nekünk már nem tilthatja meg személyes jelenlétének kategorikus imperatívuszával, hogy kötetbe szerkesszük ezeket az írásokat, csupán arra hivatkozhatunk, hogy a hazánk felett elviharzott utóbbi fél század történelmi szentenciája számunkra nemzeti relikviává emel még egy nyugtát is ha azt Szabó Dezsõ írta alá.
De ha már itt tartunk, azt még el kell árulnom, hogy ezeket a hatékony mondanivalójukból mit sem vesztett írásokat a korabeli Virradat-féle közlésen kívül soha senki nem közölte újra, természetesen 1945 után sem: Egyetlen antológia, válogatás, cikkgyûjtemény, egyetlen szerkesztõ sem találta meg õket, miközben a húszas évek magyar sajtótörténetét, társadalmi keresztmetszetét, politikai berendezkedését mûvek megszámlálhatatlan sokasága volt hivatva elemezni.
Véletlen vajon?
Szõcs Zoltán fõtitkár
Szabó Dezsõ Emléktársaság

Karácsonyi ének

Halotti ének volt az idei karácsonyi ének. Az ország képviselõnek ujjongása és tapsai közt Hegedüs Lóránt miniszter énekelte. Szegény magyarság, milyen boldog lehetsz, hogy a képviselõid így ujjonganak.
A halott, szegény, idétlen, csak éppen hogy egy évet élt. Torzszülött volt a szerencsétlen, s mindennap ordítani kellett, hogy él: hogy õ is elhiggye és tovább szuszogjon. Keresztény volt a vezetékneve, zsidó volt a keresztneve. Magyar öklöt lóbált, de idegen zsebbe hullatott pénzt. Magyar uralmat rikoltott, s magyar lett koldussá, magyar rongyolódott le, magyar éhezett, magyar didergett hajléktalanul hon nélküli hazájában. És idegen kalandorok autóztak, házat vettek, földet

vásároltak, drága régiségeket, kincseket gyûjtöttek. Mert minden eladóvá lett, amit magyar munka, magyar vér, magyar verejték termett. És õk megvettek mindent: házat, bútort, ruhát, ékszert, embert.
Az ének elhangzott már a halott felett, de a nevét még nem mondták meg. Ezt még kellemetlen lett volna kikottyantani. Mert a vidám torozók a halottból születtek, belõle éltek, belõle nõttek nullákból számító egységekké. A halottat úgy hívják, hogy keresztény kurzus, de genere nemzeti.
Szegény, szavaknak tapsoló magyarság, hát ez kellett még neked? Elpusztultál liberaliter, elvágódtál pacifice, meggebedtél communiter, s most az ebek harmincadjára kerültél keresztény nemzetileg!
Micsoda reálpolitikusokat fog hordani most a türelmes magyar föld! a sok éhes sakál, akik tavaly ilyenkor üvöltötték az intranzigens antiszemitizmust, s úgy csordultak a kereszténységtõl, mint a rángatott szivattyús kút, most egyszerre nemzetgazdászokká, pénzügyi szakértõkké, külügyi orákulumokká fognak gömbölyödni, s a kétszer kettõ bizonyosságával fogják kimutatni, hogy "a gyûlölet és elfogultság politikájával" tavaly bömbölt jelszavaikkal nyílegyenesen a koporsónkba lépünk.
Mi volt a gyökérbetegsége az elhunytnak? Hogyan lehetett, hogy a tavaly megnyilatkozó roppant tömeg energiával, s annyi nemes szív tiszta szándékával odajutottunk, hogy bevalljuk csõdünket a hódító idegen elõtt? Hol volt a hazugság, hol volt a fekély, hol történt a félreficamodás?
Megpróbálom rövid pontokba tömöríteni azokat az alaphibákat, melyek a magyarság nagyszerû lelki fellendülését is a magyarság mártíriumává tették, és amelyek következménye az lett, hogy a honfoglaló idegen az ellene feltámadt hatalmas reakció révén még súlyosabb hatalmi tényezõ lett a magyar életben, mint volt azelõtt.
1. Alaphiba volt a kommunizmus bukása utáni elsõ napok habozása s a gyáva kitérés a végleges megoldások elõl. Forradalom után új, termõ társadalmi rendet csak azoknak az elveknek és eszközöknek alkalmazásával lehet teremteni, melyekkel a levert forradalom építette fel a maga hatalmát. A kommunizmusnak keresztelt idegen uralom alatt a gyõztes faj kezünkbe adta mindazokat az általános elveket és eszközöket, melyekkel a magyarság végleges honfoglalását lehetõvé tehettük volna. Az antant nem lett volna komiszabb, Európa nem lenne ridegebb és könyörtelenebb, mint amilyen így volt. Nem volna kevesebb szenünk, kevesebb fánk, kevesebb Magyarországunk és több nyomorúságunk, mint így. De több súlyunk volna, mert mertünk volna, mert a mai Európában az ököl és sajog a legjobb külpolitika. Ötven percentesek voltunk, gyávák voltunk, nem tudtunk elég magyarok lenni.
2. Az új rezsim arra a történelmi falzumra (csalásra) épült, hogy a forradalom már elsõ napjaiban, minden megnyilvánulásában és minden szereplõjében bûnös volt.

Végzetes és gyilkos tévedés! a háború szétomlásakor a magyarság minden érdeke követelte a forradalmat, egy hatalmas, új életet teremtõ magyar forradalmat. A Tisza halála a történelem szükségszerû ítélete, szimbolikus elintézése volt egy gaztett keretében. Ennek a forradalomnak feladata lett volna a századokon át kizsákmányolt magyarságot öncéllá függetleníteni, egy bátor és nagy horizontú szociális politikával az osztályuralmat és a nagy részben idegen tõke hatalmi súlyát megszüntetni, Magyarország földjét minden munkás magyar hazájává hódítani, a vezetést, a kezdeményezést a tehetségeknek adni át. A baj nem az volt, hogy forradalom volt, hanem, hogy egy idegen faj imperializmusa elsikkasztotta a magyarság forradalmát. Ezt a forradalmat megvalósítani lett volna az új rezsim legfõbb feladata. Ehelyett közéletünk nagyrészt idegen stréberei egy ostoba, csak azért is restauráció álláspontjára állottak. Sokszor jóhiszemûen, de igen sokszor zsivány politikából odahamisították a közvéleményt, hogy kereszténynek és magyarnak tekintse mindazt, ami a két forradalom elõtt volt, zsidónak és nemzetközinek mindazt, amit a két forradalom hozott. Pedig az a múlt, amit így egzaltáltak, a kereszténység és a magyarság romlásának leggyalázatosabb elõkészítése volt. De ez a torzítás alkalmas volt arra, hogy a kis éhes tehetségtelenek hajrát kiáltsanak minden merészebb tehetségre, minden tehetségre, a magyar faj legértékesebb megnyilvánulásaira. Mert faji ösztön helyett étvágy, kereszténység helyett beteges ambíció, egy nagy építõ szociális morál helyett a tehetetlenség irigysége és gyûlölsége irányította ezeket a mindenünnen nyakunkba szakadt apostolokat.

3. A faji öntudatnak ez az abszolút hiánya okozta azt a hallatlan elintézést, mellyel a két forradalom bûnöseit véltük megbüntetni, s mely egy egyetemes keresztény nemzed magyar harakirivé fajult. Az okos zsidó faj átmenti a maga értékeit minden pártálláson és izmuson, mert az a faj, melyet mi mindig destruktívnak nevezünk, elég konstruktív arra, hogy ne azt nézze, miben téved valamelyik tagja, hanem hogy mit termel a faj számára. Az elõbb mondottakból következik, hogy minden értékesebb és nemesebb magyar szellem a faji öntudat és egyéni értékkifejtés minden jogán forradalmi volt, s a két forradalom elsõ (csakis az elsõ) napjai könnyen magával ragadhatták éppen saját faja érdekében.

Ha tehát faji öntudat vezette volna az intézõket, ítélõket és büntetõket, feltétlenül a következõ megkülönböztetést kellett volna tenniük: a) Irgalmatlanul megsemmisíteni vagy kizárni a magyar életbõl az idegen imperializmus minden tényezõjét. b) Általános amnesztiát adni minden magyar jó szándéknak, minden nemes merészségnek, minden félrelépésnek. Általános amnesztiát és feledést adni minden magyarnak, aki kimondottan nem tört faja ellen, mert hõ szerelmi viszonyra a kapitalizmus iránt az evangélium alapján még egy keresztény kurzus sem kényszeríthet senkit. Hány értékes elmét, hány buzgó tetterõt, hány nemes szívet nyertünk volna meg ezzel az építõ magyar munkának? Ehelyett mi történt? az idegen irtózatos szolidaritásával, nemzetközi összeköttetésével, roppant sajtó és pénzeszközeivel meg tudott menekülni a megérdemelt következményektõl. És a magyar tehetség, magyar tudás, magyar ügyesség, magyar jó szándék vagy magyar gyengeség ezrei sínylettek és sínylenek börtönökben, kenyérvesztésben, üldöztetésben és a bosszúálló öklök alatt. Az okos idegen, ha fajtájának egy haja szálát kihúzták, atrocitásokat rikoltott világgá. Pedig itt csak egyetlen óriási, dõre és bûnös atrocitás volt, mely a magyar faj ellen követtetett el. Nem õrült dolog-e, ha egy faj életét túlnyomólag idegen jövevények intézik?

4. Az antiszemitizmus, mely a magyarság szükségszerû higiéniája, életösztöne, sine qua nonja, egy hatalmas építõ, szervezõ, céltudatos munka helyett kis, egyes esetekre és személyekre ugató, népszerûség-hajhászó, ízléstelen és igen sokszor ostoba szószátyárkodássá züllött. A keresztény sajtóban volt bõ hely arra, hogy századikszor és kétszázadikszor leszúrjuk Gábor Andort, Szép Ernõt s az idegen faj más jelentéktelenjét, akik nevének örökre ismeretlen kellett volna maradni a magyar nyomdászok elõtt, de nem volt hely, hogy magyar tehetségeket hozzunk felszínre, hogy nagy, általános szempontokból irányítsuk a fajmentés tragikus küzdelmét. Ma már egy keresztény vállalat adja ki egy idegen író Ne bántsuk egymást! címû kotyvalékát, a magyar tehetség könyve csak sorokat kap a keresztény lapokban, de egy Molnár Ferenc, egy Szép Ernõ negatív reklámjának (a leghatalmasabb reklám!) tárcákat és hasábokat áldoznak. Antiszemiták voltunk mindenben, ami kicsinyes, ízléstelen és ostoba, kiegyezõk voltunk mindenben, ami öngyilkosság számunkra.

5. A magyarságot elsõsorban, másod és harmadsorban a politikai szabad verseny, az agyonódázott népképviselet, a politikai pártok és kalandorok vad történtése vitte a sír szélére. Az új rezsim nemcsak hogy nem adott védelmet ez ellen, de a régi hibákat még kiáltóbbakká tette. Pedig ezt a védelmet meg kell szervezni! Csonka Magyarországnak kevés képviselõje van. Gondoljuk csak meg egészen elméletileg, hogy a mérhetetlen idegen tõkének mily könnyû e pár emberre befolyást gyakorolni. Én elismerem, hogy képviselõink a legnagyobb önzetlenséget, a legizmosabb tehetséget, a legmélyebb tudást, s a legszilárdabb morált jelentik, de emberek, és nem lehetnek kivételek az eredendõ bûn alól.
6. Miért maradt olyan védtelenül és szervezetlenül a magyarság a nagy összeomlás után? Miért került olyan ellenállás nélkül az idegen faj hatalmába? Mert az egyetlen osztály, mely modern államot vezethet: a középosztály szervezetlen, koldus volt, s egy rabszolga ideológiában sínylõdött. Az új rezsim adott egypár kövér frázist neki, de koldusabban és nyomorultabbnak hagyta, mint valaha. Pedig faji öntudat ma csak ebben a szerencsétlen mártír osztályban van.

Ezeket akartam elmondani a halott végtisztességén, akit olyan ujjongva temetnek el azok, akik belõle éltek. És most, ha egy szerény magyar írónak lehetne szava egy bársonyszékben ülõ miniszterhez, azt mondanám Hegedüs Lórántnak: Én is erdélyi vagyok, mint Ön, én is hétszilvafás nemes vagyok, mint Ön, én is tettem egyszer fogadást, mint Ön. Ennek a fogadásnak minden tragikumát álltam a múltban és állani fogom a jövõben. És itt a lét és nemlét küszöbén, Isten és lelkiismeretem elõtt mondom Önnek, hogy az oldott akaratú, fajilag öntudatlan magyart liberalizmussal csak megölni lehet, de feltámasztani nem. És mondom Önnek, hogy a magyar jövõ két alapfeltétele: a szabad verseny és kapitalizmus korlátozása, s másodszor egy erõs, gazdag, mûvelt magyar középosztály megteremtése. De Ön ezt nem fogja meghallani. Önnek most tapsolnak azok, akik tavaly hazaárulónak üvöltötték volna. Liberalizmus, pacifizmus, kommunizmus, keresztény kurzus:
Ezek voltak a hands up! (Kezeket fel!) kiáltások, melyekkel idegen kalandorok a balek magyart megzsebelték. Az új kiáltás: reálpolitika! a mártír magyarság egy jelszóval lett gazdagabb, s annyi koldusság után egy illúzióval lett koldusabb.
Virradat, 1920. XII. 25.

Ellenforradalom

Az idegen uralom két egymásra következõ fázisa (Károlyi, Kun B.) egy ostoba szót s egy ostoba fogalmat dobott felszínre. A szót és a fogalmat az idegen teremtette, s mi aztán mohón kaptunk rajta, körülkandíroztuk keresztény nemzeti szentimentalizmussal, és örültünk neki, mint a majom a reálpolitikájának. A szó: ellenforradalmár, a fogalom: ellenforradalom.

Nem azoknak akarom megszentelt emlékét érinteni, akik mint a magyarság hõsies tiltakozásai, elvéreztek az idegen hóhérok kezén. Nem is azt a sok apró strébert akarom bántani, akik, mert valamelyik szórakozott Lenin fiútól kaptak egy-két pofont, azt államtitkárságra, miniszterségre s más jóra igyekeztek beváltani. A szó, a fogalom az, mely hazug, ostoba és veszélyes. Annyi mindennek híján a magyarságnak ellenforradalomra van a legkevesebb szüksége.

De ha forradalom alatt az emberi jólét folytonos kiszélesedését, az emberiség, az emberi jogok és a gondolat uralmának folytonos megtágulását értjük, akkor mégis van egy ellenforradalom. Ez az ellenforradalom a történelem legnagyobb csalása, és mert mélyen a magyarság életébe vág, ezt akarom a jóhiszemûek szemébe döbbenteni.

A zsidóság a maga roppant világreklámjával, mint az emberi forradalom örök kovászát, mint a jövõ magvetõjét, az emberi jogok elõharcosát: mint a megváltó fajt lopta be magát a lelkekbe. És a felületes vizsgáló tényleg valami effélét állapít meg: a zsidóság mindenütt a liberalizmusnak, a demokráciának, az örök emberi forradalomnak a legkiválóbb harcosa volt. Mit jelent ez?

Mi adja meg a magyarázatát annak a még egy példányban elõ nem forduló, misztikus csodaszámba menõ szolidaritásnak, mely a világ minden zsidóját védelemben és támadásban, eszközökben és célokban egységesen mûködõ egyetlen organizmussá teszi?

Mi európaiak, angolok, franciák, magyarok és a többiek, a kereszténység és az európai kultúra nagy közösségében mindnyájan "emberré" tágultunk, s rengeteget veszítettünk vérünk, idegeink ösztönös, spontán fajiságából. A zsidó, a világtörténelem egyetlen csodájaként megmaradt az az elzárt õs törzslélek, mely ötezer évvel ezelõtt volt. A megkülönböztetõ tollat viselõ primitív törzsek védõ vér szerinti gyûlöletével és megtartó szeretetével zsidó, csak zsidó: akaratában, ösztöneiben, látása formájában, megértése miként jében: tudatos és tudatlan énje minden rezdülésében. Kapard meg a "legkultúrabb" zsidót, aki reggel Maeterlincket olvas, délben Paul Claudelt szaval, este Tolsztojt gargalizál: az "európai" epidermis alatt megtalálod az érintetlen õs zsidót, az ádáz Jehova, a rettenetes Talmud acélos bennszülöttjét, aki a vérnek, az idegeneknek tudatlan õsösztönösségével az élet alapkérdéseiben faja minden egyedével azonosan lát, hall, tapint, szagol, ízlel, szeret és gyûlöl. Ezt a csodálatos lelki formát az az irtózatos, a lelket az élet minden percében vaspörölyökkel kovácsoló vallásosság teremtette és õrizte meg, melyhez képest minden más vallásosság szabadgondolkodás vagy humanizmussá tágult istenhit. Mert faj, hit és morál, mint minden õstörzsnél, szétbonthatatlanul egy és ugyanaz a zsidónál: agyara, karma és foga az élet meghódítására. Ez a vallás annyira vérévé, idegei és húsa szövetévé lett, hogy ha már nem is hisz, a benne megvalósult lelki képlet érintetlenül marad. A lipótvárosi szabadkõmûves, felvilágosult szép lélek, az ateista konti utcai szocialista vezér, a hiteket és minden múltat felperzselõ kommunista, s a galíciai gettó kaftános zord rabbija lényegében, élete igazi valójában egy és ugyanazon lélek: a rettenetes Talmud kinyújtott karja az élet meghódítására.

Mert a zsidó zsidóvá születése egyszerû tényével imperialista. Imperialista az õstörzsek vér szerinti idegengyûlöletével. Mint az eldugott sziget vad törzseinek, a zsidónak az idegen fáj, sajog, mint a szemébe dobott szálka, a húsába tört lándzsavég. Õ a tiszta faj, az õ istene az egyetlen uralkodó isten, a világ isteni adományból örökség szerint az övé, minden más vér tisztátalan, minden más isten hazugság, minden más faj bitorló ezen a földön. És az egész zsidóság minden tényében a visszafoglalás nagy célját kergeti. A vérnek, húsnak ezt a kitéphetetlen imperializmusát, az õs vad törzseknek ezt az ötezer év elõtti lelki formáját hozta át érintetlenül századunkba s látta el modern eszközökkel, modern álarccal, és ez mély és csodálatos titka világuralmának.

Természetes, hogy a történelemcsinálásból és közéletbõl kizárt zsidóság, mikor a liberalizmus, felvilágosodás, demokrácia és szellemi forradalom elsõ harcosai döngetni kezdik a megszûkült világrend kapuit, meglátja mindazt a jövõt, melyet az új jelszavak számára jelentenek. És megkezdõdik a világtörténelem legnagyszerûbb taktikája. Az elõretörõ zsidó imperializmus olyan jelszavakkal és ideákkal tör utat magának, amelyek vére, õsi hite, morálja szerinti valódi lényével a legszélesebb ellentétben van. Megcsinálja a világ legzseniálisabb imperializmusát: a minden országban küzdõ örök emberi elégedetlenséget teszi uralmi törekvésének fõ fegyverévé. Liberalizmust ordít, hogy szellemi rabszolgaságba hajtson, demokráciát rikolt, hogy felépítse a legirtózatosabb anyagi rabszolgaságot, mely a demokrácia halálát jelenti: végletes kapitalizmust, forradalmat hirdet, hogy a forradalmon át megalapítsa a maga abszolút uralmát. Az utolsó 5060 év történelme kiáltó illusztrációja állításaimnak. A gyõzelmes zsidóság elfoglalja a lélekgyúrás minden mûhelyét: a sajtót, az irodalmat, a könyvkereskedést, a könyvkiadást, a katedrát, a színházat és a mozit. És megszületik a

világ legtürelmetlenebb lelki formája: a szabadgondolkodó. A szabadgondolkodó, aki "természettudományos", "racionális" "egyetemes emberi", de aki eltipor minden tudományt, rációt, minden emberit, ami nem segít elõre, vagy akadályozza a zsidó faj világuralmi törekvéseit. Szuggesztív szavakat termel: reakciós, klerikális, elfogult, nacionalista stb. Ezekkel a szuggesztív szavakkal, roppant szolidaritásával s világtõkéjével irgalmatlanul eltipor minden ellentmondást és ellentmondót. A zsidó koplalhat hosszúnapkor, ünnepelhet szombaton, betarthatja õstörzsi vallásának minden barbár szokásait, azért felvilágosult, szabadgondolkodó, s lehet szabadkõmûves, szocialista vezér vagy mint Bíró Lajos, a Chevra Kadisa tagja, megválasztható a kommunista írói szakszervezet elnökévé. De ha a katolikus vasárnap betéved templomába, akkor klerikális, reakciós, elfogult, középkori. Kérdezem, megválaszthatták volna-e a kommunista írói szakszervezet elnökévé valamelyik keresztény Chevra Kadisa, akarom mondani kongregáció tagját. Ez magyarázza meg, hogy a nagy egyetemes emberi vallás: a kereszténység templomaiba belõdöztek, papjait mártírizálták akkor, amikor az õsi törzsi vallás híveinek páskalisztet és húsvéti bort biztosított "a vallási elfogultságtól mentes" szesztilalmas Tanácsköztársaság.
És tényleg, mi történik a zsidó impérium alatt:
a) a gyõzelmes faj kimondja (és talán igaza volt), hogy a liberalizmus a burzsoá társadalom rothadási formája, és kimondja a szellemi diktatúrát.
b) Kimondja, hogy a demokrácia a burzsoá kapitalizmus életformája, és megalapítja a gazdasági diktatúrát.
c) Kimondja, hogy az örök emberi jogok, a szabadság, a szabadgondolkodás burzsoá frazeológia: megszüntet minden kritikát és szabadságot, s könyörtelen diktatúrát szab az élet minden tényére.
És ki mind e diktatúrának a hatalmi tényezõje, ki feje, keze, zsebe az új uralomnak? a zsidó, a zsidó, a zsidó.

Mert nemzetköziség, szociális harc, liberalizmus, kritika, szabadgondolkodás, demokrácia, emberi jogok, szabadság, forradalom, mind csak a törtetõ zsidó imperializmus formái voltak számára. Most, hogy uralomra jutott, eltörte az eszközöket, megölte a liberalizmust, megölte a szabadgondolkodást, a demokráciát: megölte a nagy emberi forradalmat. Kimondom minden jóhiszemû elme nagy intéséül: az antiszemitizmus nem a maradi, nem az elfogultságában vagy hitében korlátolt, nem a "reakciós" lelki ügye: hanem alap princípiuma, a belsõ látásnak nélkülözhetetlen formája minden igaz forradalmár, mindazok lelkében, akik harcos hittel hisznek az emberi szabadság, az emberi jogok, az egyetemes emberi jólét megvalósulásában. Õket érte az irtózatos csalódás, a helyre nem hozható nagy történelmi becsapás.
Ez a nagy történelmi ellenforradalom, mely megvalósult az idegen uralom alatt, amikor idegen kalandorok kezén a fájdalmas, dicsõséges magyar történelem bûnügyi krónikává züllött. Miért mondtam el ezeket? Mert hiszem, hogy a magyarságnak csak úgy van jövõje, ha beáll az örök emberi forradalom szolgálatába. Ha ezen a földön magyar csinál igazi szocializmust, igazi kultúrát, igazi szabadságot. Ha az õ ökle dönti le a múlt visszaéléseit, ha az õ munkás keze épít egy minden tiszta akarat, minden jó szándékú elme, minden munkáskéz számára egyenlõen otthonos hazát. Vigyázzunk! Ha megint a múlthoz, a visszaélésekhez, az elõkelõ gazságokhoz kötjük a magyarság sorsát, jöhet olyan történelmi pillanat, mikor megint az ügyes idegen kezébe csúszik sorsunk intézése. És kérem, különösen a magyar szellem számos derék munkását, akik részt vettek jóhiszemûen az idegen uralom munkájában, s akiket az új meddõ rezsim durva meg nem értéssel támadott meg, üldözött és kitagadott. Nézzenek vissza az elmúlt eseményekbe, felejtsenek el minden jogos panaszt, vallják be önmaguknak a nagy csalódást. Az emberiséget csak faján keresztül szolgálhatja az ember, s a magyarságra minden összekeveredés a zsidósággal biztos halált jelent. Teljes szétválás, abszolút külön szervezkedés: ez az egyetlen reálpolitika. Mi befogadtuk testvérként õket, mi hittünk bennük, mi liberálisok voltunk, mi velük akartunk haladni az örök emberi ideálok megvalósulására. Õk megtaposták testvériségünket, leöklözték hitünk, eltiportak minden liberalizmust velünk szemben, megtagadták ezeket az ideálokat. Mindazok az ideák, melyek a nagy emberi forradalom harcosaivá tett bennünket, követelik, hogy forduljunk el az ádáz zsidó imperializmus könyörtelen ellenforradalmától. Építsük be tiszta szándékainkat, tisztító akaratunkat fajunk életébe, és gyõzhetetlenek leszünk.
Virradat, 1920. XII. 29.

Egységet!

Az eltávozó év még visszafordítja irtózatos arcát. Széttépett ország, mozaikra tört társadalom és megmondhatatlan nyomorúság szörnyû víziója van szemeiben. Szegény magyarság, ki tudná elmondani szenvedéseidet?
Mi volt az elsõ rugó, hol rejlik a végzetes hiba, mi a magyarázó oka ennek a mérhetetlen tragédiának?
Az emberiség termésének alapformája, erõi megszervezésének végsõ titka a faj: a természeti adottságok, a vér, az idegek,

az átörökölt lelkiségek egysége. A faj ugyanaz az emberiség életében, mint az egyén fajében: a termõ princípium, a megtartó erõ, a megújító változás. Az angol gazdasági élet, az olasz mûvészet, a francia irodalom, a német filozófia, egy faj sajátos egyéni képletei, s a faj a létrehozó és megmagyarázó okuk. A nem rég múlt szörnyû napok prófétái kezet emeltek irodalmunk és mûvészetünk ellen egy "nemzetközi mûvészet" nevében. Nem akarták észrevenni, hogy nemzetközi mûvészet alatt két igen ellentétes dolog érthetõ. Vagy a pesti, bécsi, párizsi, londoni nemzetközi betûélõsdi gyökértelen, minden irodalomból összebábelezett exportdrámái, regényei, versei, Molnár Ferencségei, tehát tagadása minden mûvészetnek. Vagy a Tolsztojok, Balzacok, Dickensek és Petõfik minden fajiságon átkonduló mûvészete. És Tolsztoj, Balzac, Dickens, Petõfi éppen fajuknak roppant tömörülései, kik mûvészetük erejével belém zsúfolják oroszságuk, franciaságuk, angolságuk, magyarságukat: milliók sajátos életével és sok század meggazdagodásával élhetem meg az embert. Minden igazi mûvészet egy fajnak mély mondanivalója.

A magyarságnak legnagyobb szerencsétlensége, hogy a fajnak, ennek a termõ alapszolidaritásnak fogalmát mindjárt európai élete küszöbén elhomályosította egy másik általánosabb fogalom: a nemzet, az állam fogalma. Természetes, hogy eleinte a faj és a nemzet fedte egymást, s minden hódításunk a faj gazdagodását jelentette. De a magyarságot letelepedése az új hazában egy új történelmi feladat elé állította: a Magyarország erõs földrajzi egységében élõ néptöredékeket egy nagy, védõ kultúregységévé tenni Európának. Ha a honfoglaló magyarság olyan óriási számú lett volna, hogy az itt talált, s késõbb behívott idegen töredékek felszívható mennyiségek lettek volna, lassanként fejlõdõ iparunk, kereskedelmünk, s városi polgárságunk is a faj élethódító szerveivé váltak volna. És olyan értelemben beszélhetnénk Magyarországról, mint ahogy angol és Franciaországról beszélünk. De fajunkat csekély száma, az akkori történelmi helyzet, s az átöröklés minden törvénye az új állami életnek csak bizonyos funkcióira utalta. És az új szükségek ellátására idegen szerveket kellett beállítania. Így a faj európai élete elsõ lépésénél rászorult, hogy idegeneket hívjon be, hogy életszükségletei egy részének kielégítését azokra bízza, azoktól várja, hogy idegenségük minden sajátságában kímélje és kiváltságokkal dédelgesse õket, s hogy saját magát ne tartsa elégségesnek a megélhetésére. Nincs itt helye, hogy részletesen kifejtsem, de aki a magyar betelepítések, kiváltságok, bányászság, iparosság és városi polgárság fejlõdését ismeri, mintegy fokról fokra kísérheti a magyar pszichének egy végzetes kialakulását. A faji védõ ösztönök elgyengülnek, a faji öntudat elhomályosodik, az idegen szükséges és kapva kapott lesz elõtte, mint a mindennapi kenyér, a másoktól készre sütött pecsenye. Sõt, mivel a magyarság történelemcsináló részét igen sokszor osztályérdekek s egyéni tülekedések egymás ellen uszították, a magyar versenytársat és ellenséget látott egymásban, de az idegen, aki az élet egészen más, békés teendõit végezte, mely féltékenységét nem izgatta, érdekeit nem veszélyeztette, megbecsült eszköz volt szemeiben, melyet nagy ígéretekkel és kiváltságokkal csábított magáévá. S míg az idegen a harcos és jogalkotó magyarsággal szemben megmaradt kérlelhetetlenül idegennek, vére, kultúrája és hite acélszervezettségében a magyar pártokra, osztályokra, érdekcsoportokra törve, a magyar élet mind több stratégiai pontját adta át az idegennek, hogy a nagy történelmi marakodás igényeit kielégíthesse.

Így történelmi szükségbõl s bizonyos képességek tragikus hiányából már bölcsõnkben belénk fúrt a liberalizmus, mint egy kielégíthetetlen galandféreg, mely késõbb hatalmassá szíva magát, magába eszi a faj minden életerejét. Egy egészen különös, perverz és beteg liberalizmus, mely öngyilkosságává lesz az egész fajnak. Míg a vérünkbélit a legnyugtalanabb kritikával, folyton viszketõ függetlenségi ösztönnel és már nem is tudatos, s minden belsõ disciplinát lehetetlenné tevõ féltékenységgel akadályozzuk erõi kifejtésében, minden idegen középszerûség szabad mezõre talál nálunk, és háborítatlanul foglalhatja el gazdasági, mûvészi, politikai életünk minden fontos pontját.

Ehhez járult történelmi fejlõdésünk egy másik tragikus velejárója. A magyarság kormányzott nagy tömege, a nép a magyar oligarchia, török uralom, német-osztrák katonaság és adminisztráció egymást követõ vagy egyszerre rásúlyosodó zsarnoksága alatt minden hatalmi szót vakon követõ, az életösztön eltompulásáig engedelmeskedõ alaktalan tömeg lett, melybõl bárki bármit gyúrhat, s melytõl a nagy történelmi pillanatok hiába várják a felriadt életösztön kezdeményezését, merész ellenállását. Késõbb pedig, mikor a súlyos habsburgi uralom alatt a politikát élõ vagy sportoló arisztokrácia végleg behódolt az udvarnak, s az élet minden ragyogását: hatalmat, dicsõséget, vagyont, szerepet az udvartól várt: a történelemcsináló legfelsõbb réteg is vak engedelmességre beidegzett, az uralkodó kéz minden legyintésére buzgón igazodó elem lett, s lelkébõl kiveszett a kezdeményezés felelõssége, a kritika merészsége, az ellenállás méltósága. A köznemesség középosztállyá nyomorodva, elszegényedve, a megélhetés súlyos szorongásában ugyanezen a fejlõdésen megy át, talán még fokozottabb mértékben. Beülve egy "hivatalba", melyhez sem teremtõ ösztönei, sem egy nagy, személyes kultúra tanításai nem fûzik, teljesen passzív elem lesz, legjobb esetben egy pontos kerék, mely híven továbbítja a neki átadott mozgást. A nemesség azon kisebb része pedig, mely a hosszas történelmi küzdelembõl sorvadhatatlan gerincet örökölt, kellõ kulturális horizont s mûködési tér híján apró ellenzéki zörgõk rázogatásával

próbálja elhitetni, hogy van, hogy akar, hogy tesz. Az idegen fajok felsõbb osztályai pedig vérük roppant szervezettségében a kezdeményezés, a célelérés ezer bátorságára, ezer eszközére nevelõdnek rá napról napra abban a titkos, makacs szervezkedésben, mellyel az impérium elnyerésére törekednek.
És maga a középosztály, az egész középosztály? Van-e olyan gigászi torzkép, mely visszaadja ennek a tragikomikus emberragunak a valóságát? Kép, melyre Teniers és Delacroix, Rembrandt és Hogarth dobná az életet, s mely Swift riktuszában s a Jób fekete jajgatásaiban találna hangra. Itt jön felszínre minden betegség, minden elmulasztott kötelesség, ez a magyar halál laboratóriuma.

A magyar középosztály általában négy rétegbõl verõdik össze. A volt nemességbõl, a falusi nép felküzdöttjeibõl, a városi munkás proletárság úrrá vergõdött elemeibõl, s idegen fajok történetõibõl. És mert minden falat kenyér, minden elõrelépés az uralkodó elemek kényétõl függött, s mert az egész közélet roppant gépezetében kezdeményezésre, felelõsség elvállalására semmi sem ösztönözte az egyedet, mert vak eszköz és pontosan járó óra kellett, és mert minden krajcárjában egy halálos függés parancsa volt: a középosztály lelkében valósult meg legteljesebben ez a végzetes fejlõdés. Oroszországban a távirat feltalálása elõtt jeladótornyokról továbbították Moszkva parancsait be, Szibéria szívébe. Egy Moszkva melletti tornyon az õr megunta életét és felakasztotta magát. A szomszéd torony õre azt hitte, hogy ez a cár parancsa, és szintén felkötötte magát. S ez így ment tovább az egész vonalon, Szibéria legvégsõ állomásáig. Ez az anekdota adja meg a magyar középosztály pszichéjét.

Az idegen itt is szerencsésebb volt. Maga az a tény, hogy az oláh, szerb vagy valamelyik más faj átjövõje mellére rikította a "magyar vagyok" kokárdát, hatalmas elõnyt biztosított neki a versenyben. Ha a magyar túlizzóan s minden aggódásával volt magyar, ez akadály volt pályáján: ellenzékiség s a nem mindenre kaphatóság gyanúja tette nemkívánatossá a hatalom szemeiben. A magyarnak Magyarországon hátrány volt igazán és mélyen magyarnak lennie. De aki más fajból máról holnapra így nekimagyarult, az megbízható kormányzati eszköz volt, azt minden asszimilációra el lehetett várni. Ráadásul az idegent összes vérbelieinek hatalmas, titkos szolidaritása is tolta elõre, míg az egyik magyar a másikat dobta félre az útról.
Az a történelmi tény tehát, hogy az élet számos funkcióját idegen fajokkal végeztettük, s hogy a királyság és a hadsereg egy bizonyos idõtõl fogva többé nem a magyar fajiság szervezõ, védõ és harcoló formája volt, a magyar pszichét két sarkalatos bûnére, halálos betegségére determinálta: 1. A vérbeli szolidaritás ösztönös érzésének elhomályosulására. 2. Szellemi és morális szolgaiasságra, gyávaságra. Az utóbbi pontot részletesen kell hangsúlyoznom. Az élet és halál nagy kérdõjele elõtt nem azzal szolgálok fajomnak, ha olcsó rímekben hazug cirádákat szaggatok rá, ha kongó jelzõkkel a világ csodájává rikoltozom. A magyar fizikai hõsiességét, harci bátorságát három világrész mezõin mutatta be, s tettei feleslegessé teszik a frazeológiát. De ha a morális bátorság a szellemi kezdeményezés ösztönös merészségét, a felelõsség és szolidaritás halálig való vállalását jelenti, nem sok fajt fosztott meg jobban a történelmi fejlõdés ettõl a bátorságtól, mint a magyart. és e fejlõdés révén lett a magyar Európa legnagyobb balekjévé, hogy minden hibánk csak nekünk ártott, s minden erényünk idegennek volt a haszna.
A faji ösztönös szolidaritás s a kezdeményezés morális bátorságának a hiánya tett lehetetlenné egy nagy, alkotó lelki egységet. Ilyen egységnek nevezem azt, mikor a hit, kultúra, nézet, párt, temperamentum, s minden más különbségek dacára az élet bizonyos alapkérdéseire egy közösség minden tagjában ugyanúgy látó szem, ugyanazt felelõ agy, ugyanazt a tettet beidegzõ akarat van. Nem is tudatos látás, szándékolt felelet, akart akarat, hanem a vérnek, húsnak, életünk mély gyökereinek azonos válasza a világ bizonyos hatásaira. A németeknél, angoloknál, franciáknál s az ezen a téren bámulatos zsidóknál minden egyedben megkapjuk ezt a megmásíthatatlan vérkatekizmust. És a magyar? Míg az idegen fajok, az idegen uralom alatt élõk acél egységével szervezkedtek, s egymás szemrebbenésébõl mély programot értettek, az oldott akaratú, szervezetlen, szellemileg bátortalan, felelõsségtõl és kezdeményezéstõl irtózó magyar nyálas liberalizmusát csak éppen vérbelijével szemben nem alkalmazta, s a hódító idegenek közt véres türelmetlenséggel marta egymást, mert faji öntudat nem tette céltudatos harci egységgé. Így történhetett meg, hogy legfelsõbb hatalmi szerve nemcsak, hogy nem a faji érdek, a faji akarat megnyilvánulása volt, hanem legtöbb esetben a fajjal ellentétes életakarat szerve lett. Egy pusztán természetrajzilag is õrült képletté fejlõdött ez a szerencséden faj, mintha az ûzött vadkan futó lábait, védõ agyarait, fogait az öt üldözõ kutyáknak kölcsönözné, hogy saját lábaival érjék utól, saját agyaraival döfjék le, saját fogaival falják fel.

Felébreszteni a faji öntudatot, megteremteni a faj lelki egységét, kezdeményezésre, a felelõsség elvállalásának bátorságára nevelni a fajt: ez az életmentés elsõ feladata. A kommunizmust követõ õrült haláltánc még zûrösebb virvárrá tette a belsõ harcteret; még inkább egymásnak futtatta az elbódult magyart, még gazdagabb teret nyújtott idegen kalandorok portyázásának. Az utolsó óra sürget, hogy minden politikai pártot könyörtelenül szétzúzzunk, s egy szakértõktõl kidolgozott egységes program alapján új alapokra fektetett parlamentben, hadseregben, iskolában, s a faj mély életérdekei szerint megszervezett népben, munkásságban és középosztályban teremtsük meg a jövõ gyõzedelmes magyar pszichéjét. Nagy idõk jönnek, nem halljátok-e a jövõ irtózatos zuhanásait? Ó, legyünk ébren, ébresszünk és fogjuk egymás kezét!
Virradat, 1921. I. 1.

Csuhaj!

Jaj, de kutya jó kedvem van. A szétdarabolt Magyarország sebei tetemrehívásra kiáltanak föl a szörnyû csalatás után. Kolozsvár szent földjét félvad mokány tapossa, Kassán részeg cseh dajnál Rákóczi sírja körül, a Bácska aranygabonája Petár népébe hizlal erõt ellenünk. De hazajön Vázsonyi, most még csak Vázsonyi, azután a többi. Ó, hogy Szamuelyt nem lehet kivenni a sírjából! a halál, az gyalázatos, az nem liberális, de a magyar, az halálig az! Csuhaj! Kezdõdik a tánc! Erdély magyarjai kivert kutyák. Azok fiai, akik annyiszor mentették meg Magyarországot, kolduskénti ténferegnek bezárt ajtók és bezárt szívek elõtt. Irtózatos ólakban, melyeket elhagyott a kényes állat, nyomorult vagonokban, hol átcsap a tél lehelete, éhes magyar anyák virrasztják beteg gyermekeiket. És tejet kér a lázas ajak, és hús és kenyér után jajgatnak a megtágult szemek. De a magyar számára nincs tej, nincs hús, nincs kenyér. Õk csak védték a földet, õk csak szántották, csak vetették, csak nehéz gonddal vigyázták. Helyretyutyutyutyu! azért van aratás! a galíciai rabol, bízik, és hazajön a drága jó Vázsonyi. Lubickolni fogunk a liberalizmusban, mint hízó disznók a pocsolyában. Liberalizmusban? Nem, ez a szó gyanús, ezzel a szóval már egyszer tönkreraboltuk Magyarországot, erre még a buta magyar is fölijed. Gyertek, rozoga grófok, s ti, a paralízis lankáin legelõ vén méltóságosok, találjatok ki új szót Magyar Palinak. Megvan, megvan: reálpolitika! Tyû, a kutyafáját, sosem halunk meg!
A magyar tanító éhezik, nem eszik a magyar tanár és koplal a magyar bíró. Utolsó ruháját, utolsó könyvét, atyái drága emlékeit adja el a magyar. Azok, akik öt évén át halálos szeretettel, szent akarattal, mindennapos vad birkózásban küzdtek a halállal, hogy legyen magyar jövõ, csak legyen holnapja a magyar családnak hogy érintetlen maradjon Magyarország szent földje, most meztelenül, éhesen, vad kétségbeeséssel átkozzák Istent, hogy gyermeket adott, hogy százszoros legyen a fájdalom. Ihaja, csuhaja! De azok, akiknek bõ seftjét védték a nyomorgók, akik trénkonyhákon híztak, akik a kiprédált magyar vérbõl, magyar agyvelõbõl. Milliókat harácsoltak garmadákba, akik hazug szavakkal kicsalták a védõ fegyvert a magyar katona kezébõl, akik a leroskadt magyar földjét átlopták az idegen rablók kezébe, azok most tejben, vajban, mézben, zsírban úsznak. Jó libazsírban, a tollát mi hordjuk új hont szerzõ akarattal, de a húst, a hájat õk harapják ki a tollak közül. Nekik van fájuk, van szenük, palotájuk, van valutájuk és papírjuk, könyveik és sajtójuk, bárjuk, kabaréjuk, mozijuk, színházaik, fényes bordélyuk, ahol elrikolthatják a puffadtra lakott bendõ örömeit. És te, meztelen, félig fagyott, félig éhen halt, hajléktalan magyar, nem táncolsz, nem örülsz ennek? Nincs pénzed? Ott van atyáid csontja, küld külföldre, megveszik a jóságos világmegváltó zsidó testvérek cukorgyáraik számára. Nem akarod, duzzogsz? Te reakciós, te fehér terroros, mit ijesztesz bennünket éhséged halotti fehérségével. Segítség, segítség, antant néni! Nézd a nacionalista magyarnak még van bõre, s nem akarja megnyúzni magát értünk! Hát liberalizmus ez, hát engedjük neki, hogy a gyûlölet és az elfogultság politikáját ûzze? Nekünk van igazunk, s aki nem hiszi, bebizonyítjuk egy vagon rothadt gróffal. Húzd rá cigány, csuhaj! Gyere be, Vázsonyi, gyere be, csak magunk leszünk idebe!
Oh, nincs irgalom számodra, elítélt magyar. Egy haramia liberalizmus a háború elõtti évtizedekben az irtózatos zsidó kapitalizmus, zsidó szellemi zsarnokság karmaiba juttatott. És mikor torkig laktak belõled, kimondták rád a halálos ítéletet. Magyarország szétbomlása a következõ két tényre vezethetõ vissza:
1. A zsidó félelem. A frontok katonasága látta, hogy amíg a magyar öt éven át életét, idegeit, egészségét prédálja három világrész csataterén, amíg hozzátartozóik otthon világító, fûtõanyag nélkül, hús, kenyér, krumpli nélkül kimondhatatlan ínség keresztjét hordják, minden kihullott vércsepp, minden széttiport magyar szív zsidó pénzzé, zsidó jövõvé, zsidó hatalommá válik. Az igazságszolgáltatásnak rettenetes vágya tört ki a katonák megismételt kiáltásában: Majd, ha hazamegyünk! Szét kellett tehát züllesztení ezt az erõt, egymásnak kellett bódítani a bosszúvágyó szíveket, hazug vádakkal más bûnbaknak kellett zúdítani a büntetõ öklöt. Hadd égjen el az egész ország, hadd dögöljön meg az egész magyarság, csak a kiválasztott népnek ne legyen semmi bántódása. A forradalom logikus elsõ ténye lett volna, hogy a

rabló hadimilliomosokkal díszítse fel Budapest fáit. De a forradalmi sajtó mély csend alá kaparta õket. Mert a zsidó kapitalizmus és zsidó proletarizmus két arca az egyetlen célú ádáz zsidó fajiságnak. A hadimilliomosoknak haja száluk sem görbült meg, de pusztult, aki hõs volt, aki becsületes volt, aki dolgozott és szenvedett.
2. A zsidó imperializmus. Amikor az okos nemzetközi zsidóság megérezte az összeomlás szagát, a magyar zsidó összevigyorgott az orosz zsidóval, a francia zsidóval, az olasz, az angol, a török zsidóval: Ni, a bolond gójok tépik egymást, itt az idõ, hogy kezünkbe kaparjuk az európai impériumot. Egyelõre elõbástyának jó lesz Budapest, a mi Budapestünk, s a hozzá ragadó Magyarország. Mert a történelmi Magyarországnak szét kell törnie, ez még igen nagy falat volna, ezt még nem tudnák átasszimilálni. Az oláh, a szász, a szerb még egészséges fajok, azoknak még van ellenálló erejük. Hadd legyen Erdély az oláhoké, a Felvidék a csehé, a Délvidék a szerbé, õket majd külön fogjuk átrohasztani. A magyar, az már nem számít, itt már miénk a vezetés, a szó és a fegyver. Az ellenállókat pincékben intézzük el vagy kikergetjük. Nagy offenzívákat rendezünk, hadd õrlõdjék a magyarság férfijövõje. Mi megszállunk minden hivatalt, minden hatalmi állást, behívjuk a világ kóbor zsidóit, és megalapítjuk az új Jeruzsálemet és az új Ciont, s a világ kapitalista, radikális, szocialista proletár és kommunista zsidósága egyaránt ápoló gonddal fog segíteni minket.
És Budapestet szíriai arcú vad tengerészek özönölték el, és a donisták szilaj kamaszai kommunista álarccal rikoltották az utcákon az ezeréves Magyarország halálát. És a magyarság, melyet nem tudtak elseperni a világtörténelem nagy fuvatagai, nyelvelõ sziú héberek, undorító dögkeselyûk karmain pusztult el.
De egy kicsit igen mohók voltak. A szemük nagyobb volt a szájuknál, s igen nagyot faltak. A kapitalista osztagnak volt igaza: a proletár osztagnak még várnia kellett volna. A háború után az lett volna az okos dolog, a felhízott kapitalista zsidóság összefog a kapitalista grófokkal, s a magyar élet más érdekeltjeivel, s csinál még vagy húsz évi liberális kapitalizmust. Akkor aztán utolsó csontját is megrágták volna a magyarnak, s ellenállás nélkül bevonulhatott volna imperátor Szamuely.
De nem volt nagy baj. Õk nem bûnhõdtek, õk nem vesztettek semmit. Bejött nekik az oláh, és minden percnyi kedélyes hazaárulásban rúgtak még egyszer sebeinkbe, röhögtek még egyszer szenvedéseink arcába. Azután az oláh elment, és mi magyarok és reálpolitikusok voltunk!
Most pedig, mert sebekben, lerongyolódva és éhesen még lélegzünk: az elfogultság és gyûlölet politikáját ûzzük!
Liberálisak voltak-e õk, mikor sajtójuk, mely a mi szervezkedésünkre kórusban rikoltja a fehér terrort, egyhangúan hirdette a terrort a letiport magyarság minden próbálkozása ellen?
Liberálisak voltak-e õk, mikor szétzúzatták az Új Nemzedék és minden sajtóorgánum nyomdáját, mely a magyarság mellett föl mert szólalni? Miért nem üvöltötte akkor az Újság, az Est, a Népszava, s a többi a liberalizmust, a mások jogát az élethez?
Liberálisak voltak, mikor politikai megbízhatóság ürügyén minden becsületes magyart kidobtak állásából, s minden hatalmi állásba, minden jóllakással járó helyre zsidókat, legtöbbször rövid nadrágos cionistákat ültettek?
Liberálisak voltak-e, mikor egy vad ázsiai törzsvallást favorizáltak, s a világtörténelem nagy emberi kultúrvallását megölni igyekeztek? Liberálisak voltak-e, mikor megöltek, eltiportak mindent, ami magyar múlt, magyar jogcím az élethez, magyar lélek volt, s exaltáltak mindent, ami zsidó? Hol volt akkor Vázsonyi? Miért nem kiáltotta: testvérek vagyunk, értsük meg egymást? Hol volt az Újság, a Népszava, a Pesti Napló és a többi? Miért nem hirdették a megértés politikáját? És rozzant grófjaink miért nem bújtak elé, miért nem adtak leckét Szamuelynek?
De minek ezek a szemtelen kérdések! Hiszen ezek a gyûlölet és elfogultság kérdései. Agonizáló magyar, verd össze a bokád, vigyorogj és hajtsd nyakad a liberális tiló alá, mert máskülönben antant néni megharagszik. Csuhaj, gyere haza, Vázsonyi! És hozz magaddal egy pár százezer galíciait. Óriási üzletekre van kilátás. Tízmillió magyarnak van szüksége koldusbotra. Tízmillió koldusbot! Ha csak százszázalékos nyereségre is csináljuk, márványszobrot emelhetünk belõle Szamuelynek s a többi honfoglalónak. Ihaj, csuhaj! Sohasem halunk meg. Nem, nem, nem, nem, nem, nem, nem, nem megyünk mi innen el, míg egy deka felzabálni való magyar van. Ripityom, gyere be, reálpolitika az ölembe!
Virradat, 1921. I. 5.

A népképviselet problémája

E fejtegetés semmi részletében sem érinti a mai magyar parlamentet. Összegezése azoknak a tanulságoknak, melyeket 1867 óta a végzetes magyar politikai élet nyújtott. Az a végzetes politikai élet, melynek végén kikerülhetetlenül, a természeti okozatosság könyörtelen logikájával várt az összeomlás.
A polgári demokrácia a nagy francia forradalom nyomán megteremti a maga mitológiáját, hogy az új éhségek kielégítését

a lelki gépezetbe is beépítse. Fényes, duzzadt szóistenségek támadnak: szabadság, egyenlõség, testvériség, szabad verseny, demokrácia, az egyén érvényesülése stb. stb. Versben, regényben és minden mûfajban verik a dobot az új bálvány elõtt. És az új prozeliták lelkes milliói nem veszik észre, hogy ezek a szavak lassanként új ordas, gyilkos éhségek faltörõ kosai lesznek. A régi korlátok lehullanak: lesz politikai szabad verseny, gazdasági szabad verseny, irodalmi, mûvészi és mindenféle szabad verseny.

Vakság volna tagadni, hogy a szabad verseny történelmi szükségszerûség volt, s az örök emberi javak nagy meggazdagodását jelentette. Új, nagy egyéni értékeket tett a történelmi élet ható erõivé, s a fajok fejlõdésének is nagy lendületet adott. De kellõ korlátokról, javító és szabályozó szervekrõl nem gondoskodtak, s az éhségek diadalmi részegségében nem is lehetett gondoskodni. Ha az emberek csak azzal vettek volna részt a versenyben, ami bennük nemes, kiváló és termõ erõ, egy szociális luxusvonaton rohantunk volna az örök boldogságok paradicsomába. De ezt csak naiv õrültek várhatták a szüntelen étvágyú emberállattól. Az élet egy roppant, aki bírja, marja dulakodás lesz. Az éhes egyén tülekedik igazi erõivel, igazi képességeivel, bûneivel, perverzitásaival, hazugságaival, gyengeségeivel. A rikoltó piacon az ezüstöt veri a talmi ezüst, a drágább, jó bõrbõl készült cipõt veri az olcsóbb ringy-rongyból készült cipõ. A közéletben a súlyos tehetségû, morális tekintetektõl megkötött embert veri az immorális, minden ordításra kapható, ezerfogú éhes emberbestia. És megszületik a szervezett gyilkosságok, rablások, a morállá konszolidált bûnök, hazugságok és perverzitások irtózatos szisztémája, a világtörténelem legóriásibb arányú haláltánca: a korlátlan szabad verseny, a polgári kapitalista demokrácia, a zsidónak megígért nagy történelmi szüret.

A politikai szabad verseny a népképviseleten alapuló parlamentben valósult meg. Legáltalánosabb formája a politikai szabad verseny elvének: az állam minden felnõtt tagja választhat és választható. Az így választott képviselõk a nemzet testén fakadt roppant pörsenéseknek tekinthetõk, melyekbõl a népakarat titkos nedve csurog a törvényhozás tálába. A régi latin mondás: a nép szava Isten szava, a történelmi alkotás formájává lett. A parlament egy isteni koncertcsarnok, hol három, négy vagy akárhány száz élõ fonográf zengi egybe Istennek a népen átszûrt történelmi akaratát.

És a kórus zeng, s szegény Úristen bedughatja a fülét. A szabad verseny politikai téren ugyanazokat a vad jelenségeket burjánoztatja fel, mint gazdasági és mûvészi téren. Nagy mûveltségû, fajuknak elígérkezett, tiszta emberek is küzdenek, hogy fenntartó és védõ akaratukkal részt vehessenek a történelem alakításában. De egyszerre felhemzsegnek a mûveletlen, semmi lelkiismereti törvénytõl meg nem kötött, vad politikai kalandorok, elszánt, éhes politikai apacsok, akik a törvények dzsungelében könyörtelenül gázolnak át mindenen szilaj étvágyuk kielégítésére. És ezek jobban tudnak ordítani, ezek mindent tudnak ígérni a nép õs elégületlenségének, ezek a végsõkig tudják nyargalni az aktuális jelszavakat, mert a becsületes lehetõségek, hazafias aggódás és a felelõsség nehéz érzése nem kötik õket. Úgynevezett politikai pártok keletkeznek, melyeknek technikája igen sok esetben a következõ: a legnagyobb ordítású és legelszántabb brávó körül kis éhes brávócskák csoportosulnak és vérszövetséget kötnek. Megegyeznek, hogy gyõzelmük esetén X miniszterelnök lesz, ez ilyen miniszter, az olyan miniszter, ez ilyen államtitkár, az olyan államtitkár lesz, ez azt kap, az azt kap. Akkor kitalálnak egy jelszót, bármilyen jelszót, a fõ, hogy hangzatos legyen: pl. önálló vámterület, olcsó krumpli vagy adó-nemfizetési kurzus, ami éppen tetszik. Akkor a játékra betétet adnak össze, lapot vagy lapokat alapítanak, s élõ hangon és lapjaikban szétordítják jelszavukat, és hogy csak ez mentheti meg az országot, ezt pedig csak X-tõl és híveitõl lehet kapni, mert a többi mind hazaáruló gazember. Ha aztán a roham sikerül, a hatalmat kezükbe kaparintják, kijelentik, hogy jelszavuk igen ideális, szép jelszó volt, de a reálpolitikus bölcsen számol a lehetõségekkel. Tömeg Pali megtette kötelességét, Tömeg Pali leülhet az elbúsultabb felére. Az új, diadalra jutott érdekeltség garázdálkodik, zabál, osztozkodik, míg új éhségek és új elégületlenségek új rohamot nem intéznek.

Ez a felséges politikai verseny tette Európa igen sok országában a népek sorsát vad kalandorok rángatott kötelévé. Az ádáz marakodásban az úgynevezett történelmi osztályok kiegyeztek a nagytõke frissen felhízott hatalmasságaival, s bizonyos szervezett összefogásban igyekeztek az államot saját fejõstehenükké organizálni. A régi önkényuralmi s az új népfönségen alapuló alkotmányos rendszer közt csak az a különbség volt, ami a kényszerhalál és a kikerülhetetlen öngyilkosság közt van.

Ez a politikai szabad verseny még az olyan boldog államok fejlõdését is nagy veszélyeknek tette ki, melyeknek élõ teste egyvérû, egyfajú, egységes nemzetbõl áll. A gazdasági fejlõdés nem lehetett valami nagyon biztosítva ott, ahol a törvényhozás minden érdekcsoporttól megvesztegethetõ, lelkiismeretlen, vad éhségû kalandorok kezébe kerülhetett. A kulturális fejlõdésnek szomorú kilátásai lehetnek akkor, mikor teljesen mûveletlen szerencsepróbálók lehetnek az ország sorsának intézõi, s a kulturális tárca olyanok kezébe kerülhet, kiknek mûveltsége alatta áll annak, amit egy világfürdõ fõpincérétõl megkíván a szállótulajdonos. És, hogy milyen annak a közéletnek a morálja, amely ilyen vad, egyéni törtetésnek az eredménye: mutatja bármelyik modern állam közéleti kémregénye és pornográfiája.

A külpolitika terén talán még mélyebb veszélyei vannak a politikai szabad versenynek. Bármely idegen államnak csak egy nagyobb összeget kell áldoznia, hogy egy csomó politikai kalandort megvásároljon magának, akik aztán tetszetõs jelszavak alatt végezzék a bomlasztás munkáját.
Természetes, hogy ezek a veszélyek sokkal nagyobb arányban vannak meg a sokfajú, soknyelvû, tragikus Magyarországon, ahol igen nagy számban lehetnek olyanok a törvényhozás tényezõivé, kiket a vérnek, az élet mély gyökereinek semmi közössége sem köt a magyarsághoz, a magyar psziché mély érdekeihez, és akik még legjobb akarattal sem lehetnek a magyar faj életakaratának kifejezõi. A legkülsõ és belsõ veszélyek közepette nem jöhet majd létre egy olyan magyar parlament, ahol lesz csoportja az oláh érdekeltségnek, a szerb, a cseh, a germán és a mindeneket megemésztõ rettenetes zsidó érdekeltségnek, de nem lesz egy jajszava, egy tiltakozó kiáltása a szerencsétlen magyarság érdekeinek. Mert mi tudunk legkevésbé történetni, mi tudunk legkevésbé összefogni: mi vagyunk legalkalmatlanabbak a szabad versenyre. Ráadásul koldusok vagyunk, s a tõke minden ereje az idegent segíti.
A politika ölte meg Magyarországot, meg kell ölni ezt a politikát! a magyar újjászületés elsõ, kikerülhetetlen feltétele új alapokra fektetni a magyar parlamentet.
A következõ cikkemben fogom elmondani, hogyan képzelem egy olyan népképviselet megvalósítását, mely a termõ szabadsággal nincs ellentétben, de megteremti azokat a korlátokat is, melyek nélkül minden emberi szabadságból vad garázdálkodás, s az erõsebbnek és gonoszabbnak tûrhetetlen zsarnoksága lesz. Egyet azonban több oldalról felém dobolt rosszhiszemû vádakkal szemben le kell szegeznem itt. Aki ezekben a cikkekben elmondja aggódásait és az újjászületés vágyát, egyenlõen és tiltakozón távol áll mindenik politikai párttól. Egyszerûen és csak magyar vagyok, akiben ennek a keresztül-kasul csalt, kihasznált fajnak életakarata új lobogással kiáltja el a Zrínyi Miklós szavát. Egy világtörténelmi átalakulás elsõ fázisának a végén vagyunk. Új, óriási események fognak halált és új életet hozni. Óh, hidd meg, magyar, hogy még minden megmenthetõ, és nagy elégtétel vár a jövõben, ha most sietsz, és lesz magadhoz való szereteted. És addig is, míg a rohanó események közepette megvalósíthatjuk a népképviselet új formáját, a legsürgõsebb teendõ: egy minden politikai párttól független szakminisztériumot alkotó magyar minisztériumot, melyet a minden ízében fegyelmezett magyar hadsereg és minden jóakaratú magyar munkája támogasson. A roppant jövõ küszöbén nem engedhetjük meg magunknak a mindennapi kedélyes öngyilkolgatás luxusát. A politikai kalandorokat, ha másként nem lehet, szuronnyal és hóhérral kell eltüntetni a magyar életbõl.
Mielõtt elmondanám: a népképviselet melyik formáját tartom jónak összegezem még egyszer mindazokat a tényeket, melyek a népképviselet mostani formáját a nemzeti öngyilkosság leghathatósabb szervévé teszik.
1. A korlátlan politikai szabad verseny megadta a nemzet legutolsó morális söpredékének azt a lehetõséget és ezzel a lehetõséggel bõven éltek, hogy a történelem kialakítását, az állami élet felépítését vad egyéni étvágyuk dulakodásává tegyék. A versenyben nem az gyõzött, aki a legtöbb igazságot hirdette, akinek elhatározását legéberebb lelkiismeret és legtöbb hazafias szempont irányította, hanem, aki a legtetszetõsebb hazugságokat ordította, akinek legszabadabb volt elhatározása, aki csak saját éhsége kielégítését keresve fütyült faja, hazája érdekeire. A népképviselet e formája a legalkalmasabb volt arra, hogy az államot egy végleges morális katasztrófához vezesse.
2. A korlátlan politikai szabad versenyben nem az gyõzött, akinek legtöbb szaktudása, legtágasabb általános mûveltsége, legszélesebb szellemi horizontja volt. Hanem gyõzött az, aki a lelkiismeretét aludni hagyó legnagyobb tudatlansággal, az állami élet egyes kérdéseinek teljes nem ismerésével a legképtelenebb ígéreteket és követelményeket bömbölte a lelkekbe. Így törvényhozás és kormányzás, s az állam kulturális életének kiépítése: az iskola, a mûvészet, a tudomány életének végzetes nagy kérdései olyanok kezébe kerültek, akiknek szellemi horizontjuk szegényes lett volna egy falusi népiskola vezetéséhez. Egy eljövendõ boldogabb kor sohasem fogja elhinni az analfabétaságnak azt a végtelenségét, amellyel és annál könnyebben képviselõvé lehetett az ember. A népképviselet e formája legalkalmasabb arra, hogy az államot egy végleges kulturális katasztrófához vezesse.
3. A politikai szabad versenyben nem az gyõz, aki a legönzetlenebb, a legbecsületesebb, aki leginkább nézi a közhasznot. Hanem gyõz az, aki minden eszközzel kergeti a saját érdekét. Így a történtetõ politikai kalandor olyan gazdasági érdekkör részesévé vagy eszközévé lesz, melynek az állam s a nemzet élete érdekeitõl eltérõ vagy azokkal ellentétes érdekei vannak. Így az állam s a nemzet marakodó érdekcsoportok marcangolt prédája s fejõstehene lesz. A népképviselet e formája a legalkalmasabb arra, hogy az államot egy végleges gazdasági katasztrófához vezesse.
4. Az utóbb mondottakból következett az a történelmi tény, hogy a legfelsõ, úgynevezett történelmi osztályok hasztalan csatározás s belsõ fanyalgások után összefogtak a politikai versenyben a nagytõke új hatalmasaival, hogy az államot saját érdekeik védõ és támadó orgánumává tegyék. Ebbõl aztán a következõ állapot állott elõ: a) a falusi nép megmaradt színtelen, súlytalan, irányítható, jobbra-balra lódítható massa inersnek. b) a folyton hatalmasodó ipari munkásság külön

testté idegenedett a nemzet testében, s mint ellenség, állott szemben a politikai szabad versenyben megvalósuló állammal és nemzettel szemben. c) a két erõ közt összemorzsolódó nyomorult középosztály pedig két réteget mutatott. Az egyik, a nagyobb réteg idealizmus és más hasonló gaz és hülye szavaktól megkötve, mindenre kapható, koplaló szolgája volt politikát portyázó urai érdekeinek. A másik réteg, nem lévén elég szellemi horizontja, nem látva a helyes kivezetõ utat, elkeseredett szellemi anarchiában tépte saját fáját, és menekült a zsidó imperializmus elõkészítõ forradalmába. A politikai szabad verseny még elfajultabbá tette a gazdaságilag felidézett osztályharcot. A népképviselet e formája legalkalmasabb arra, hogy az államot egy végleges szociális katasztrófához vezesse.

5. A 3. pont alatt említettem, hogy a politikai szabad verseny árán törvényhozáshoz és kormányzáshoz jutott politikai törtetõi milyen könnyen lehetnek a legfelsõ osztályok s a nagytõke eszközeivé. Mármost meg kell gondolni a következõket: Franciaországban, Angliában, Németországban az arisztokrácia és a nagytõke hatalmasai mégis túlnyomó többségben általában franciák, angolok, németek. Így még az õ érdekpolitikájából elõállott államelmélet is fajuknak a kifejezése, s többé-kevésbé fajuk hatalmi gyarapodását jelenti. Nálunk az arisztokrácia jó része, a nagytõke pedig a maga egészében idegen, és így az õ érdekeikbõl vezetett állami étet tõlünk idegen, legtöbbször velünk ellentétes érdekû, vagy pláne ellenséges fajok hatalmát gyarapítja a magyarság rovására. Hozzájárul ehhez, hogy a politikai szabad versenyben az gyõz, aki legjobban tud könyökölni, aki legélesebben rikoltja, hogy õ milyen fene nagy magyar. Márpedig a magyar tud legkevésbé könyökölni, õ tud a legkevésbé magyarkodni. A népképviselet e formája legalkalmasabb arra, hogy a magyarságot fajilag a végsõ katasztrófához vezesse.

6. Ugyancsak ezekbõl következik, hogy az az érdekkör, mely a politikai törtetõt saját eszközévé teszi, lehet idegen, velünk ellenséges, ránk éhes imperializmus: cseh, oláh, szerb, germán, francia, zsidó stb. És így megtörténhetik, hogy saját édes és lelkes voksainkkal mondjuk ki önmagunkra a halált, s osztogatjuk szét magunkat idegen hatalmak rabszolgáivá. A népképviselet e formája a legalkalmasabb arra, hogy nemzetvédelmi szempontból s külügyi vonatkozásban az államot a végsõ katasztrófához elvezesse.

Milyen formáját válasszuk hát a népképviseletnek e helyett a lényegében immorális, romboló, gyilkos módszer helyett? Formát, mely a magyarságnak igazi belsõ morális megszervezését jelenti, s alkalmas egy egységes magyar psziché, egy építõ magyar szolidaritás megteremtésére. Formát, mely már nemcsak politikai téren, hanem gazdasági, kulturális, szociális és faji tekintetben is a legtermékenyebb szervezkedést jelentsen. Mert a mostani öngyilkos formának épp azt volt a legnagyobb hibája, hogy nem jelentette az erõk állandó, belsõ, termõ szervezkedését. A politikai összefogások csak múló összeállítások voltak, melyeknek igazi értelmük csakis választás idején volt. Akkor egykét csahos összeterelte a külön senyvedõ szerencsétlen voksbarmokat, a jelölt töltött beléjük egy csomó pálinkát és egy csomó hazugságot, az ártatlanok letejelték a szavazatukat, s aztán mehetett mindenki a fenébe a jövõ választásig. Morális szervezés helyett a nép megrontása volt, megrontása hazugsággal és alkohollal. Szolidaritás helyett gyûlöletet szított, s még a meglévõ oly csekély összetartó köteléket is feloldotta magyar és magyar között. Egy választás többet rombolt a nép erkölcsében, mint amennyit az ország összes iskolája öt év alatt építeni tudott.

Az elsõ követelmény tehát, hogy az új választó közösségek ezután ne csak percnyi összeállások legyenek egy zsáknyi szavazat összekötésére, hanem a nemzet életének állandó szervei, melyek a magyarság morális, gazdasági, kulturális, szociális, önvédelmi szervezkedését mindennapi munkában szorgalmazzák, s melyeknek a szavazás csak egyik és általában nem a legfontosabb teendõje. Második követelmény, hogy a választó közösségek a lehetõség határáig meg tudják ítélni, hogy képviselõjük tényleg közülük a lehetõ legképesebb, legtöbb szakismerettel rendelkezõ, legmûveltebb, legmorálisabb és faji érzésben legmegbízhatóbb legyen. Hogy ne történhessék meg többé az, hogy az államok történelmét morális és kulturális szempontból leghitványabb söpredék csinálja a többi emberek nevében.

- Harmadik követelmény az, hogy legyen garancia arra, hogy a képviselõ tényleg azt a programot igyekezzék megvalósítani, amelynek alapján, s amelynek eléréséért a közösség bizalma õt képviselõvé tette. Hihetetlen morális züllés volt ezen a téren. Ha én valamelyik úri kaszinóban a kártyapartneremnek azt mondanám: holnap szavamra megadom száz korona nyereségét és ha nem adtam meg, mint becstelent, kigolyóztak. De ha negyvenezer embernek felesküdtem ma egy program megvalósítására, a választás után fütyültem rá vagy éppen e program ellen küzdhettem, én azért becsületes ember voltam, és minden kaszinó parádés tagja lehettem. Csak egész szelíd idézés gyanánt emlékeztetek arra a programra és azokra a fogadkozásokra, melyeknek alapján a keresztény, nemzeti parlament alakult. Pazaroltak-e valaha nagyszerûbb tömegenergiát, szentebb bizalmat? Van-e, aki ezek után meri a népképviselet mai formájában a népakarat megnyilatkozását látni?

Ezeknek a követelményeknek szem elõtt tartásával és minden veszély gondos öntudatában a népképviseletnek egy olyan formájához fogunk jutni, mely igen sok pontban fog rokonságot mutatni azzal a formával, amellyel a kommün hitte a

népakaratot a történelem alkotására képessé tenni. És aki elhirtelenkedett váddal vagy rémkiáltással támadna rám, annak teljes felelõsségem tudatában s a történelem nagy tanulsága mellett ezt felelem: Ha mi dühtõl elvakulva, csakis romboló csákánnyal és büntetõ pallossal közeledünk az elmúlt két forradalom felé: akkor hiába pazarolt áldozat volt mindaz a vér, szenvedés és nyomorúság, mely a magyarság legjobbjainak életét tette tragédiára a háború és a két forradalom alatt. Más a büntetõ közegek kötelessége és más azoké, akik új életre akarják fölépíteni a lerombolt országot. A háborút és a két forradalmat úgy kell tekintenünk, mint egy gigászi laboratóriumot, melyben egy páratlan történelmi pillanat felszabadító merészségében jóhiszemûek, õrültek és sarlatánok kísérleteztek nagy szociális eszmékkel. Nyugodt vizsgálással kell megnéznem, melyik az a kulturális, gazdasági, szociális gondolat, eszköz, forma, melyet a magyarság javára kihasználhatok. Meg kell vizsgálnom, hol, melyik gondolatban miért volt hiba, a gondolatban volt-e a hiba vagy az alkalmazásában, az új formában, az új eszközben vagy a végrehajtó rosszhiszemûségében? Meg kell fejni a forradalom véres tehenét a magyarság számára! Hogy vagyok jobb magyar? Ha valamely belém nevelt vak ideához kötöm magam, mint elsüllyedõ hajó kapitánya az árbochoz, s ott behunyt szemmel hadonászok le eleveneket és holtakat? Vagy ha mindent, ami emberileg történt: bölcset vagy õrültséget, nagyszerût és hitványt, erõt és betegséget, rendet és forradalmat türelmes gonddal megvizsgálok, s mindenünnen építõ tanulságokat hozok fajom számára? Fajom érdekében az ördögtõl is tanulok! a kereszténység akkor kezdett hódító hatalom lenni, mikor többé nemcsak romboló kalapáccsal, hanem szomjas, felszívó buzgó tanulással állt szemben a klasszikus mûveltséggel. Az ellenreformáció akkor lett gyõzedelmes, mikor a hódító reformációtól vett át elveket és eszközöket Csak éppen nekünk legyen nemzeti kötelességünk vaknak és butának lenni? Van-e diadalmasabb magyarság, mintha azokat a gondolatokat és eszközöket melyeket ellenségeink halálunkra terjesztettek, mi a magyarság újjáépítésének hatalmas tényezõivé tesszük?
Virradat, 1921.I. 9, 12.

Antiszemitizmus

A hal a vízben él, a tüdõ oxigénnel táplálkozik, a magyar antiszemita. Dobd ki a halat a vízbõl: elpusztul. Vedd el az oxigént a tüdõtõl: megfullad. Hazudd ki az antiszemitizmust a magyarból: a halál leggyalázatosabb nemével hal meg. De mi az antiszemitizmus lényege? Miért vagyunk antiszemiták? Miért az antiszemitizmus? Életösztönünk elsõ, szükségszerû megnyilatkozása, s melyek e megnyilatkozás helyes formái?
Egy téren sem mondtak annyi ostobaságot mindkét táborban, mint a zsidókérdés körül. Buzgó antiszemiták mondanak jelszavakat és érveket, melyek a zsidóság leghatalmasabb fegyvereivé válhatnak. Liberális államférfiak elõtálalnak érveket, melyeket egy dedós gyermek szétszedhet alaplehetetlenségeire. Mert jobbról és balról nem állítják be a kérdést a maga nagy történelmi horizontjába, nem viszik vissza, hogy úgy mondjam, természetrajzi egyszerûségére. Egyes esetekbõl indulnak ki, szentimentalizmussal kandírozzák körül, érdekpárt s más zavaró szenvedélyekkel homályosítják el tisztaságát. Pedig a zsidókérdés lényegében éppen olyan egyszerû, mint amilyen átlátszó és egyszerû nyelvtanilag ez a mondat: a ragadozó ragadoz. És ennek az erõs fajnak minden vér szerinti ravaszsága kellett ahhoz, hogy ezt az egyszerû, könnyen érthetõ lényeget körülvegye a hazugságok, az álhumanizmus, álszociológia, ál-szabadgondolkodás és álforradalom megtévesztõ Bábelével.
A legnagyobb, legbûnösebb tévedés s fájdalom, nálunk leggyakoribb a zsidóság olcsó gyalázása, lekicsinylése. Ha engem a fronton földerítõ szolgálatra küldenek, és én az ellenség roppant haderejérõl azt a hetyke tudósítást hozom, hogy szót sem érdemel, hogy egy pár emberrel szét lehet verni az egészet: akkor én katasztrófa elé viszem saját véreim, s haditörvényszék elõtt méltán érdemlek golyót vagy kötelet. Gondolják meg ezt jól a zsidóság anekdotás, nótás fitymálói. Jellemzõ, hogy igen sok zsidó fölényes humorral segít a bátor kereszténynek ebben a lekicsinylésben, mert tudja, hogy ez elrejti a veszélyt. Lekicsinyleni azt a fajt, mely a maga húszszoros kisebbségében elfoglalta a magyar élet minden stratégiai pontját, s mely egy történelmi katasztrófa ügyes kihasználásával lába alá gázolt bennünket, hitünket leköpte, zászlónkat letaposta, lekicsinyleni ezt a fajt nem önmagunk végtelen megvetését jelenti? a zsidóság is, mint minden más faj, erõknek és gyengeségeknek, kiválóságoknak és bûnöknek végére mehetetlen összetétele. De, mert egy irtózatosan exkluzív vallás nevelésében, a kultúra és európai élet minden fénymáza alatt megmaradt az &s, barbár, ösztönös ázsiai törzsembernek, erõi és kiválóságai vérbõl jövõbbek, s inkább jelentik az egész faj védelmét és hódítását, mint más fajoknál, gyengeségei és bûnei szembeötlõbbek, s inkább rátámadnak az európai ember morális ízlésére. Mert a lényege a különbségnek, s ezt nem lehet eléggé ismételni, mert õk szüntelenül ellentétesen másképp tüntetik föl, az: hogy mi, magyarok, németek, szlávok, olaszok etc. Az európai hit, morál és kultúra közösségében a csupán törzsemberbõl emberré szélesedtünk, a zsidó pedig a kiválasztás kannibál hitével, rettenetes faji hitében és moráljában megmaradt az ötezer év

elõtti idegen szagtól ösztönösen irtózó törzsember. A zsidóság a legkomolyabb, a legvégzetesebb ellenség, a zsidókérdés a magyarság élet-halál kérdése, mely belekapcsolódik a magyar élet, a magyar jövõ minden mozzanatába. Viccet csinálni ebbõl a kérdésbõl, lekicsinyelni ezt az ellenséget és ezt a veszélyt: csak hülyék vagy megfizetett gonoszok tehetik. A sok tragikomikus tévedés onnan ered, hogy mi asszimilálódós babonánkba butulva azt hittük, hogy az idegennek hetedik paradicsomi kéj, s nagy elõléptetés magyarrá áthasonulni. Ez a hit, mely erõs faji öntudatra, egészséges fajnál tényleg hódító erõt jelentett volna, nálunk nemzeti öngyilkosságunk egyik fõ forrása lett. A magunk úgynevezett ideális oh, de aljas és gaz ez a szó! horizontjából néztük a dolgot, s nem akartuk meglátni a természetrajzilag is való valóságot, hogy az élet erõs és gyenge fajok vad harca, s hogy minden fajnak magának kell megszerveznie védelmét és jövõjét, s nem szabad azt idegenre bíznia. Így például érzékeny, humanisztika-liberális politikai primadonnáink sokszor énekelték: Nem szabad általánosítani, hiszen van becsületes zsidó is, az ártatlan ne szenvedjen a bûnösért! Hát természetes, hogy van. Én magam is ismertem nem egy nagy kultúrájú, gondosan kiépített belsõ életû, tiszta morálú zsidót. De egyet ne tessék elfelejteni. Ez a zsidó, éppen mert ilyen, s annál inkább, mert ilyen, a fajok harcában a saját fajával szolidáris, még akkor is, ha tiszteli a másik fajt. Vagy elfogadjuk azt az ítéletet, hogy Erdélyben az a becsületes magyar, aki megtagadja magyarságát és oláhhû lesz. Felvidéken az a becsületes magyar, aki csehhé torzul és így tovább? Ugye bár, hogy nem, ugye, hogy az a szívünk szerint, morálunk szerint való magyar, aki a mienk marad minden poklokon keresztül? Vagy a zsidóra más mértéket mérünk? De föl lehet itt vetni a becsületesség kérdését? Ha az öt világrész egymillió legbecsületesebb angolja, franciája vagy olasza jönne ide, hogy a maga külön szolidaritásával kivegye a kenyeret a magyar szájból, a földet a magyar földmûves alól, hogy kereskedelem, gyár az õ kezében legyen, hogy sajtóban, színházban kilopja a magyarból a védõ lelket: antiangol, antifrancia és antiolasz volnék. Pedig ezekkel a fajokkal ezerévi morális, hitbeli és kulturális közösségünk van. De nekem igazán mindegy, hogy aki elveszi a jelent, jövõt, az életet és mindent fajomtól, az comme il faut gavallér vagy pedig börtönviselt apacs. Vagy a fronton csak arra lõttünk, aki azelõtt való napon elfelejtette a drótsövényen átküldeni az erkölcsi bizonyítványát? a becsületesség kérdését itt csak ostobák vagy megtévesztõ szélhámosok vethetik föl.

De nem is azokat a zsidókat szoktuk ám mi becsületesnek nevezni, akik tényleg azok. Az ilyenek nemigen történetnek kegyeinkért, s nyíltan fajuk emberének vallották magukat. A mi "becsületes" zsidónk az a zsidó, aki átkeresztelkedik, ha kell, naponta kétszer, aki azt sem tudja, hova legyen a magyarságától, úgy köpik, mintha népszínmûben volna, aki zokog a magyar határon, mint a vajszívû Vázsonyi, aki a nemzetiszínû határcövek láttára majdnem fizikai zsidóságából is magyarrá integrálódott. Ez az a zsidó, mely abban a pillanatban, hogy a csehek Lõcsére beléptek, dühös csehhé, s Kolozsváron az elsõ oláh katona láttára felgerjedt oláhhá fett. Ez a legveszélyesebb típus, ezt küldi a félelmetes faj elõre, hogy a népek kebelében elfoglalják az elõvárakat. A kommunizmus alatt a zsidó imperializmus legféktelenebb harcosai katolikus, református s volt nemzeti színû zsidók voltak. Egy zsidó író, a zsidó uralom egyik komikus, torz figurája, a háborúban még "mérhetetlen faji gõggel" nézte a magyar katonákat, s a kommunizmus második napján már piszkos szavakban köpte le a magyar fajt. A zsidó ellen harcolok teljes erõmbõl, de tisztelhetem, mint nemes ellenfélt. De ezek a nemzeti színû, magyar és keresztény zsidók az emberiség leghitványabb söpredékei, s életösztönünknek ezeket kell legelõbb eltüntetni a magyar életbõl

Éppen ilyen dõreség, ha a zsidókérdésben a szeretetre s kereszténységünkre hivatkoznak. A szeretet nem az, hogy szeressem azokat, akik eleszik a jövõt a gyermekeimtõl, akik eleszik az országot fajomtól: a szeretet törvénye mindenekelõtt a hozzám tartozók és fajtám iránt kötelez. Az a szeretet, melyet így liberális maszlagolásokban kívánnak, a legtermészetellenesebb perverz gyûlölet saját Vérem ellen. A kereszténység pedig nem vénemberek mazochizmusa, akik beteg vonzódással szeretik azokat, akik tépik és csalják õket. A kereszténység nem egy pár evangéliumból kiragadott érzelmes mondat. A kereszténység sok százados történelmi fejlõdés: az európai emberiség védõ, harcos szolidaritása az örök emberi jogok, az örök emberi egészség és morál megvédésére az õs barbár törzsember vad ösztönei ellen. Igen: nagy ölelést jelent Krisztus a tiszta emberi együttmûködés számára. De korbácsot jelent az éhes, vad törzsi ösztönök ellen. Az antiszemitizmusban Krisztus korbácsának vagyunk harcos keresztényei.

Ne hazudjuk hát el hamis szentimentalizmussal a dolog rideg lényegét. A fajok irtózatos harcáról van itt szó. Egy ázsiai barbár faj, mely megmaradt emberevõ, zord õsi törzs pszichéjében, és magáévá tette az európai kultúra minden rafinált eszközét, nem kötve semmi moráltól, halálos gyûlölettel az európai múlt, európai morál, európai kultúra ellen, melybõl õ ki volt tagadva, ezer arccal, millió eszközzel tör Európa meghódítására. Fájdalmas gyengeségünk látva, kihasználva mindazt, ami bennünk hiba, s még inkább azt, ami bennünk emberileg nemes, leigázott bennünket, s felépítette itt európai hódításának elõbástyáját. Szabadságharc a mi antiszemitizmusunk, s az örök emberi jogok kétségbeesett segélykiáltása. Tízmillió proletárrá rabolt magyar fordul a világ proletárjaihoz a zsákmányoló faj zabolátlan étvágya ellen. Azok, akik a

munkát tették a világ vallásává, azokat fogják-e ellenünk segíteni, akik minket fájdalmas, véres munkánk minden gyümölcsében megraboltak? Tízmillió magyar, akit lelkében is megtapostak, kire \ egy idegen faj erõszakolja a maga zsarnoki ideológiáját, ízléstelen ízlését, meghamisított, faji fegyverré torzított doktrínáit: ez a tízmillió magyar kiált a világ szabadgondolkodóihoz, segítsék õt lelki felszabadulásában. Tízmillió minden jó szándékában megrágalmazott, minden emberiességében megcsalt, minden jogában megrabolt magyar jajgat Európa liberalizmusához, engedjék õt is élni, hogy földje az õ földje, vetése az õ termése, hogy munkája az õ kenyere legyen, s szabadjon védõpajzsot emelnie az orgyilkos tõr és a tolvaj kéz ellen. Tízmillió magyar követel igazságot Európát védõ nagy történelmi munkájáért.
És egyet jó lesz meggondolnia Európának. Ma még sokan mosolyognak Nyugaton a zsidó imperializmus veszélyein. Pedig ez a veszély napról napra óriási arányokat ölt. És ennek az imperializmusnak a gyõzelme az európai múlt, az európai közös fejlõdés, az európai kultúra végsõ veszedelmét jelentené. A magyarságnak a múltban fájdalmas szent történelmi hivatása volt, hogy Európa munkáját védje az ázsiai éhes törzsi ösztönök ellen. A mi antiszemitizmusunk ennek a történelmi munkának a folytatása, s így világtörténelmi munkát végzünk vele az emberiség védelmére. Mi vagyunk a megmaszlagolt Európa fölébredt életösztöne, a nagy szabadságharc elõfutárjai, hirdetõi egy tisztább jövõnek. Fogjunk össze mindnyájan az antiszemitizmusban, mint egy hazát teremtõ, Európát védõ nagy, történelmi elhivatásban. Óh, higgyétek meg, hogy az emberiség leghõsiesebb s mártíriumosan legszebb megvalósulása ma: magyarnak lenni!
Virradat, 1921.I.21.

A debreceni csúfság

Két nappal ezelõtt olvastam, hogy a debreceni nagytemplomban Balthazár püspök helyét emberi exkrementummal bepiszkolták. Ez a durva merénylet még ma is megdöbbentõen ötlik ki a napi események szomorúságaiból. Még ma is, mikor a világháború s a rá következõ szörnyûségek szétzúzták a meglevõ morális kereteket, szétdúlták az idegeket, és amikor a nemrég múlt napjaiban szemeink elõtt lõdöztek be a szíriai martalócok a Krisztina téri templomba s az angolkisasszonyok Vád utcai templomába. De az, aki az események õrült kavargásában egy magasabb összefüggést keres, aki egy jobb jövõ égõ sóvárgásával lesi a nehéz napok tanulságait, az nem botránkozik, nem sápítoz, félrelöki a tiszta látást zavaró indulatokat. Az események mélyén keresi a végzetes okot, és nem arra fekteti a fõ súlyt, hogy most leghangosabban ordítson az ordítókkal, hanem hogy meglelje azt a tanulságot, mellyel hasonló esetek megismétlõdését ki lehet kerülni.
Mivel az eset kapcsolatban van a magyar protestantizmus problémájával, lehetetlen bizonyos személyes vonatkozásokat elhallgatnom. Egy mélyen kálvinista család hagyományai közt nõttem föl, s gyermekkorom a református lélek mély hangulatai, termékenyítõ szépségei hímezték át. Örök hálával tartozom a kolozsvári református kollégiumnak. Nagy részben neki köszönhetem magyarságom mély erõit, heroikus akaratát, s nehéz percekben bátor elvállalását annak, hogy lelkiismeretem szavát kövessem. De egy idõben, mikor a közeledõ magyar tragédia víziója elmarta minden nyugalmamat, a szeges kritika ostorával sújtottam süllyedõ felekezetem felé. Úgy láttam, hogy meddõvé vénült a magyarság számára, s a közeledõ veszély halálos döbbenete okozta, hogy kritikámban nem volt elég szeretet és igen korbács volt a szavam. Pedig hogy tudnám én hárommillió magyar lelki formáját gyûlölni?
Pedig meg kellett volna látnom, hogy nagy és mély erõ van a magyar protestantizmusban. Minden válsága, s Utolsó évtizedek tényleges süllyedése onnan van, hogy a fejlõdésnek egy olyan fordulópontjához ért, amikor történelmi (= politikai, társadalmi) szerepe a viszonyok új kialakulásában lényegesen más irányt és tartalmat kapott. És természetes, hogy ehhez az új szerephez a lelki hozzáigazodásnak s az új szervezkedésnek hosszabb átmeneti idejére volt szükség. A múltban és ez így volt történelmi szükség, s az emberiség és magyarság érdeke egyaránt minden más haladó iránnyal egybefogva szellemi ellenzéke volt a katolikus egyháznak, s általában politikai ellenzéke a katolikus dinasztiának. Most, hogy a hitbeli megismerés tisztább fölfogásával a hitviták s a hitéletnek az a kannibál formája, hogy ne a magam hitét higgyem, hanem a másét tagadjam, örökre kimúlt a vízzel mosdó emberek világából, és hogy a liberalizmus a magyarságot a halál szélére juttatta, most a protestantizmusra egészen más elhelyezkedés, egészen új funkció vár. Mint vallás, most csupán arra szorítkozik, ami benne pozitív, s éppen olyan kevéssé gondol arra, hogy átmásszon tagadgatni a katolikus szomszéd kertjébe, mint ahogy nem veszi sorra a görög, latin, egyiptomi, buddhista, bostokund és más vallás tételeit, hogy tagadási szórakozásokat rendezzen magának. Sõt ez a tisztán pozitív vallássá, építõ világnézetté való fejlõdés egészen új kapcsolatba hozta a katolicizmussal. A protestantizmus régebbi fegyvertársai úgy elhatalmasodtak, hogy többé nem volt szükségük hajdani leghatalmasabb fegyvertársukra. Sõt a szellemi radikalizmus, s az úgynevezett

szabadgondolkodó irányok, megszûnvén a közös veszély, éppen olyan éles ellentétbe kerültek a protestantizmussal, mint a katolicizmussal, s tanaik egyaránt jelentették a katolikus és protestáns hitélet megsemmisítését. És tényleg, az imént múlt napok megmutatták, hogy uralomra jutva egyenlõ, megsemmisítõ dühvel fordultak minden kereszténység ellen, akár Rómához, akár Debrecenhez húzott a szíve.

Ehhez a letagadhatatlan tényhez járult az a politikai felismerés is, hogy az a faj, mely az úgynevezett radikális és szabadgondolkodó elveket törtetõ fegyvereinek használta, éppen a katolikus és protestáns ellentét kihasználásával tudott hatalmi helyzetet hódítani magának a magyarsággal szemben, s hogy míg derék protestánsok jóhiszemûen harcoltak egy korlátlan liberalizmusért, az egymás ellen gyújtott magyar lelkek tüzébõl az idegen faj kapart magának gesztenyét. Viszont a legutóbbi események élesen megmutatták, hogy ez az idegen faj minden jelszó alatt a maga egységes célját ûzte, s hogy mikor imperializmusa útjába kerül a magyar, mindegy neki, hogy protestáns vagy katolikus, egyképpen tör a megsemmisítésére.

Az elmondottakból önként következik a protestantizmus új történelmi helyzete. A már csak pozitív hitéletet élõ protestáns nem lehet többé ellensége a katolicizmusnak, annál inkább nem, mert a protestáns hitélet pozitív tételei és erkölcsi tanításai lényeges nagy részükben azonosak a katolicizmus tételeivel. Így tehát vallási szempontból a protestantizmus ellenzékbõl a katolicizmus fegyvertársa lesz az elhatalmasodott közössé tett ellenség ellen. És amilyen közös alap vallási téren a kereszténység a közös ellenség ellen, olyan közös alap politikai és társadalmi téren a magyarság azzal a hódító, idegen fajjal szemben, mely azokat a tanokat faltörõ kosnak használja ellenük. A történelmi konklúzió tehát abszolúte világos, és csak vakok vagy rosszhiszemû gonoszok nem látják: a magyar protestantizmus új történelmi szerepében fegyvertársa a magyar katolicizmusnak a kétezer éves európai morál, európai kulturális értékek, s a magyarság ezeréves történelmi munkájának megvédésére. Minden magyar katolikus, ki a magyar protestantizmusra, minden magyar protestáns, ki a magyar katolicizmusra emeli kezét, az öngyilkosság legostobább, legbûnösebb fajtáját követi el, s egyenlõen vét kereszténység és magyarság ellen.

Miért mondom én el ezeket a debreceni eset alkalmából? Mert én ebben az otromba durvaságban a múló eseten s a nyomorult lényegtelen merénylõn túl egy súlyos vétket és egy súlyosan vétkezõt látok. Mi volt ez a vétek és ki volt ez a vétkezõ?

Én Balthazár püspök urat személyesen nem ismerem, sohasem láttam. A személyes érdek, a személyes szimpátia vagy antipátia minden lehetõsége nyilvánvalóan nem állhat fenn közöttünk. Mindenki láthatta, hogy eddigi cikkeimben kerültem a személyes vonatkozásokat, s az újjáépítés nagy általános szempontjait igyekeztem a szemek elé tárni. De a püspök úr a legtipikusabb inkarnációja egy olyan lelki alkatnak, mely a magyarságra halálos veszedelmet jelent. Ez elõtt a veszedelem elõtt fel kell jajdulnia minden jó szándéknak, ez ellen a veszedelem ellen vétót kell kiáltania minden becsületes magyar akaratnak. Higgye meg, Püspök úr, hogy hosszú idõ fog tanúságot tenni amellett, hogy e percben jó magyar és jó protestáns beszél Önhöz.

Püspök úr! az a szeretet, mely a háború elõtt élt a magyarban, még lehetett jóhiszemû, nemes tévedés. Egyik fõ feladatom éppen az, hogy megmagyarázzam igen sok jó, buzgalmába bódult magyarnak, hogy a háború elõtt lehetett valaki jóhiszemûen, sõt építõ magyar akarattal liberális vagy szabadkõmûves. Az a bûnös és vak szociális politika, az az osztály és tõkeuralom, mely a háború elõtt készítette a magyar halált, könnyen más táborba téveszthette a jövõ útját keresõ magyart, s fegyvertársat hitethetett el a ravasz ellenségben. De már a háború elsõ éve döbbenetesen megmutatta az idegen imperializmus igazi arcát, s hogy minden jelszó csak ádáz étvágyának volt eszköze. És Ön, Püspök úr, mikor katolikus és protestáns magyar közös hekatombába hullott a hazai határok elõtt, mikor katolikus és protestáns magyar hivatalnokok ezer aggódás és gond között éhezve, dideregve, hõsies önfeláldozással végezték tízszeres munkájukat, mikor katolikus és protestáns magyar családok a megrabolt szeretet s az irtózatos nyomorúság mindennapi tragédiáját szenvedték: Ön, Püspök úr, a magyar, a protestáns, Krisztus papja és sáfára Bethlen Gábor, Rákóczi György és annyi szent magyar protestáns egyházának, ön akkor himnuszt zengett annak a fajnak, mely a keresztény magyar hullák garmadáján, a keresztény magyar családok mártír szenvedésén, a szemérmetlen vagyonszerzés, a féktelen zabálás, a részeg hódítás irtózatos tivornyáját ülte. Mikor még a becsületesebb, óvatosabb zsidók is meglátták a zsidókérdést, s intõleg emelték fel szavukat a mérsékletre, mikor már a Tisza István tragikus szemeiben is ott volt a megismerés szomorú árnyéka, akkor Ön, Püspök úr, Ön, a krisztusi szánalom papja, becézõ szavakkal cirógatta a véres csõrû hollókat, akik az Ön elhullott és élõ testvérei testén lakmároztak. Ön nem hallotta a magyar agónia kétségbeesett zokogásait, mert füleit telerikácsolta tapssal a zsidó Egyenlõség, mely Önben elszánt gladiátorát jutalmazta.

A szörnyû dolgokból Ön nem tanult. Azután még szörnyûbbek következtek, hogy Ön azokból még kevesebbet tanuljon. Ön nem látta meg, hogy az Önnek tapsoló faj a nagy összeomláskor ezer hazugsággal tépte ki a magyar katona kezébõl a

haza földjét védõ fegyvert. Ön nem látta meg, hogy rágalommal, uszítással hogy zúztak szét minden magyar szervezkedést, minden magyar jóakaratot. Ön nem látta meg, hogyan ajánlották fel a megölt ország testrészeit az idegen rablóknak. Ön nem látta meg, hogy kerítették kezükbe az egész országot, hogy verték ki kenyérkeresõ állásukból az Ön magyar testvéreit, hogy köpték le a magyar múltat, a magyar zászlót. Ön nem látta, hogy vitték felesleges offenzívákban mészárszékre a megmaradt magyar ifjúságot. Az Ön keresztény papi szemei nem látták, hogyan lõdöztek be keresztény templomokba, hogyan mártírizálták az Ön keresztény papi testvéreit. Ön nem látta a világtörténelem legirtózatosabb arányú pogromját az Ön saját faja ellen. Ön nem látta Szamuelyt... De a nagy gyilkosság még alig ért véget, a magyar hullák még melegen pihegtek, s bõrükön még látszott a szíriai köröm, az ország romban volt, s a magyar vagyon szétdarabolva; és Ön a magyar romok, a testvérhullák fölött odakiáltotta a megdöbbent bûnösök vigasztalására: a zsidó is ember. Isten a szeretetet parancsolja, a "szeretet liberális. De vigyázzunk a katolikus veszélyre!

Püspök úr! az a szeretet, melyet Ön hirdet: rombolás és gyûlölet saját keresztény magyar vértestvérei ellen. Az a szeretet kiveszi a magyar kezébõl a védõ fegyvert, a magyar gyermek szájából a falatot, az megöli a magyar jövõt. Az Ön szeretete, magyar pap, a magyarság halála, az Ön szeretete, keresztény pap, a kereszténység meggyilkolása.

Püspök úr! Ha a magyar katolicizmusé volna mindaz, ami földben, házban, pénzben, terményben, ékszerben, iparban, kereskedelemben, sajtóban, mulatóhelyeken a zsidóságé, ha a magyar katolicizmus nyomna bennünket oly óriási nemzetközi támogatással, olyan irtózatos külön szolidaritással, olyan szellemi zsarnoksággal és semmi morállal nem kötött eszközökkel: akkor, Püspök úr, én nem nézném, hogy azok a katolikusok fajtámból valók, hanem protestáns testvéreim élére állnék a legelszántabb harcra. De mindez egy idegen faj kezében van, de mindezt egy idegen faj teszi, mely megsemmisítõ halálos veszedelem a magyarságra. És Ön, Püspök úr, az Ön krisztusi szeretetével a megraboltak, a megtépettek, a letiportak az elnyomottak, az éhezõk, a koldusok felé fordul, s kis bolhasérelmek címén egymásnak hajszolja õket, hogy minden tragédia után még tovább tépjék, még tovább öljék egymást õk, akik magyarok, az Ön vértestvérei, õk, akik keresztények, az Ön lelki testvérei, Krisztus papja! És a megemésztõ, rabló, elnyomó idegen ellen csak a szeretet szavát tudja énekelni.

Püspök úr! Ez a templomgyalázás megdöbbentett minket, pedig a közelmúltban az Ön liberalizmusának védencei nagyon is hozzászoktattak a templomgyalázásokhoz. De a debreceni református templom ezzel a durvasággal nincs is meggyalázva. A debreceni református templom szent szimbóluma a magyar protestantizmusnak, kinek mindig az volt a nagy történelmi értéke, hogy mindenekelõtt magyar volt. Hogy a magyarsága szabta meg, hogy milyen protestáns legyen, és nem a protestánssága, hogy milyen magyar legyen. És így tudott honmentõen protestáns és termékenyen magyar lenni. És én itt az egész ifjú Magyarország nevében a tiltakozás viharos hangsúlyával mondom Önnek, hogy nincs az a reverenda és nincs az a palást, amely a jövõben büntetlenül próbálhatná meg azt, hogy magyart magyar ellen hajszoljon. Fõtisztelendõ méltóságos Püspök úr! az a piszok, ami most az Ön templomi helyén van, az nem annak az ostoba merénylõnek a mûve, aki ezt a durvaságot elkövette. Az a szenny az Ön végzetes tévedéseinek kikerülhetetlen, logikus következménye, azt a foltot Ön juttatta oda. És ha Ön ezt a szennyet el akarja távolítani a debreceni református nagytemplomnak papi székébõl: Önnek magának kell igaz töredelemmel félreállnia arról a helyrõl, mely Önt többé nem illeti.

Virradat, 1921.I. 28.

A magyar paraszt

Ha a háború alatt Ungváron Galícia egyik bozontos, félvad gyermeke elõtt vagy Budapesten a lipótvárosi szalonok egyik kultúrsimája elõtt panaszoltál az élelmiszerek drágaságáról, a vicinális törzsember s a fõvárosi intellektuel csodálatos egyöntetûséggel kezdte szidni a magyar parasztot, hogy õ az oka mindennek, hogy páratlan kapzsisággal veri fel az árakat, hogy asztagokba gyûjti a kék bankót stb., stb.

Azt hiszem, nem kell magyaráznom, hogy itt a faj két távol álló fia közt nem elõre megbeszélt védelemrõl van szó. A figyelemelterelés, a közfelháborodás átutalványozásának azzal a példájával állunk szemben, melyet e bámulatos faj olyan ügyesen ismételt meg az összeomlás napjaiban és ismétel meg most is. Elég utalnom arra az általános szörnyülködésre, mellyel a pesti nemzetiségi sajtó szétsápította a debreceni esetet. Egyszerre szörnyen kálvinista szíve lett az egész Dob utcának, az egész Lipótvárosnak és Szamuely rokonai úgy belenõttek a Balthazár sajgó kálvinizmusába, mint Barbarossa szakálla az asztalba.

És csodálatos, ha beszélsz a magyar középosztály, szegény mártír középosztály egy tagjával a magyar parasztról,

ugyanazokat a válaszokat hallod tõle. Hogy a magyar paraszt kapzsi, rideg, szívtelen, túltesz a zsidón, és hogy nincs semmi faji érzés benne. És hogy gyûlöli, ellenségének tartja a magyar középosztály tagjait.
A vád igaz. Kétségtelen, hogy egy õsösztönû, ezer-ravaszságú és ezerkezû nyereségvágy sarkallja a magyar parasztot a szerzésre. Kétségtelen, hogy a garast semmilyen nemes célra nem lehet kicsalni összeszorított markából. Egyszóval: "nem idealista". És kétségtelen, hogy nincs faji öntudat benne.
Elsõ bûnére ezt mondom: hála Istennek, hogy megvan ez a bûne! a másodiknál ezt kérdem: ki a hibás?
Amíg jobbágy volt a magyar paraszt, õ volt az a háziállat, mely a legtöbb hasznot adott, s amely iránt a legkevesebb kímélet kellett. A magyar úr kizsákmányolta, a török hódító kizsákmányolta, a német zsoldos kizsákmányolta. Ráfizetett arra, hogy katolikus volt, súlyos áldozatába került az, hogy protestáns volt. Remegnie kellett az elõtt, aki idegenül beszélt vele, és megreszkettette az, aki magyarul szólt hozzá. Az egész világot ellenséges erõk rendszerének látta, melyek õt kihasználták, megcsalták, mártírizálták. És mert a különbözõ színû, hitû és pártú magyar úr éppen olyan égedelem volt neki, mint a török vagy a német, faji öntudat nem fejlõdhetett ki benne, nem a magyar fogalomban érezte egynek magát a hasonlóival. Õ a népnemzet volt, az ekefogók fajtája, a közösen kizsákmányoltak, közösen megkorbácsoltak nációja. És mert mindenki ellensége volt, valami õsállati gyanakvás fejlõdött ki benne mindenkivel szemben. Ránevelõdött az örökös rettegésben, hogy gondolatait, célját, akaratát, nézetét még akkor is eldugja, mikor azok kinyilvánításából igazán semmi baja sem lehetne.
A makacs, állandó lelki elbújásnak ezt a példáját durva szülõk állandóan kínzott gyermekénél lehet látni. A mindenfelõli veszedelemmel és mindenféle ellenséggel szemben az õsállati ravaszság az életvédelem nagyszerû rendszerévé fejlõdött ki benne, hogy tudjon tûrni mukkanás nélkül, hogy céljait csavaros utakon makacs kitartással ûzze, hogy indulatait el tudja tenni jobb idõkre, hogy a szép szónoklatokat, a lelki gargalizálásokat úgy tudja megtapsolni, hogy azért a zsebébõl semmi ki ne rázkódjék. A folytonos kizsákmányolásban minden falatot, minden krajcárt, minden rögöt, melyet munkájából magáénak tudott menteni, valami vérbõl jövõ õsszerelemmel érzett sajátjának. A szerzésnek, az élethódításnak makacs, gyõzhetetlen akarata fejlõdött ki benne, s szerzése eredményeit még akkor is szereti eltitkolni, ha semmi veszély nem fenyegeti. Mert az úr bármiféle legyen is, idegen faj elõtte, akitõl félti a sajátját, akár korbáccsal jön, akár zászlóval, akár törvénnyel, akár szép szóval.
A nyakunkba szakadt cintányéros demokrácia csak megerõsítette ezt a lelkialkatot a parasztban. Adminisztráció, képviselõválasztás: az új államélet minden megnyilvánulása arra tanította, hogy most még több aggódással legyen óvatos, s még ösztönösebb rettegéssel szorítsa bugyellárisát. Sõt az új állapotok, melyek megengedték, hogy képviselõválasztás és egyéb címen magyart magyar ellen a legvadabb hajszában uszítsanak, még alkalmatlanabbak voltak, hogy faji öntudat izmosodjék a parasztba, s hogy hittel tudja fogadni a feléje áramló úri frázisokat.
Bár a faji öntudat hiánya igen szomorú dolog, s ha nem segítünk rajta, tragikus jelentõsége lehet a jövõben: egyebekben ez a lelkialkat a lehetõ legszerencsésebb, s a magyarság egyetlen nagyszerû védelmét jelenti. Ez a gyanakvó és ravaszul elrejtõzõ, ez a makacsul szerzõ s még nehezen sem adó lélek mentette át a magyarságot a változások viharain, ez gyõzte le a múlt véres zivatarait, a modern politika veszélyeit, a megemésztõ zsidót, a háborút, a kommünt. Pirospozsgásan, húsételtõl erõsen, kék bankóval tömött bugyellárissal diadalmasan áll a magyar paraszt a magyar rögök felett, s egy erõs, gyõzedelmes jövõ rengeteg ereje áradt belõle. Mi lett volna a magyarsággal, ha a falu népét is a szerencsétlen középosztály rühes, öngyilkos idealizmusa marná a halál felé? Nem a falu népébe kell átvinni a haldoklásában tetszelgõ középosztály pszichéjét, hanem a magyar középosztályt kell átitatni a magyar paraszt legyõzhetetlen lelkével. Földet, házat, jószágot, pénzt szerezni: ez a magyar evangélium elsõ parancsa. Ha ez megvan, akkor aztán duzzadhat a lelkünk, mint hízott libában a máj, és jöhetnek a szép mondatok.
Nagy történelmi eredményeket ez a tenger erõ azonban természetesen csak akkor fog felmutatni, ha ösztönös, vérébe ágyazott faji öntudat fejlõdik ki benne. Ez addig nem történhetik meg, míg a falu népét egy faji szempontokból irányított gazdasági, kulturális és társadalmi organizációba be nem szervezzük. A politikai szervezkedés csak immoralitást, alkoholt s igen megokolt bizalmatlanságot eredményezett a faluban. Az egyházi szervezés nagy morális erõ, de a legfõbb egység, a faji öntudat felépítésére nem elégséges. Meg kell találni a szervezésnek ezt a formáját, mert ez a magyar jövõ egyik legfontosabb, talán legsürgõsebb követelménye. Ha becsületes építõ munkával megyünk a faluhoz, s a paraszt kézzelfoghatóan látja, hogy haszna van a szervezésbõl, lassan, türelemmel dolgozva az eredmény el nem maradhat.
A középosztály szociális elhelyezkedésének meg kell változnia. Eddig a vezetõ osztályok, a nagytõke, s hivatalos hatalmak kizsákmányolt buzgó famulusa volt. A magyar jövõt három tényezõ fogja felépíteni: a magyar paraszt, a magyar munkás, a magyar középosztály. A középosztálynak tehát természetes munkatársaival kell keresnie az együttmûködést, a megértést. Nincs végzetesebb tévedés, mintha a magyar élet minden problémáját beleegyszerûsítjük a

zsidókérdésbe. Igen, a zsidókérdés mindennel végzetesen kapcsolatban van, de éppen ezért értéktelen egy minden vonatkozás nélküli, mintegy l'art pour l'artos antiszemitizmus. A zsidókérdés mindenekelõtt gazdasági, kulturális és szociális kérdés. És itt szeretném minden jóhiszemû ember lelkiismeretébe kiáltani: egy teljes, új, világfelfogásban is újjászületett, modern és igazán emberi szociális politika nélkül minden antiszemitizmus, kereszténykedés és magyarkodás csak üres szószátyárság.
Virradat, 1921. II. 2. (Újra közölve: Havi Magyar Fórum, 1999, 2. sz.)

Ábrahám Ernõ

Magyar tehetség Ábrahám Ernõ, mélyen magyar és igazán tehetség. Három könyve fekszik elõttem: a Csillagok a Tiszában és a Hét szilaj csikó címû két novelláskötete, s a Hollók fája címû meséskönyve. És amikor én itt egy pár sort akarok írni errõl az igen szimpatikus tehetségrõl, elõre figyelmeztetem az olvasót, hogy nem pajtásos ömlengéseket adok, hanem becsületesen igyekszem beszámolni azokról a benyomásokról, amelyeket ez a három könyv tett rám, hiszen végsõ ítéletet, pontos értékmegállapítást Ábrahám Ernõ fejlõdésben levõ tehetségérõl természetesen még nem lehet adni. Gazdag ígéret ez a három könyv, s csak Ábrahám Ernõtõl és a magyar közönségtõl függ, hogy ez az ígéret olyan teljesedéssé váljon, amely múlhatatlan nyeresége lesz irodalmunknak. Igen, a közönségtõl is függ, mert hazugság az, hogy az író önmagának ír, az asztalfiókjának. Érdeklõdés, szeretet, emlegetés kell az írónak, ez adja meg az erõt ahhoz, hogy minden belsõ kincsét kihozza magából a mindennapok szomorú küzdelmei közt.
Három sajátságos vonása van Ábrahám Ernõ mûvészetének. Az elsõ: valami ösztönös meglátása fajtája lelkének. Nem is a tudatos figyelem, nem is a megfigyelés eredménye az, hogy olyan hajszálfinomságokig tudja meglátni a magyar föld emberének lelki világát, hanem a húsból való hús, a vérbõl való vér ösztönös, végzetes magára élése ez.
Második sajátsága, és ez is mélyen magyar vonás: a földnek, a vegetáló életnek valami vér szerinti, már messzi õsökbõl beágyazott õsszerelme. A szemei, a fülei, a belélegzése, nagyon élõ test-lelkének minden része folytonos örömmel mondja a teremtett világ himnuszát. A természet legmegszokottabb képei, a gabonaföld, a folyó, a lényegtelen virágocskák, a nap, a hold abban a meseborzongásban kapnak új és sajátszerû életet lelkében, amely minden igazi költõben újjáteremti a vén világot.
Harmadik sajátsága a képzeletnek, mégpedig a legigazabb mûvészi képzeletnek: a gyermek képzeletnek folytonos építõ munkássága, mely szemeiben valóvá teszi az álmot és álommá a valóságot. Az a jelenség, hogy Ábrahám Ernõ mesét ír, nem irodalmi divat, hanem belsõ meghatározottságának kikerülhetetlen következménye. Egy ragyogó, zengõ, õs meseerdõ számára a világ, ahol õ, mint a mese eltévedt gyermeke, folytonosan elrévült szemmel, összetapsoló kezekkel, de sokszor félõ borzongással és rálépõ titkos fájdalomtól fölszepegve bolyong.
A Tisza menti magyar lélek mélységeibõl hoz fel titkos képeket Ábrahám Ernõ két novelláskötete. Finomsággal tudja visszaadni a gyermeklélek elcsodálkozását e roppant furcsa világ elõtt. (Olvassák el például Két fekete rigó, és Pista és a Csillagok címû két pompás elbeszélését. Bús király címû novellája egyike a leghatalmasabb vízióknak, melyet magyar mûvész valaha meglátott a magyar falusi életben.
Természetes, hogy most, fejlõdése fordulóján sok veszély elõtt is áll az író. Vigyáznia kell, hogy megfigyelései szülõföldjének lelkivilágában ne váljanak etnográfiás lelki anekdotákká. Ki kell terjesztenie témáinak és érdeklõdésének határát, nehogy egyhangúvá váljon és érdektelenségbe essék. A nagyobb arányú alkotásokat keresse, ahol felhasználhatja mûvészi munkájának összes eddigi eredményeit. Meséinél vigyázzon, hogy azok igazán mesék legyenek. A mesének legyen ám mindig bevezetése, kifejlése és befejezése, a novellisztikus, bevégzés nélküli mese nem mese. Mikor mesél, ne törekedjék másra, csak mesére. A Kukorica Jancsi címû meséje andersenes, szatirikus mese, nem mese és nem is érdekes. Egyáltalában Andersennek hatásától menekülnie kell. Mi már a mesét sokkal inkább õsibb képzelettel teremtõ igazi mesének kívánjuk, mint amilyenek az Andersen meséi.
Ábrahám Ernõ nyelve forrás-tisztán, egyszerûen magyar. Ez a nyelv önmagától, a dolgokkal ölelkezõ lélek örömétõl kap színt és melegséget, és semmi mûvészi csalafintaság nem rak cicomát rá. Egy tájszóval megízlelheti szülõföldje levegõjét, anélkül, hogy abba a hibába esne, hogy bitorolva a nyelvészeti szaklapok munkakörét, állandó dialektust adna, amely mindig bosszantó és bántó a mûvészetben.
Kérem a magyar közönséget, vegye kezébe Ábrahám Ernõ köteteit, olvassa figyelemmel elbeszéléseit. Nem kap ott idegszenzációkat, nemzetközi trükköket, erotikus malacságokat. A magyar lélek mély, tiszta, termõ levegõje fogja körülvenni, mely egészségessé öblögeti lelkét a nagyváros piszkos szomorúságai közt. Szeressék Ábrahám Ernõ könyveit, akik engem szeretnek.

Virradat, 1921.II. 4.

A sajtó

Ha egyetlen élõ képbe tudnánk összetömöríteni mindazt, amit a demokrácia sajtója száz év óta termett, a hazugságnak, perverzitásnak, õrültségnek: az emberi piszoknak olyan minden képzeletet túlrontó arányú eposza hemzsegne elõttünk, hogy könnyen az a kérdés támadna föl bennünk, vajon nem az egyéni demokrácia volt-e a világtörténelem legõrültebb hallucinációja? a demokratikus kor fölhajnalodásával egy új szörnyeteg jelenik meg a történelem vad csalitjában: ezerkörmû és ezerszájú. Mérget karmol a szívekre, gyilkolható hazugságokat köp a lelkekbe, gyilkol, de gyilkossága másoknak lesz a tragédiája, rabol, de azért erkölcsbíró marad, hazudik és az igazság bajnokának ünneplik, katasztrófája a tömegeknek, s a tömegek népszerûsége öleli körül. Ez az ezerarcú véres bohóc, ez a hisztérikus, mérhetetlen arányú zsivány: ez a demokratikus tömegszerelem legcirógatottabb kedvence: a sajtóbandita.
Ez a sajtó végzetes és elmaradhatatlan következménye volt az egyéni demokráciának, mint amilyen következménye az evésnek az exkrementum. De ha már mint a történelem testén szervesen fejlõdõ orgánumot kivágni, megsemmisíteni nem lehet, igyekeznünk kell mûködését odafejleszteni, hogy a lehetõ legkevesebb veszélyt és legtöbb hasznot jelentse a közösség számára.
Azok, akik ma a sajtóveszedelem elõtt fel akarják kiáltani a magyarság védõ ösztöneit, rendesen egy igen végzetes egyoldalúságba esnek. Nem akarják észrevenni vagy helytelen taktikából nem veszik észre, hogy a sajtóprobléma nálunk két egyenlõen fontos kérdésbõl áll: a) a zsidó sajtóveszedelem elhárítása, b) a magyar sajtó problémája. Általában csak az elsõ veszélyt látják és láttatják, pedig a probléma egyik felét a másik felének megoldása nélkül elintézni képtelenség.

Természetes, hogy a zsidó sajtót kiszorítani kutya-kötelességünk. De rossz néven venni azt, de dühöngeni azért, hogy a zsidó sajtó olyan, amilyen: a legenyhébb kifejezéssel is végtelen naivság. Ismételnem kell, hogy amíg nem jutunk el arra a természetrajzi megismerésre, hogy minden faj minden egészséges erejével önmagáért küzd az életküzdelemben, botorságainkkal csak árthatunk a magyarság érdekeinek. A zsidó sajtó úgy, ahogy van, különbözõ arcával, vörös, fehér, nemzeti színû vagy színtelen frázisaival, nagyszerû szerve e céltudatos faj hódításának, s én nem tudok jobbat kívánni, mint hogy nekünk küzdelmében olyan céltudatos, céltudatosságában olyan egységes sajtónk legyen, mint amilyen a zsidóságnak a maga sajtója. Én is fölszisszenek ám, ha látom a zsidó sajtóban az ügyesen elálarcozott tõröket és ágyúkat, melyek életünk legfontosabb erõpontjai ellen irányoztatnak. De sokkal nagyobb fölháborodásom, ha a saját sajtónkban látom a legveszedelmesebb ostobaságot, céltudatlanságot és áruló rosszakaratot. Mert egyet nem lehet eléggé zengõn magyar és keresztény íróink lelkiismeretébe kiáltani. Mikor a zsidó újságíró azokat a sorokat írja, melyekre fölháborodásunk kitör, akkor õ saját fajának nagyszerû katonája. De amikor a keresztény újságíró követ e) a magyar lapban ostobaságot, mikor irigység, gonoszság vagy rövidlátás teszi végzetessé sorait, akkor saját faját árulja el, saját vérével szemben hitvány.
A következõ fejtegetésben tehát eltérek attól a könnyû és hálás szokástól, hogy a sajtóprobléma tárgyalásánál megismételjem mindazokat a megszokott vádakat, melyeket az Est, a Világ, a 'Népszava és társaik ellen olyan fogyhatatlan bõségben elszavalnak. Nem az én hibám, hogy az Est, Népszava és Világ vannak Magyarországon, de ha vannak, a természet minden törvénye alapján csak olyanok lehetnek, amilyenek, és ezen a legkondenzáltabb keresztény kurzus sem segít. Mert a szilvafán csak szilva, a zsidó fajon csak zsidó sajtó teremhet. De többet mondok: ha ma egyetlen hatalmi szóval el lehetne tüntetni a magyar életbõl a zsidó sajtó összes termékét, a sajtóprobléma a maga egészében fennállana.
Végtelenül szeretném, hogyha úgy mutathatnék rá a magyar sajtó hibáira, hogy senki érzékenységét meg ne sértsem, de a javítás vágyát mindenkibe átvigyem. De igen kérem az illetékes tényezõket, hogy a következõ kérdéseket tegyék lelkiismeretük gondos vizsgálatává. Volt-e valaha bármily sajtó számára kedvezõbb történelmi pillanat, mint a keresztény magyar sajtó számára az idegen uralom bukása után? Állott hatalmasabb tömegenergia, áldozatkészebb közönség, szomjasabb figyelem és irányíthatóbb lelkesedés, mint amilyen körülvette a múlt évben a keresztény magyar sajtót? a zsidók hibája volt-e, ha ez a nagyszerû hajlandóságú tömeg egy részében visszamenekült az Estihez, a Pesti Hírlaphoz, a Világhoz. Vagy a jóhiszemû tömegek hibája-e? a tömegenergia, anyagi eszközök, s a páratlan történelmi konjunktúra hatalmas tõkéjével arányban áll a keresztény magyar sajtó teljesítménye. Elérte-e a keresztény magyar sajtó azt a minimális eredményt, melyet ilyen erõforrások mellett el kellett érnie? Igazi lelki igazgatója volt a magyarságnak ez a

sajtó a magyarság egységes céljai felé?
Anélkül, hogy felelni akarnék ezekre a súlyos kérdésekre, általános pontokban összegezem az elkövetett fõbb hibákat. Minden pontra ezer példát hozhatnék az elmúlt másfél év magyar sajtójából, de még egyszer hangsúlyozom: nem bántani, nem érzékenységeket fölriasztani akarok. Egy nagy megújulás számára szeretnék megnyerni minden magyar jó szándékot.
1. Nem csak az egész keresztény magyar sajtóban, nem csak egyes orgánumaiban, hanem egyes orgánumainak egy-egy számában sem volt az egységes vezetésnek, a céltudatos egységnek semmi nyoma. És hogy minden szofizmát elkerüljek, hangsúlyozom, hogy nem az egyéni nézetek megokolható és sokszor termékeny különbözését kifogásolom. A zsidó írók nézetei közt is vannak eltérések, de azért az egész zsidó sajtó minden orgánuma, s ezeknek minden száma és minden egyes rovata bámulatosan egységes a faji céltudatosságban. Vedd elõ a magyar újságok valamelyik számát. Az elsõ oldalon száz vészkürtön riadó cikket találsz, hogy meg kell óvni a magyar kultúrát, magyar irodalmat és magyar sajtót a zsidó imperializmustól. A második oldalon hosszú cikk zokog búcsúzó himnuszt ennek az imperializmusnak egyik kidõlt alakjáról, Lánczy Leóról. A harmadik oldalon a mûvészi rovatok vezetõje csinál reklámot zsidó mûvészeknek, és hallgat agyon jeles magyar mûvészeket. Közben egy mérges cikkben belerúgatik valamelyik nagy erõpontot jelentõ keresztény harcosba. Mert az egyes keresztény orgánumok munkásai különbözõ fajú, különbözõ kultúrájú, különbözõ moralitású és korú emberek véletlenesen összeverõdött társasága, melyet erõs, a magyarság érdekeit szemmel tartó vezetés nem tesz egységes organizmussá. Mindenik külön dudál tudása vagy tudatlansága, tiszta vagy szennyes indulatai szerint, s cikkének irányát sokszor elõlegezésének sikere vagy az határozza meg, kivel szûrte össze a levet az Otthonban, ebben a förtelmes szíriai szellemi bordélyban.
Két jellemzõ példát mégis felhozok arra, hogy mennyire önálló hatáskörû hatalom lapjainknál minden egyes újságíró. Egyik, különben õszintén magyar hajlandóságú napilapunk irodalmi rovatvezetõje egyik zsidó barátját lopta be tárcaírónak. Erre olyan fölháborodás támadt, hogy több cikket a drága baráttól mégsem közölhetett. A rovatvezetõ nem jött zavarba. A zsidó író zsidó feleségének dzsentris szagú nevet adott, s most a családi novellákat ez alatt a név alatt közli, és így jutott az antiszemita keresztény lap pénzébõl egy elég jómódú zsidó családnak akkor, mikor igen sok jeles magyar író éhezik. Egy másik lap, melynek munkatársai a múlt évben elég éretlenül, mert céltalanul a kocsmákban is inzultálták a zsidó vendégeket, most azzal a zsidó, igen tehetségtelen zsidó íróval írat tárcákat, aki a kommün alatt a legszemtelenebb arroganciával védte támadásommal szemben a zsidó imperializmust. És hogy a dolog kevésbé legyen szagos, az illetõt megteszik õsszékely rabonbánnak. Pedig a szerencsétlen ugyanannak a lófõnek a törzsébõl való, melybõl az "Így írtok ti" ízléstelen hisztriója szakadt.
2. Lapjaink, melyek a papírhiány idején is oldalakat tudnak juttatni a legjelentéktelenebb politikai hûhónak. Nem-tudom-ki képviselõ kérõdzéseinek, vicinális szellemességeknek, frivol pletykáknak, s a két sorban elintézhetõ gyilkosságoknak: a mûvészi, az irodalmi, szociális és gazdasági élet legaktuálisabb, legfontosabb jelenségeit és kérdéseit szó nélkül hagyják. Mindent adnak, amit el kellene hallgatniuk, s majdnem mindent elhallgatnak, amit adniuk kellene.
3. Újságíróink igen nagy részének nincs meg a kellõ kultúrája, s az ezzel járó morális fegyelmezettsége.
4. Lapjaink nem tudják elég éber és egységes szolidaritással támogatni a magyarság küzdelmeit és vezetõ harcosait.
5. Azokat a fontos hivatalos állásokat, melyeknek a sajtó, az irodalom és mûvészet életére irányító hatalma van, nagyrészt tehetségtelen tülekedõk töltik be, kiknek kölcsönös szolidaritása lehetetlenné tesz minden üdvös változást.
Amint látjuk, azzal az égetõ veszedelemmel szemben, melyet a zsidó sajtó jelent a magyarságra, egyenlõ súlyos veszélyek vannak a magyar sajtó belsõ szervezetlenségében. A sajtó problémájának megoldása a magyar élet egyik legsürgõsebb követelménye. De ennek a megoldásnak a tervrajzát egy minden politikától távol álló, a magyarság legjobbjaiból, s legkülönbözõbb szakmûveltségû jeleseibõl összeválogatott orgánumnak kell elkészítenie. Erõs a hitem, hogy a következõ három javaslat életbe léptetése nélkül a sajtó megújhodását el nem érhetjük.

1. Bizonyos elõzetes készültséget várunk attól, akire rábízzuk a cipõnk sarkának vagy a zsebóránk megjavítását. Az újságíró a nemzet nagy tömegének elhatározását, tehát a nemzeti jövõt irányítja. 0 nevel közéleti pszichét a nemzet testébe. Erkölcstelen, infámis és õrült dolog, hogy erre a pályára rászabadulhasson mindenki, kicsapott diák, analfabéta, morális hulladék, bomlott idegzetû szerencsevadász. És míg más pályán hosszú évek komoly tanulása után juthat szerény szerephez, a nyomtatott betû fedezékében már 1820 éves korában mérgezhet, rombolhat és ölhet. Vagy külön újságírói akadémiát kell felállítani, vagy az egyetemi oktatással kapcsolatban kell megoldani a kérdést. Minden érv, amit ez ellen a követelmény ellen hoznak fel, nevetségesen gyenge, míg megvalósítását a nemzet minden érdeke követeli.
2. A szerkesztõségek saját összes munkatársaikkal hetenként, az egész keresztény magyar sajtó összes munkásai pedig

kéthetenként tartanak kötelezõ összejövetelt, melyen a politikai kérdéseket megelõzve megbeszélnék a közös irodalmi, mûvészi, szociális és gazdasági teendõket. Így alkalom lenne igen sok jó gondolat és megfigyelés fölmerülésére, s a faji szempontból egységes mûködés és psziché kialakulhatna.
3. Meg kell alakítani az újságírói kamarát. Ugyanekkor a cenzúra, mely a legjobb kezekben van is, csakis a magyar írókat gátolja, eltörlendõ. A kamara fölött legyen egy legmagasabb sajtótörvényszék, melynek tagjai írókon kívül a jogi, gazdasági, pedagógiai élet s nagy erkölcsi testületek legkiválóbb képviselõi legyenek. Ez az elég nagyszámú, parlamentszerû törvényszék egyes íróktól vagy újságoktól bizonyos idõre vagy véglegesen elvehesse a mûködési jogot, ha az illetõ író vagy újság a nemzet érdekei ellen vétett.
E három javaslat megvalósításával elhárítanánk a hódító idegen veszedelmét, és egészséges útra terelhetnénk saját sajtónk fejlõdését. Óriási feladat vár a sajtó munkájára. Neki kell történelmet alakító lelket, szolidaritást és faji egységet nevelni a nemzet figyelõ tömegébe. Az élet vagy halál útjának megválasztásánál õ irányítja az elsõ lépéseket. Ha piszkos vesztegetéseknek odafeküdve, gyáván és gonoszul a magyar élet ez elhatározó kérdéseiben is visszariadunk a tisztító munkától, akkor hagyjuk abba a pojácatáncot a keresztény nemzeti kirakatban, fordítsuk befelé a magyar címer tiszta arcát, s menjünk el vak zongorásnak a gyõztes idegen örömtanyáira.
Virradat, 1921. II. 6.

Budapest visszafoglalása

Elég tapasztalatom van az emberi furcsaságok közt, hogy tudjam, a legvalótlanabb, a legbizarrabb gondolatokat, tanokat, irányokat lehet jóhiszemûen követni. De most szeretnék egy jóhiszemû magyar liberálist, ha a háború s két forradalom után ilyen csodálatos alakulat még található, magam elé ültetni, és ezt mondani neki:
Édes liberális, itt van elõtted Magyarország fõvárosa. Ez a fõváros nem ingyen a magyaroké. Soha még faj nem vásárolt drágábban meg minden falás kis földet, mint a magyar. E roppant város minden házának minden téglája, minden utcájának minden köve kiontott magyar vért, magyar szenvedést és magyar munkát jelent. A századok e nagy véráldozatában, a nehéz szenvedésekben, a hõsies makacs munkában testvéri részt vettek Pest-Buda német és rác lakosai, kiknek hamarabb lett magyar a szívük, mint a nyelvük, s örömük volt a magyar öröme, és hulló könnyük a magyar bánata. A történelem e tragikus, nehéz építésében csak egy faj nem vett részt: a zsidó. És egyetlen liberálisom, nézz most körül Budapesten, ha ugyan erre a ténykedésre vannak szervei egy liberálisnak.
Nézd: pompás villák borítják a Svábhegyet, a Rózsadombot, a Hûvösvölgyet. Kiké ezek a villák? Zsidóké. Nézd, ragyogó paloták nyomják a Dunapart, a Lipótváros, a Terézváros, a Körutak földjét. Kiké ezek a paloták? Zsidóké. Nézd: óriás bankokba, hatalmas részvénytársaságokba, s a fertelmes börzébe folyik össze a magyarság minden termése: a paraszt vetése, a munkás napi verejtéke, a magyar agyvelõ gondolata. Kiké ezek a bankok, kiké ezek a részvénytársaságok, kiké a börze? Zsidóké. Nézd, gazdag üzletekben, zsúfolt csarnokokban és tarka ószeren, nyûtt tárházakban és dugott lebujokban halmozzák hatalommá, gyõzhetetlen jövõvé mindazt, amit az ember ezer szükségébõl lehet kisajtolni. Kiké az üzletek, a csarnokok, az ószerek, a nyílt tárházak és a dugott lebujok? Zsidóké.
Nézd, jól fûtött színházakban, fülledt orfeumokban, fényes bárokban, kabarékban, parkokban, mozikban, bordélyokban terem pénzt és hatalmat a lélek szomjúsága s a test zabálása. Kiké a színházak, az orfeumok, a bárok, a kabarék, a jardinek, a mozik, kiké a bordélyok? Zsidóké.
Nézd, a könyvkiadó vállalatokban, könyvkereskedésekben, mûkereskedésekben teremt pénzt, hatalmat, jövõt a magyar agyvelõ, a magyar szépség. Kiké a kiadóvállalatok, a könyvkereskedések, a mûkereskedések? Zsidóké. Nézd, nyomtatott lapokban termel történetalkotó, országhódító hatalmat az, hogy szabad szavakkal mérgezni, gyilkolni, keríteni, fertõzni. Kiké ezek a nyomtatott lapok? Zsidóké. Nézd meg a budapesti kereskedelmi közvetítõket, ügyvédeket, orvosokat, magánmérnököket, szabadpályásokat, nézz meg minden pályát, hol fölényes a munka és korlátlan a pénz. Kiket találsz ott nyolcvan, kilencven, százpercentes túlnyomóságban? Zsidókat. És kik védték a világháborúban öt éven át testük épségével, családjuk könnyeivel a nyerésnek ezt a vad hemzsegését, a harácsolásnak ezt a gigászi mitológiáját? Magyarok. És, drága liberális, nézz megint szét, ha kétoldali szétnézésre képesek a szemeid, hol vannak a magyarok? Nézd a dús, a zabáló, a harácsoló, a bõség vad kánkánját járó szíriai Budapest mellett a magyar Budapestet, a mártír Budapestet. Nézd a teát ebédelõ magyar tanárt, a hókaparó magyar tanítót, a cipõt foltozó magyar bírót, szívem liberális, nézd a vagonok sápadt lakóit, néma éhezõit. Õk Erdély, õk a Felvidék, a Délvidék elkorbácsolt magyarjai, a szerencsétlenek, hát szenvedjenek, hát pusztuljanak éhen. Ha Galícia tetves rablói volnának, nem lehetne ilyen sorsuk, mert ordítana az antant, s te, gyöngyöm liberális, visítanál, s Balthazár szívébõl folyna a könny, mint pezsgõ a lipótvárosi

tivornyákon. És most, nagyszívû liberális, ha van benned az emberiségnek egy szikrája, ha a becsület árnyéka még átsuhan lelked falán, felelj a történelem nyitott szeme és saját lelkiismereted elõtt, ha ugyan efféle tényálladék található a liberális leltárban, felelj, zengõ szavú liberálisom.
1. Igazság ez így emberileg? 2. Ez az állapot az emberszeretet uralmát jelenti? Nem az emberi igazság és emberszeretet parancsolja-e, hogy ezen az állapoton minden alkalmas eszközzel segítsünk?
Vissza kell foglalni Budapestet azok számára, akik a századok nehéz munkájával vásárolták meg, akik a vér és szenvedés súlyos árát fizették érte, vissza kell adni Budapestet a magyarságnak! Itt, az ország központjában kell megbirkózni az emésztõ idegennel, ha itt le nem teperjük, ötven év múlva csak cseléd és rabszolga lesz magyar Magyarországon. Súlyos tragédia, ha a háború véres rablásával, a gyilkolás erejével veszik el egy ország fõvárosát. De ebben az esetben még mindig lehet remélni egy történelmi feltámadást. De mi botorul, gyáván és gazul hagytuk, hogy elsikkasszák, hogy elzsebmetsszék az ország szívét, s hogy ezt a szívet megmérgezzék, idegenné, ellenségessé tegyék. Kis hátulgombolós nációk, félvad fajok bátran hoznak törvényeket saját fejlõdésük védelmére, kiüldözik a veszélyes idegent, magukévá kobozzák a földet, minden téren merik biztosítani az érdekeiket. És mi ezer év nagyszerû teljesítménye után, mi, akik nem tartozunk senkinek, és akiknek egész Európa tartozik, minden gazságot tûrve, s gyáván nézve, hogy vágják el minden életerõnket, térden állva, remegve nyavalygunk az embertelen antant felé:
Látod, antant néni, mi jó fiúk vagyunk, látod, mi ölbe tett kézzel nézzük, hogy azok, akik rajtunk híznak, kiraboljanak, elorozzák országunkat, és ráadásul még gaz rágalmakat szórjanak ránk a világ elõtt. Mert az mellékes, hogy meggebedjünk, a fõ az, hogy jó fiúk legyünk a szemedben. Antant néni, oh, mikor lesz megint eposz magyarnak lenni? Az antant pufogó frázisokkal követeli tõlünk az elnyomottak védelmét, az emberi jogok tiszteletét, minden polgár becsületes érvényesülésének lehetõségét. A fõváros hatszázezer, az ország tízmillió elnyomott magyarja, minden emberi jog és minden becsületes polgár nevében szegezzük le azokat a követelményeket, melyek teljesítése visszaadja a magyar fõvárost azoknak, akik a munka, a heroizmus és a becsület hármas örök emberi jogán jogos tulajdonosai.
1. Az 1910 óta Budapesten letelepült zsidók, bármily vallásúak (mi nem akarunk felekezeti politikát csinálni), visszatoloncolandók illetõségi helyükre. A rendelet kilencvenkilenc percentjében árdrágítókat, lánckereskedõket, zugügyvédeket, az emberiség morális söpredékét fogja érni, tehát tisztítás lesz az európai kultúremberiség érdekében. De nem svindli, tessék-lássék eltoloncolásokat kérünk. A legkiválóbb morális testületek ellenõrizzék, hogy az európai kultúra, az általános emberi morál e szégyenfoltjai tényleg eltávolíttatnak a magyarság fõvárosából. Az így üresen maradt lakásokat, állásokat, üzleteket etc. egy e célra alkotott bizottság ossza el a középosztály, munkásság és menekültek legérdemesebb, s arra leginkább rászoruló tagjai közt.
2. Ha vizsgálatot tudtak indítani egy nyomorult magyar hivatalnok ellen, aki a beléje vert hatalomtiszteletbõl behódolt az idegen imperializmusnak, egy rövid idõ alatt határozó gyors bíróság vizsgálja meg Budapest kereskedõinek, kávésainak, színház, orfeum, mozi, bár, gyár és minden természetû nyilvános helyiségek tulajdonosainak múlt viselkedését. Aki a legkevesebbet vétett a magyar állam, a magyarság, s az európai emberi morál ellen, attól az iparengedély, a kenyérkeresés lehetõsége rögtön elveendõ. Az illetõt a fõvárosból családjával együtt el kell távolítani. Az így megürült kenyérkeresõ alkalmak a magyarság s az általános emberi morál és kultúra érdekei szerint az elõbbi módon szétosztandók.
3. Ha bûnhõdik egy nyomorult, tudatlan magyar paraszt vagy falusi tanító, mert hitt az idegen izgató szavainak, ugyanezen a jogi alapon szigorú és gyors vizsgálat indítandó a pesti sajtó összes terméke ellen. Hiszen itt a bûnt a teljes tudatosság ténye súlyosbítja. Minden olyan lap, mely a magyarság, s az általános emberi morál és az európai kultúra ellen vétett, megszüntetendõ. A laptulajdonost, a szerkesztõket, a lap hibás munkatársait örökre el kell tiltani minden sajtómunkásságtól, sajtóalapjukat lefoglalni, minden állományukat elkobozni, õket a fõvárosból kitiltani. Az így nyert hatalmas összeg egy része a szegény munkások és középosztály felsegélyezésére fordítandó. Más részébõl lapokat kell alakítani a magyarság és általános emberi kultúr érdekek védelmére. Az immorális sajtó rablott tõkéje úgy a munka proletárjainak s az általános emberi morál nagy elveinek fog jövõjévé lenni.
4. Magyarország és Budapest területén felekezeti különbség nélkül meg kell tûrni minden olyan vallást, mely az általános emberi szeretetet, az emberek Isten és törvény elõtti egyenlõségét, az egyetemes emberi morál minden fajra egyenlõen kötelezõ elvet hirdet. De ki kell tiltani az emberiség érdekében minden olyan szektát, törzsvallást vagy kollektív õsbabonát, mely azt tanítja, hogy az illetõ szektához vagy törzsvalláshoz tartoznak Isten kiváltságos teremtményei, kikkel szemben az egész kultúremberiség tisztátalan, kiket a nem szektabeli kultúremberiséggel szemben semmi morális kötelék, még az eskü szentsége sem kötelez, kik egy õstörzsi vallás barbár imperializmusával veszélyeztetik a magyar nép békéjét. Az ilyen, az emberiség összes morális és kultúrérdekeit veszélyeztetõ "vallás" betiltandó, könyvei

elkobzandók, papjai, rituális személyei az országból kitiltandók. "Templomaikat", imaházaikat s egyéb "szent" helyeiket kórházakká, s a munkásság és szegény, középosztály proletár gyermekeinek otthonává kell tenni. A véres századok sötétségét, a vad törzsek kannibál tanait váltsa fel az emberi szeretet, a megváltó szánalom és helyes szociális politika szent munkája.
5. Az összes erkölcsi testületek választott tagjaiból egy óriási bizottság alakítandó. Ez a bizottság közvetítse az állammal az összes iparengedélyek, lapengedélyek, a megélhetés, az élet bármely terén való együttmûködés odaítélését. Az a képviselõ, aki "kijár" valamit, a parlamentbõl közmeggyalázással kiûzendõ, s polgári jogát több évre veszítse el.
Akik ezeket a sorokat olvassák, gondolják meg, hogy egy haldokló faj utolsó segélykiáltásai, az újjászületésnek egyetlen lehetõségei ezek az általános emberi morál, európai kultúra és egészség szempontjából is sürgõs kívánságok.
Természetes, hogy végzetes politikai életünktõl semmit sem várhatunk. Az egész társadalomnak kell egyetlen hatalmas szervezettségbe fogni, most az utolsó percben, hogy politikai élet jöjjön létre, mely megteszi az önvédelem és európai érdek legsürgõsebb teendõit. A megszállott területek közt ma Budapest megszállása a legsúlyosabb.
Erdély, a Felvidék, a Délvidék nagyszerû magyarjai legalább egy heroikus lelki ellenállás tüzében edzõdnek életképessé, s tanulnak egymáshoz való halálos szeretetet és szolidaritást. Minket szétold a nyomorúság, a pénz, a hódító idegen ezer ravasz fogása. 1686-ban, 1849-ben a magyarság egy hõsies roham lázában foglalta vissza fõvárosát a hódító idegentõl. Akkor puskával, ágyúval, karddal állott szemben a magyar. Most egy nemzetközileg szervezett rágalommal, hazugsággal, egy minden eszközzel harcoló ázsiai törzs világszolidaritásával és infámis tõkéjével. A harc most nehezebb lesz. De Budapestet vissza kell foglalni. Ezt parancsolja a magyarság jövõje s a kultúremberiség minden érdeke.
Virradat, 1921. II. 11.

A magyar munkáshoz

Aki ezeket a sorokat írja, éppen úgy tele van a szociális megújulás vágyával, mint te, magyar munkás. Az élet gazdasági megalapozását éppen úgy nem engedi semmiféle frázissal elsikkasztani, mint te.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx (TÖRLÉS)
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Mert értsd meg jól, a középosztály még millióval több nyomorúság árán proletár, mint te, magyar munkás. És, hogy az életküzdelemben még nem vagytok egy táborban, az nagyobb részben nem a te hibád, hanem a középosztályé.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx (TÖRLÉS)
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
De mégsem voltál olyan nyomorult. Mert te szervezkedtél, te egyetlen eltiporhatatlan erõvé adtad össze az eltiporható kis erõket, disciplina alá rendelted magad, hogy hatalom legyen az akaratod, s kerested az új világ emberi dogmáit. És ebben te voltál a jobb hazafi, az építõbb magyar.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
(A cikk így jelent meg, a korabeli cenzúra brutális törléseivel.)
(TÖRLÉS)
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Ha a középosztály a te példád szerint szervezkedett volna történelemirányító hatalommá, a háború elvesztése nem jelentette volna Magyarország szétrablását, s az idegen zsebrákok diadalát. Helyes nézõpontból nézve a dolgokat, meg lehet állapítani, hogy a szerencsétlen középosztálynak súlyosabb vétke volt az elkövetkezett katasztrófa, mint neked, magyar munkás.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx (TÖRLÉS)
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

És itt ért el a történelmi tragédia. Megtagadtad a vért és a földet, a történelem két halhatatlan erejét. S a megtagadott föld és vér rettenetes bosszúja volt az, hogy diadalod napjaiban egy idegen vér földszerzésének vak eszköze lettél. Gyõzelmed teljességében semmit sem szereztél magadnak. Forradalmas szocializmusod egy idegen infámis kapitalizmus megnõtt ereje lett. Harcod az emberi gondolat világosságának uralmáért egy kultúrgyilkos törzsbabona világuralmi törekvését segítette elõ. Nemes vágyad: egyesülni a dolgozó emberiséggel egy kannibál morálú ázsiai törzs szadista imperializmusának adott erõt. Tiszta rajongásod a munka után megölte a munkát, szent békevágyad egy egyetemes marcangolás véres csataterévé tette a családot, az utcát, a várost, a mezõt, a falut, a megcsúfolt ország minden talpalatnyi földjét. Oh, de tragikus csõd volt a te uralkodásod, magyar proletár! Te véres fejjel álltál a fronton: a zsidó uszított. Te végrehajtó kar voltál: a zsidó harácsolt és osztozkodott. Te gerstlit ettél: a zsidó pezsgõzött és libán hízott. Te füttyszóra engedelmeskedtél; a zsidó heccelt és parancsolt. A te feleséged, a te gyermekeid templomába lõdöztetett a zsidó; a zsidónak pászkaliszt és húsvéti bor járt ki a héber szovjettõl a legnagyobb nyomor és a szesztilalom idején. Te szolga lettél, kinek pisszenni sem volt szabad, és nem merted keserû megcsalatásod éjjel a feleséged fülébe súgni: a zsidó uralkodott. Milyen szégyenletes vereséged volt a gyõzelmed, magyar proletár!
Pedig milyen könnyen észrevehetted volna, hogy csak eszköz vagy egy vér szerint kapitalista és imperialista faj ravasz hódításában. Õk visítoztak neked a kapitalizmus ellen, de jóakaró hallgatással takarták el a kapitalizmus leggazabb banditáit: a hadseregszállítókat, nehogy a proletárok milliói jogos ítéletben részesítsék õket. Õk ordítoztak a füledbe a "vallási téboly" ellen, s "nem kell pap" címen diadalt rikoltanak, ha egy meghalt proletár pap nélkül tér meg a kenyéradó földbe. De sohasem látod azt, hogy "nem kell rabbi" hírt közölnének, de másra viszik a beszédet, ha kultúrgyilkos õs szektájuk otromba babonáit ostorozod. Az nem "sötét középkor ", az nem "papi hazugság", annak pászkalisztet szerez Szamuely. Ha te magyarnak mondod magad, ha fajod iránt felhalványlik egy szánalom lelkedben: vad nacionalistának kiált. Õ, ha Galíciában megpofoznak egy zsidó rablót, világégést kiált a világ öt sarka felé. Az, hogy a magyar proletárok ezrei hulltak hiába a vörös fronton, az egyszerû proletárkötelesség volt. De ha egy zsidó szélhámos megkapja a maga megérdemelt büntetését, pogromot rikácsol és végignyöszörgi a világ hatalmait. Az, hogy Magyarország testét a munka, a szenvedés, a kultúra minden joga ellenére szétrabolták, neki mindegy, mert a határok õt nem érdeklik. De próbálj csak a Lipótváros vagy Terézváros dús harácsolásából visszavenni valamit, olyan bojkottot üvölt össze ellened, hogy belepusztulsz.
Ó, magyar munkás, magyar proletár! Ha a összeomlás után elkorbácsoltad volna magadtól a zsidó imperializmus vad csahosait, és azt mondtad volna a magyarságnak: Méltatlan uraink halálba vitték a magyarságot, most én veszem kezembe a történelmet, gyere, nyomorult középosztály, tedd bûneid jóvá azzal, hogy segíts nekem egy új jövõ alkotásában. És odaállítottad volna a magyar katonát a határokra, hogy védjék a munka s a szociális újjászületés Magyarországát. Az erõ elõl visszahõkkent volna a rabló idegen, s nem vették volna el a magyar proletár fáját, kövét, ércét, üvegjét, földjét, millió munkaalkalmát az idegen kapitalizmus kalózai.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx (TÖRLÉS)
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Mennyivel többet tudtál volna alkotni magad és az emberiség számára, ha magyar tudtál volna lenni, milyen igazán irányító hatalom volnál most, ha nem akartál volna elnyomó hatalom lenni.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
És az átabota, szerencsétlen középosztály,
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
hû bajtársad lett volna az új élet fölépítésében. Mert ezt meg kell jegyezned: ezt a mozaikra tört, szolgává éheztetett, s mégis annyi szellemi kincset jelentõ középosztályt a te szervezett erõdnek kell fölemelnie, s a történelmi alkotást az új magyar és emberi élet útjára segítened.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx (TÖRLÉS)
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Nagy történelmi feladat vár még reád, magyar munkás. De ha te a megismételt bûnökre a történelem egy új fordulatánál megint tévedésed megismétlésével felelsz, akkor megölöd a magyarságot, megölöd magadat, s átjátszod e szerencsétlen országot a legfertelmesebb kapitalizmus és imperializmus: a szíriai hódító kezébe. Hát nagy emberi felgerjedésedben minden jogtalanságra van felháborodásod, csak arra nem, mely a magyart tiporja le? Minden munkát méltányolsz, csak a magyarság ezeréves munkáját engeded pocsékká rabolni? Minden fájdalomra van rokon érzésed, csak a magyar sebeket

nem akarod meghallani?
Minden proletárral egynek érzed magad, csak a tízmillió magyar proletár ellen szövetkeznél a világ parazitáival? Vagy egypár ezer pimaszért veszni hagysz tízmillió munkás magyart? Ez az igazságérzeted?
Magyar munkás, nagy zúgással, ezer élettel és ezer halállal közeledik a roppant jövõ.
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Fogjunk össze mindnyájan, akik az emberi igazság, ez európai kultúra s a munka szent moráljával akarunk építeni.

Azt a jövõt, amely a magyarságnak a legszentebb igazságszolgáltatás, az emberiségnek a legnagyobb nyereség. Ez lesz a te igazi jövõd, magyar munkás!
Virradat, 1921. H. 13.

A magyar iskola

Nem kevés szomorúsággal kell megvallanom, hogy cikkeim közül inkább azok keltenek nagyobb visszhangot, melyeknek harcos soraiban mindenki kitombolhatja a beléje gyömöszölt történelmi szenvedélyeket. Azokat a cikkeimet, melyekben egy egységes védõ és alkotó rendszerben próbálom felépíteni a magyar jövõt, olvassák s szórakozott távolságból rámondják: szép cikk. De nem indítanak meg építõ akaratot, de nem kezdeményezik az erõk szervezését. A beteg átmeneti, szenvedélyes korok természetes egyoldalúsága ez, melyhez nálunk még egy kis faji hajlamosság is járul. Sokan még azt is szememre vetik, hogy ezek nem is vezércikk témák, mert semmi közük a politikához. Igazuk van. Ha politikának azt nevezzük, amit az utolsó évtizedek politikai élete értett alatta, s melynek a sajtó hû tükre volt, akkor az én politikám nem politika. Engem halálosan nem érdekel, hogy dr. Stréber kilép vagy nem lép ki, hogy Lovag Nimolék, aki megválasztásáig nem is sejtette, hogy személye van, személyes kérdésben szólal fel. Hogy X-párt milyen zsákmány körül tömörült, s hogy mért vált ki belõle Y-párt, melybõl aztán Z-párt vált ki. Hogy analfabéta Prokop miért hízott harminc kilót a minisztersége alatt, s micsoda frajlákat zötyögtetett az állam autóján. Nekem ez mind nem politika. A magyar jövõ kiépítése a hadseregben, az iskolában, a faluban, a munkásságban, a középosztályban: ez az én politikám, s minden törekvésem az, hogy ez a politika kiverje helyébõl, megsemmisítse azt a politikát melyet megvetek és a magyarság gyilkosának tartok.
Az iskolai kérdések tárgyalásánál most egyelõre inkább a középiskolákat (gimnázium, reál, felsõ-leány) tartom szem elõtt. A magyar iskola jövõje két problémának a megoldásától függ: 1. A tanárság, 2. A nevelés problémája.
Mindkét probléma tárgyalásánál a múlt igen sok szomorúságáról kellene panaszkodnom, igen súlyos kritikát kellene mondanom. De kétségbeesetten sajgó hitem, hogy most nem az a fõ, hogy szemrehányásokat tegyünk a múlt ellen, hanem, hogy a múlt hibáit kiküszöböljük egy hatalmas újjáépítésben. Ahol mégis szükségszerûen beleütközöm egy-egy hiba vagy visszaélés rámutatásába, kérem, senki se vegye vádnak vagy személyes megtámadásnak. Hiszem sokféleképpen beteg viszonyaink közt sokszor éppen az, aki a legbûnösebbnek látszott, csak ártatlan áldozat volt a hibák láncolatában.
A tanárkérdés megoldásánál csakis a legsürgõsebb teendõket említem, szokásomhoz képest pontokba tömörítve. Ez a módszer a legalkalmasabb, hogy rövidre szabott téren éles körvonalakban el lehessen mondani a lényeget.
1. Sürgõsen reformálni kell az egyetemi tanárképzést. Ezt különösen a humanióráknak nevezett tanulmányok (irodalom, nyelvészet, történelem, filozófia, szociológia, mûv. tört. etc.) téren tartom elodázhatatlannak. A szükséges reformok lényegét a következõkben jelölöm: Lehetõlegesen alapos tájékoztatást adni a világ politikai, gazdasági, szociális, mûvészi fejlõdésérõl az utolsó ötven év alatt. Az egyetemrõl kilépõ fiatalember legyen teljesen tájékozva abban a korban, melynek munkása lesz. Minél kevesebb áldozata legyen a minden tudomány mellett felburjánzó áltudományoknak, melyek a szorgalmat monomániává, s a tudáskodást l'art pour l'art pourt-rá teszik, s hiábavaló betûtermelésben merülnek ki.
2. Gyökeresen, a pincétõl a padlás tetejéig reformálni kell a közoktatási minisztériumot, mégpedig úgy, hogy ez az újjá szervezett minisztérium meg legyen védve a napi politika változásaival szemben. Ez a reform azon az alapon épüljön fel, hogy a közoktatásügyi minisztérium legyen a tanítás embereié. Ne történhessék meg a jövõben, hogy analfabéta politikai kalandor olyan ügyek elintézésének irányítója legyen, melyhez mély szaktudás és széles szellemi horizont kell.
Gyorsabbá kell tenni az ügyvitelt minden téren. Meg kell változtatni az iskolák ellenõrzését, s a fõigazgatói rendszert szakfelügyeleti rendszerré kell átalakítani. Én tizenöt évig voltam tanár, s ez alatt az idõ alatt olyan fõigazgatóim voltak, kik közt volt egypár igen derék, igen mûvelt ember, de franciából egyik sem tudott többet, mint egy közepes harmadik osztályos tanítványom. Szakfelügyelõt pedig az egész idõ alatt nem láttam.

3. Igen fontos gondolat, melyet a magyar élet minden terén szem elõtt kell tartani, a következõ: nálunk az állam, a kormány, a politikai hatóság sokféle külsõ és belsõ megkötöttségénél fogva igen sok dolgot nem valósíthat meg, melynek megvalósítása a magyarság jövõjének primitív követelménye. Ezért kell az önrendelkezés alapján szervezni a társadalom különbözõ rétegeit, hogy amit el nem végezhetünk politikai úton, tegyük meg társadalmi úton. Nem lesz-e gyõzelmünk az, hogy ha azoknak a mondatoknak az alapján, melyekkel ellenségeink sírba akartak tenni, mi egy erõs magyar jövõt építünk fel? a magyar tanárságot egyetlen hatalmas Nemzeti Szövetségbe kell tömöríteni, melynek hatásköre többé nem merül ki csupán pedagógiai dolgozatok felolvasásában és lelkesedésben. Ez a szövetség jelöljön kötelezõ erõvel a miniszternek embereket a közokt. minisztérium államtitkári állásaira, akiket így sikerül függetleníteni a pártállástól, s a napi politikai szemetes eshetõségeitõl. Ez jelöljön embereket a közoktatási minisztérium összes állásaira és az összes megürülõ tanári állások betöltésére. Az utóbbiakra szabályszerûen és kivétel nélkül pályázatot kell hirdetni. E szövetség helyi alakulatai határozzanak vitás esetben afelõl, hogy a helyi iskolák valamelyikébe valamelyik tanuló felveendõ vagy nem. Így biztosítva lesz, hogy zsúfoltság esetén nem a magyar paraszt, a magyar munkás, a magyar lateiner (értelmiségi) fia fog kirekedni az iskolából. Ez a szövetség dolgozza ki és valósítsa meg a tanárság gazdasági, kulturális és szociális programját. Ha a szövetség morális vagy nemzetvédelmi okokból kizárásra javasol valakit a tanárság kebelébõl, ez a határozat kötelezõ erejû legyen a miniszter elõtt. Ez a szövetség dolgozza ki a tanárság szolgálati pragmatikájának törvényjavaslatát, mely faji és morális szempontból biztosítja a nevelés munkáját, s a becsületes munka független nyugalmát. Fegyelmi ügyekben a miniszter után ez a szövetség legyen a legfõbb tényezõ.
Tudom, hogy az ijedezõk, s azok, akik az utolsó évek vasöklei alatt sem tudtak tanulni, a fegyelem s a hierarchia veszélyét fogják sápítozni erre a javaslatra. Ellenkezõleg! Ez a szövetség éppen a diszciplina teljes kiépülését, a tudáson és egyéni értékeken alapuló hierarchia tiszteletét fogja eredményezni. Miért hullott össze oly védtelenül a háború után a magyar társadalom az idegen uszítók egyetlen szájnyitására? Mert ez a társadalom, mint gyámolt gyermek, mindent a politikai központtól várt, mert semmi öntudatos szervezettség nem volt benne. Mert fegyelem helyett öntudat nélküli bürokrata szolgaiság volt. Mert a hierarchia politikai törtetõk kényén alapult, s nem az egyéni erõk természetes egymás fölé épülése volt. Mert a szervezetlen kezdeményezésre, felelõsség elvállalására nem szoktatott társadalom éppen olyan gerinctelenül lett nulla az idegen hódítók, mint a régi politikai martalócok elõtt.
4. A tanárságnak kulturális és szociális munkájában egyesülnie kell a tanítósággal. Ismerem az összes nehézségeket, de ennek a magyarság érdekében meg kell történni.
5. Csak látszólag nem tartozik az iskola kérdéséhez az, hogy a tanárságnak kutya kötelessége testvéri munkásságban egyesülni a munkássággal. Õ vigye az igazi becsületes tudást, a modern szellemi munka eredményeit munkás testvéreibe. Itt is hangsúlyozom, hogy mind az a hiba, melyet a munkásságnak szoktak felhányni, voltaképpen a vezetõ osztályok bûne után a középosztály hibája.
6. Mindenáron javítani kell a tanárság anyagi helyzetén. A tanár éppen olyan fontos, mint az ágyú és az aeroplán, pedig nekünk életszükségletünk az ágyú. Emberré kell menteni a tanárt, munkás erõvé az elcsigázott rabszolgát.
Ha valaha a nyomorúság, gyalázat és politikai bûnök mértékét a mai idõkre meg fogják állapítani, megmutató például az iskolák mai állapotát fogják odaállítani. Nyáron egy faluban voltam, hol a nyomorult kis felekezeti iskola alig képes a tankötelesek egyharmadát magába fogadni. És ráadásul ebben az iskolában éveken át nem volt tanítás, mert nem volt tanító hozzá. Segédtanítókat most igen nehéz kapni, mert falun is a legegyszerûbb koszt belekerül ezer, ezerötszáz koronába havonta, olyan összegbe, mely a szegény kezdõ tanítót álmaiban sem látogatja meg. Így a falusi gyermekek éveken át nem tanultak semmit, s azok, akik már jártak iskolába, elfelejtettek mindent. Ez így van az országban száz és száz helyen. A városok iskoláiban pedig szénhiány miatt mindegyre szünetel a tanítás. Aki csak egy kicsit ismeri a tanítás lelki munkáját, tudja, hogy ez majdnem annyit jelent, mintha egyáltalában nem volna tanítás. Az országban analfabéta magyar gyermekek tízezrei kószálnak minden lelki gondozás nélkül. A középiskolákból kibocsátott utolsó hat-hét nemzedék pedig oly hiányos készültségû, hogy alig üti meg azt a mértéket, melyet békében a megbukottak mutattak.
Mit jelent ez? azt jelenti egyszerûen, hogy elõállítjuk mindazokat a feltételeket, melyek végzetesen elõidézik, hogy a magyarság a jövõ csatáját elveszítse. A kulturálisan fegyvertelen, szûkebb szellemi horizontú magyarság nem fogja bírnia versenyt a céljaiban oly tudatos idegen fajjal, mely a szellemi arzenál minden fegyverét meg tudja szerezni. Kiszámíthatatlan végzetes veszélyt jelent ez. Azt hinné az ember, hogy a nemzed akarat kifejezõje, a nemzetgyûlés egyetlen halálos feljajdulás ennek a veszélynek a láttára. Bocsánatot kérek, most veszem észre, hogy megint illetlenséget beszélek. Nézzék el nekem, én nem vagyok képviselõ. Ha az volnék, én is jó fiú lennék, és személyes kérdésben szólalnék fel.
A magyar iskola problémájánál egypár legfontosabb teendõre akarom felhívni azok figyelmét, akikben még van aggódás

a magyarság jövõjéért. Miért tudott a középkor iskolája olyan éles körvonalú, acélos lelki alkatot adni az egyénnek, hogy minden gondolatában, látása formáiban, vágyaiban, testi és lelki élete minden porcikájában szociális lény legyen, együtt munkáló sejtje az egész társadalmi szervezetnek? És miért tudja ma a szocializmus ilyenné szervezni az egyszerû munkást? Mert mindkettõ egy egységes világnézettel formált és formál, s ha éneket tanít vagy az egyszeregyet, a kutya zápfogait vagy történelmet: a nevelõ, a lélekformáló minden szava, minden gesztusa ennek az egységes világnézetnek szükségszerû mozdulata.

Nálunk egy középiskolánál átlag tizenöt-tizenhat, néha sokkal több tanár van. Külön furulyások ezek, kiket belsõ fegyelem, egységes világnézet nem forraszt a faj egyetlen életakaratává. Bemegy a szegény fiatal furulyákhoz, pl. A matematikai furulyás, s elfúj rajtuk egy olyan radikális nótát, hogy a Balthazár püspök lábai kánkánra gyönyörülnek rája. Utána megy a történelmi flótás, s egy kuruc nótát riaszt át rajtuk. Utána a franciatanár, s egy modern dekadens dallamot bágyaszt át szegényeken. És így tovább. A szegény gyermeket egy olyan mozaikká tépázzák szét, melyben minden egyes darab általános feleselésben van a másikkal.

Meg kell teremteni az iskolai nevelés pszichikai egységét! a magyarság múltjára, hivatására, jogaira, jövõjének útjaira, a faji szolidaritás moráljára, az egyén és a köz viszonyára minden tanárban ugyanaz a krédó legyen, s ezt tegye vérévé, idegei ösztönös mozdulatává a gyermekeknek. Itt nincs egyéni szabadság. Ahogy a legõrültebb individualista s a legpüspökibb liberális sem követheti azt a szabadságot, hogy az utcán tetszése szerint bárkit kupán vágjon, senki sem követheti azt a jogot, hogy gyermeklelkeket gyilkoljon meg, és csírájában elhervassza a magyar jövõt. Meg kell teremteni az iskolai nevelés pszichikai egységét!

Ide tartozik a lelki megalapozásnak egy igen fontos kérdése. A mi derék, fehér lelkû, jó öreg tanáraink olyan morális tanokat vertek belénk, melyeket az idealizmus morálja néven szoktak egybefoglalni. Ez a morál ékes szavakban igen gazdag, s ha lelki fakír volnék, egész életemben hason fekve ezt a morált csodálnám. De ez a morál a legdestruktívabb pacifizmus, a legõrültebb fegyvereldobásra izgatás az élet nehéz frontján. És itt ne dobják hozzám a "keresztény etika" kézi bombáját. Ha a keresztény etika az volna, hogy minden felém botló zsivány balekja legyek, hogy pofozó gépje legyek minden méltánytalan erõnek, akkor már holnap reggelre vissza pogányulnék minden életre képes magyarral. De a keresztény etikának ilyen tartalmat csak azok adtak, akiknek olyan közük van a kereszténységhez, mint a tolvajnak a más zsebében levõ bugyellárishoz. A legtúlfûtöttebb lelki életû ember, s akinek kanonizálásáról már tanácskoznak Rómában, elismeri, hogy a leglelkebb lélek sem grasszálhat úgy magában, hanem egy testbe van kvártélyozva, mely eszik, iszik, öltözik és alszik. És ha ez a test ezt nem teszi, a halhatatlan lélek bizony a legkellemetlenebb képzetek és érzések közt mondja ki a válást ettõl a nyomorult testtõl. Tehát, ami bennünk isteni, nem vállal szolidaritást egy gazdaságilag rosszul megalapozott testtel. Így tehát maga az alkotás mutatja meg, hogy az élet gazdasági megalapozásának ezer szemû gondja a legtömörebb keresztény etika. Ezzel az etikával teljesen megegyezik a faji szolidaritás morálja. Ez a morál azt mondja, hogy a pénz, a föld hatalom, s fajod iránti kötelességed a szerzés gyönyörû küzdelme. Mert szép a szerzés, s egyik halhatatlan életformája a múló embernek. Ez a morál azt mondja, hogy hazugság az, hogy a szerény érdem elõbb-utóbb érvényesül a vad életmarakodásban. Törtess, könyökölj, s inkább légy egy paraszthajszálnyit stréber, mint egy nõi hajszálnyit balek vagy málészájú. Ez a morál azt mondja, hogy az õszinteség néha õrültség, a ravaszság néha szent kötelesség, s hogy csak a hülyék hordják úgynevezett szívüket a tenyerükön. Meg kell szüntetni a középosztály lelki kasztrálását az iskolákban. Erõs, praktikus, élelmes, ravasz, fajilag öntudatos magyarokat kell nevelni, akik fajuk érdekében tudnak könyörtelenek, s nemcsak két hanem ezerszínûnek lenni.

Amint az egyetemi nevelésnél hangsúlyoztam, itt is sürgetem, hogy a tanuló természetesen más arányban és formában a két-három legfelsõ osztályban tájékoztassék a jelenkor legfõbb gazdasági, szociális és mûvészi kérdéseirõl.

A tanároknak, ha csak egy kis aggódásuk van a magyar jövõ iránt, ki kell csikarniuk a tanításban azt a jogot a magyar nyelv számára, mely megilleti. Az egyvérû, egynyelvû francia a két alsó osztályban hetenként tíz, tíz és fél órát szentel az anyanyelvnek, s a többi osztályokban öt-hat órát. Nálunk, ahol annyi idegen idióma fenyegeti a magyar nyelv tiszta fejlõdését, õrült lelkiismeretlenséggel tûrték meg, hogy a magyar nyelv három szerény órával kuporodjék a boldog idegen nyelvek mellett. Mindennap legyen magyar óra minden osztályban. Tudom, hogy túlzásnak fogják minõsíteni a következõ kívánságom, pedig minden szakismeret s a gyermek lelki gépezetének ismerete mellette szól: teljesen felesleges, hogy a reáliskola és gimnázium alsó négy osztályában idegen nyelvvel maszturbáljuk a gyermek lelkét. Ahol a tanítás jó, a reáliskola négy felsõ évében a latin tanítás terén pompásan elérik azt az eredményt, melyet a gimnázium nyolc év alatt ér el. Hagyjuk tehát az idegen nyelvek tanítását a négy felsõ évre. Képtelenség, hogy a gyermek még fejletlen nyelvérzékébe egyszerre német, francia, latin csizmákkal rugdossunk bele. Nem képzelik, hogy ez a bábeli kalimpálás hogy kihat az egész lelki életre. A negyedik osztályból eltávozó tanuló, ha olyan környezetbe jut, ahol idegen

nyelvre van szüksége, a gyermek mohó majmolásával úgyis hamar megtanulja. Ha pedig környezetében nem találkozik idegen nyelvvel, két hét alatt elfelejti, amit négy év alatt tanult. De aztán ez az iskolai magyar tanítás legyen igazán a faji psziché, a faj szellemi szépségeinek fölszívása.
Az angol faj regenerálásában legtöbb érdeme a cserkészetnek van. És ennél a kérdésnél szeretném felkiáltani a magyar nõket, a magyar lányokat, akik mégis jobbak nálunk, makacsabb az akaratuk és több a heroizmusuk. Õk álljanak össze egy hatalmas propagandába, hogy megteremtsék az anyagi feltételeket a magyar cserkészek számára. A faji szolidaritás, fegyelem, testi és lelki éberségek és ügyességek kifejlesztésére a leghatalmasabb eszköz ez a páratlanul gyönyörû intézmény. A cserkészet szervezze egyetlen óriási harcos táborba minden magyar iskola ifjúságát. Minden negyedik évben jöjjön össze Magyarország minden cserkésze Budapestre hadgyakorlatokra, hadd térjen vissza a magyar öntudat a téveteg városba, ha a faj fiatal izmait látja. Minden évben pedig az ország nagyobb kerületei tartsanak ilyen összejövetelt. Személyes tapasztalatból tudom, mennyire fejlesztette a faji öntudatot az országos tornaverseny, s hogy milyen ostobán bûnös volt annak eltörlése. És itt megint figyelmeztetek arra a szempontra, hogy nálunk sok dolgot társadalmilag kell megvalósítani, amit az állam, a politikai hatóság meg nem tehet. Végtelenül fontos, hogy a cserkészek közé ne kerüljön olyan gyermek, akit a nemzeti pszichéhez, a magyarság jövõjéhez semmi szál nem köt, s egész otthoni nevelése arra formálja, hogy cinikusan vagy ellenségesen nézze a magyar szolidaritás nagy munkáját. Ezért a cserkészet ne az iskola hivatalos alkotása legyen, iskola és állam csak támogassa õket. Minden iskola mellett alakuljon a szülõkbõl, idõsebb testvérekbõl és arra vállalkozó tanárokból egy cserkészgondozó tanács. Ezek szorgalmazzák a cserkészet anyagi megalapozását, segítsenek a cserkészünnepekben és mindenféle propagandában. Egy város minden iskolájának tanácsai válasszanak egy közös tanácsot, s ez ítéljen a felvétel és kizárás ügyében.
A minden gyalázatok idején, a nyomorúság jajgatásai közepette, s egy méltatlan politikai élet fülledt levegõjébõl a ti friss orcátok felé fordulok, kis magyar diákok. Végtelen horizont a ti fényes szemetek, s a ti akaratotok mélyén szunnyad a gyõzelmes magyar szolidaritás, s az új hazát építõ jövõ. A magyar népmesékben a legkisebb királyfiú hozza helyre azt, amit az idõsebbek elrontottak, õ váltja meg idõsebb testvéreit. Mi, a ti idõsebb testvéreitek, mi bûnösek voltunk. Nem volt elég szeretetünk az építésre, nem volt elég erõnk egy védõ gyûlöletre, széthullott kezeink alatt az apák vérének, munkájának szent szerzeménye. Legyetek ti a megváltás, hogy tíz év múlva a megtisztult Budapesten Brassó, Lõcse, Temesvár, Pozsony diákjai együtt énekeljék Debrecen, Esztergom, Szeged diákjaival a jogos örökéhez visszajutott magyarság öröménekét!
Virradat, 1921. 11. 20., 24.

Altábornagy vacsorája

Tegnap este a Szent István büfének nevezett budai vendéglõben vacsoráztam, amely szemben van a Philadelphia kávéházzal, a Pauler utca és az alagút utca sarkán. Szeretek ide járni, egyéb okokon kívül azért is, mert a vendéglõ egyik tulajdonosa tanár, aki példaadó merészséggel mert egy gazdasági újjászületéssel vendéglõssé lenni, a másik tulajdonos pedig Rezsõ, a Philadelphia volt fõpincére, aki az idegen terror idején a szemem elõtt öklözött le egy szíriai gazembert, aki bele mert piszkolni a magyar psziché szentségeibe. Tegnap hat után mentem oda vacsorálni ilyen jókor, mert fél kilenckor-kilenckor már rendesen ágyban vagyok. Utálom az éjjelezést, utálom a lumpolás minden formáját, s az a véleményem, hogy kártyás vagy lump magyar ember csak kötnivaló gazember lehet. Én magam életemben soha nem voltam orfeumban, a kuplét az emberi ürülék legundorítóbb fajtájának tartom, s fájdalom, a pesti színházak is olyanok, hogy már évek óta nem kísértenek.
Amikor leültem asztalomhoz, velem szemben már teljes svunggal kosztolt egy szíriai társaság. Négyen voltak, három férfi és egy nõ. Az arcukon látszott, hogy az új milliomosok legalacsonyabb, legmûveletlenebb fajtájából valók. A három férfi a legirtózatosabb tigris majomarcú karikatúrája volt a kielégíthetetlen éhségû fajnak. Látszott, hogy az egész világ elsüllyedt számukra, hogy nem látnak, nem hallanak, még szavakat is alig ejtettek a falatok közül, csak ettek, csak gyomroztak, csak bendõztek, csak zabáltak olyan zabálással, amilyent csak Kelet-Ázsia örökölt éhségû sakáljai tudnak produkálni. A dús elõételek után jött a háromféle sült: filet, ramsteak és gyenge rántott bárány, utána tészta, torták, sajtok, mindez megöntözve tokaji és drága, váci püspökségi borokkal. És mind mohóbban ettek, mind jobban csemcsegtek, az orruk belógott a zsíros falatok közé, Isten csodája volt, hogy minden percben be nem harapták. Az állati zabálásnak, az érelmeszesítésnek oly féktelen nekiiramodása volt ez a csemcsegõ szíriai társaság, hogy egy akaratlan vízióban láttam, hogy kerül a filet, a ramsteak, a bárány, a tokaji sodrában hegyes fogaik közé a magyar középosztály, a magyar föld, az egész Magyarország. S õk csak nyeltek, szuszogva, lihegve, s néha dülledt szemük rettenetesen összemosolygott, mint

hulla felett torkoskodó farkasoké.
A vendéglõ lassan megtelt a rendes vendégekkel, tisztviselõkkel, egyetemi diákokkal, akik eltikkadva nézték az anyag áthasonításnak ezt a vad rohamát. Egyszerre vörös bélésû köpenyében, felfogva kardját, hogy ne csináljon zajt a padlón, egy magyar altábornagy lépett be. Pompás magyar fej, élénk horizontot beölelõ szemekkel, szép, férfias ajakkal, amelyen még most is ott dermedne az "elõre". Ez az altábornagy nagyszerûen teljesítette kötelességét a háborúban, s egyike azoknak, akiknek a szemben levõ dús zabálású szíriai társaság étvágya kielégíthetését köszönheti, mert ezek a hõsök védték az õ harácsolásukat.
Az altábornagy a mellettem levõ egyetlen üres asztalhoz ült, s szerényen várta a pincért. A pincér odament, s mint aki már jól ismeri a vendég igényeit, halkan súgta oda:
Egy pár virsli vagy egy kis pörkölt vagy jó házi disznósajt?
Az altábornagy szintén igen halkan súgta vissza:
Egy kis pörköltet és egy pohár sört kérek. Mikor felszolgáltak neki, két zsömlét vett a pörkölt mellé, és evett azzal a fájdalmasan úri önuralommal, ahogy a magyar intelligencia emberei esznek, akik sohasem elégíthetik ki egészen étvágyukat. Mikor az altábornagy elment, a pincér hozzám jött, figyelmeztetett a jelenetre, amit én úgyis megfigyeltem, és mondta:
- Hány olyan fõtiszt vendégünk van, aki délelõtt tizenegy órakor jön ebédelni, mert akkor feltûnés nélkül ehet egy pár virslit.
És akkor bennem egy határtalan düh támadt, és szerettem volna egy nagyot kiáltani, hogy minden munkás ember, s az igazság minden rajongója hallhassa.
Ó, Giesswein Dezsõ! Balthazár Sándor! Ó, liberális blokk! Gyertek és járjátok el itt a liberalizmus vad macsicsáját! Ez a ti liberalizmustok igazsága: a gazok, a rablók, Kelet-Ázsia félbarbár, aljas söpredéke torkig zabál és zabálhatna minden szájával, ha talán ülõkéjén, talpán és tenyerein ezer száj volna, és a magyar intelligencia feddhetetlen katonái, a magyar szellem tragikus munkásai, és azok, akik öt éven át egy még soha el sem képzelt eposzban védték az itthoniak nyugalmát, üzletét és étvágyát, szégyenkezve, s egy állandó éhségtõl reszketve, boldogok, hogyha végtelen nyomorúságukat úri nyugalommal elleplezik a közönség elõtt. Hát ez az igazság? Ez a szeretet? Ez a kereszténység? Nem egy irtózatos terror alatt nyögünk? Nem mi vagyunk a megraboltak, a kizsákmányoltak? Nem nekünk van-e szükségünk egy felszabadító, kenyéradó liberalizmusra? Nem nekünk kell-e egyenlõségért jajgatni a az életjavainak elosztóinál? a barbár Talmud kannibál állkapcsai közt ropogtatja a magyarság véres csontjait, s Krisztus kanonokja, Giesswein Dezsõ és Krisztus püspöke, Balthazár Sándor Hencidától Boncidáig liberális azokkal szemben, akik rabolnak, akik felzabálják a másét, akik elnyomnak, akik megcsúfolják a krisztusi szeretet minden törvényét!
Virradat, 1921. II. 26.

Két romlás közt

Mélyen megokolt azok félelme, akik másfél év óta szorongással nézik a politikai harc kialakulását. Lassanként, ezer és ezer õk végzetes meghatározásából két halálosan ellentétes táborba fejlõdik az egész politikai Magyarország. Az egyik, amelyik kereszténynek mondja, kiáltja, harsogja magát, a másik, amelyik ugyanezeken a hangnemeken liberális zászlót lóbál. A keresztény tábor keresztény etikát, erkölcsi tisztulást és hazafias jelszavakat hangoztat. A liberális fél, hogy a vele szemben álló hatalmas ellenséggel szemben minden elégületlenséget maga mellé nyerjen, szociális haladást, emberi jogokat, közszabadságokat, gazdasági szabad mozgást, szocializmust, és az éhes gyomornak s elégületlen szívnek mindenféle kívánatos izmust hirdet. A keresztény tábor kilencvenöt percentben: szegény köztisztviselõk, a középosztály elcsigázott éhesei, alig tengõdõ kisiparosok és kiskereskedõk, általában a munka, s a helytelen állami berendezkedés kizsákmányoltjai. A liberális tábor, mint páncél a harcos testét, a nemzetközi imperialista zsidó tõke testét vértezi. És így az a hallatlan történelmi humor kerekedik a vizsgáló megfigyelésébe, hogy a kizsákmányoló, elnyomó, imperialista nagytõke a szocializmus, szociális igazság, szabadság és gazdasági elnyomottak nevében hirdet harcot a kizsákmányoltak, a megraboltak, a nincstelenek tábora ellen. És ráadásul a szociális jogok, a gazdasági egyenlõség megvalósulására szervezkedett munkásság ezzel az imperialista nagytõkével lép szövetségre, tehát: a kizsákmányolókkal szövetkezik, hogy felszabadulási harcát a kizsákmányolók hatalma alól a kizsákmányolókkal szemben megvívhassa. Különös ez a mondat, és elsõ percre úgy látszik, mintha valamelyik pesti szóbohóc szellemeskedése volna. Pedig egy nagy tragédiát s egy nagy elsikkasztást jelent mindkét oldalon. Két igazság áll itt a nyitott szemû elõtt, és én hiszem, hogy a magyarság érdekében, s az új nemzedék munkája iránti szorongásból nyomtatásban is elmondhatom mind a két

igazságot. Mert az egyik igazsága másik nélkül igazságtalanság, s tisztító, alkotó ereje csak a két igazságnak együtt van. Az egyik igazság a "liberális" tábor lényegét mutatja meg. A világtörténelem egyik legzseniálisabb ténye volt az, mikor a világuralomra törekvõ vér szerint imperialista és kapitalista zsidó faj az emberi elégületlenséget, a szociális forradalmat tette hódítása eszközévé. Hirdet szocializmust, szabadságot, kommunizmust, új gazdasági világrendet, világmegváltást, hogy a kihasználtak nagy tömegeit minden nemzet kebelében a maga imperializmusa eszközévé tegye. Innen, a faji hódítás szempontjából magyarázható meg az a bebizonyítható tény, hogy az egész világ kapitalista zsidósága támogatta az orosz és magyarországi kommunista zsidóság harcát. Mert õk jól tudták azt, amit diadalra jutásuk napja oly fényesen megmutatott. Hogy a kommunista, a szocialista, a forradalmár zsidó csak elõharcosa, élõ tankja a kapitalista, imperialista zsidóságnak, s gyõzelmük esetén meghamisítják a kommunizmust, megsemmisítik a szabadságot, széttörnek minden szociális jogot, a proletárt csak vak eszköznek tûrik meg, s kommunizmusuk, szocializmusuk nem más, mint átmenet egy új, most már az egész faj szélesebb alapjaira fektetett kapitalizmus világuralmi berendezkedésére. A történelmi tragédia összes vonalai élesen láthatók: a munkásmilliók harcos tömegei megváltó rajongásuk minden önfeláldozásával, nagy emberi álmuk minden lelkesedésével, verejtékük és vérük minden cseppjével egy könyörtelen törzs kannibál imperializmusát szolgálják.

A másik igazság a keresztény tábor tragikumát teszi tapinthatóvá, s a magyarság gyilkosává lesz az, aki ezt az igazságot elfojtja. Fennebb azt mondtam, hogy a keresztény tábor kilencvenöt percentje a munka szegényeibõl, a kötelesség proletárjaiból áll. Ez igaz. De van még öt percent. Ez az öt percent: politikai aranyásók, boldog kiváltságosok, akiknek sport az élet és különféle érdekszövetségek. Ezek számára a kereszténység s a haza roppant szolidaritásának szent fogalma ugyanaz, mint a szocializmus, s az emberi szabadságok a másik táborban a zsidó faj számára. Szeretik a nagy társadalmi egyenlõtlenséget, s a gazdasági szörnyûségek rendszerét úgy bemutatni, mint az isteni akarat egy igen szép, szimmetrikus megnyilvánulását, melynek mukkanás nélküli elfogadása a jó keresztény lényege. Mintha a kereszténység nem a kizsákmányoltak fokozatos honfoglalása volna, mintha a haza nem a munkás kezek óriási védõ szolidaritása volna a becsületes munka gyümölcsének a megvédésére. Ezek a szociális megújhodás minden gondolatát szeretik destrukciónak bélyegezni, s egyáltalában szeretik szinonimává téveszteni a forradalom és destrukció ellentétes fogalmát. Emberi méltatlankodásod a kiváltságosok ellen szeretik hazafiatlanságnak szörnyülködni, mintha azok a kiváltságok nem a magyarság millióinak fejlõdését akadályoznák. A modern kultúrát szeretik a "rothadt nyugat átkos szellemének" nevezni, s nem gondolják meg, hogy ez a kultúra a leghatalmasabb fegyvereket adná a magyarság kezébe. Ahelyett, hogy minden modern gazdasági és szociális gondolatot igyekeznének átdolgozni a magyarság fegyvereivé, cementtel zárnák el a magyarság minden pórusát minden új gondolat elõl. Mert saját kis ügyeik gondja súlyosabb elõttük, mint a magyarság jövõje. A tömegeket mint gyámolított, szavazó és éljenzõ alkalmatosságokat fogják fel, s kulturális, gazdasági és szociális helyzetük miatt nem fõ a fejük. A mûvészet szabadságának roppant termékenységét a fajra nem akarják megérteni, s csak szép, engedelmes irodalmat és mûvészetet tûrnek meg, melynek kilógó kedves tanulsága kedvezõ az õ életüzletük számára. És hogy a tömegeket elriasszák a magyarságnak azon harcosaitól, akik mindent látó szemmel a legmélyebb kifejezõi a faj életakaratának: keresztény és haza ellenesnek, destruktívnak és zsidónak minõsítik a gazdasági, szociális és mûvészi megújhodás minden harcosát.

Kétségtelen, hogy mai összetételében egyik tábor sem jelenti a magyarság jövõjét, sõt átalakulás nélkül mind a kettõ halálos veszedelem szerencsétlen fajunkra. Kétségtelen, hogy minden erõszak, ravaszság és minden pokol ellenére a világtörténelem menete nem más, mint a nagy szociális igazságok megvalósítása. Kétségtelen, hogy aki a jövõ meglátásával kétségbeesett makacssággal és heroikusan szereti ezt a kihasznált, szerencsétlen fajt, minden erejével oda törekszik, hogy a magyarság közélete, államalkotó munkássága, gazdasági megnyilvánulása ezeknek az igazságoknak a megvalósításában merüljön ki. Minden magyar hazájává hódítani a magyar földet, minden magyar termésévé hódítani a magyar munka termését, minden jövõt adó gondolat, a kultúra minden építõ munkájába beállítani a magyar agyvelõt: ez a magyar jövõ egyetlen útja. Aki visszaélést vagy kiváltságot rombol, az nem rombol, hanem épít a magyarságnak, aki hazugságot öl meg, az nem öl, hanem életet ad a magyar szellemnek, aki megmutatja a jelen irtózatos sebeit, az nem hazát árul, hanem a haza újjáépítésére kiált fel minden becsületes akaratot.

Volt-e eddig ötven, száz évre elõre nézõ magyar szociális politika, volt-e egyáltalában szociális politika? Minden szociális politikánk abból állott, hogy mikor már nagyon repedt valahol valami, egy rosszul varrt foltot tettünk oda, mely csak kiötlõbbé tette a repedést, s hogy mikor már semmiképpen nem lehetett megtagadni valamit, hát megadtuk rosszhiszemûen, duzzogva, a visszavevés dugott gondolatával, mely elvette adásunk minden értékét. Nem politikus az, és becstelenség a közügyekbe avatkoznia annak, akinek legalább ötven évre elõrelátó szociális politikája nincs. Megvalósítani a nagy, modern szociális gondolatokat, élére állítani a gazdasági, szociális, mûvészi és politikai

megújhodásnak, s mindezt tenni teljesen különválva a kapitalista és imperialista zsidó fajtól; ez a magyar jövõ egyetlen útja! az, aki a keresztény táborban a magyarságot egy múlt ideológiához akarja kötni, s az, aki a szükséges megújhodást a zsidó táborban igyekszik megvalósítani: egyenlõen a magyarság halálán dolgozik jó vagy rosszhiszemûen. Elsõ esetben a fejlõdés, az élet minden feltételét megvonja a magyarság millióitól, második esetben akarata ellenére is az irtózatos zsidó imperializmus eszközévé lesz.
Higgye meg minden keresztény, hogy a kereszténység egyetlen jövõjét, higgye meg minden magyar, hogy a magyarság megváltásának egyetlen módját szolgálom ezekkel a sorokkal. A munkásság rengeteget tanult a zsidó terror alatt, s egész bizonyos, hogy csak egy fájdalmas kényszerûség s az izoláltság félelme miatt tartja még a zsidót szövetségében. Amint látni fogja, hogy a kereszténység nemcsak a méltánytalanságok szankcionálását nem jelenti többé, de legalább hallgatag jóakarattal nézi a szociális jogok harcát, ez a munkásság nem lesz többé a kereszténység ellensége. Mihelyt látni fogja a munkásság, hogy a haza a dolgozók olyan szolidaritása, mely megvéd minden külsõ és belsõ méltánytalanságtól, mely nem tûr osztálykiváltságot és dologtalant, s mely mindenkit becsületes munkája arányában enged érvényesülni, sietni fog élete minden szálával ehhez a hazához kapcsolódni. Mihelyt látni fogja a munkásság, hogy mi, magyarság jelentjük számára a legbiztosabb fejlõdést, a legegészségesebb jövõt s a munka becsületes védelmét, örömmel fogja magát kiszabadítani annak a fajnak a karjaiból, melynél, ha csak vak érzése mélyén is, csak eszköznek tudja magát.

Az új magyar nemzedék nagyszerû felbuzdulásban van, s ezer és ezer jóakarat keres társulást ma Magyarországon. De gondolja jól meg mindenki s gondolja meg különösen az ifjúság: egy teljes gazdasági és szociális megújhodás becsületes vágya és pozitív programja nélkül bárki is csak destruktív keresztény és magyargyilkos hazafi lehet. Hogy más szempontot ne említsek, képzeljék el: lesz-e olyan erõ, mely visszatartja az elszakított részek testvéreit, ha itt a gazdasági és szociális megújhodás munkája megindul? a szociális evolúció megvalósítása a magyarság által: ez a magyar élet egyetlen útja! Enélkül nem lehet megoldani sem az integrális Magyarország, sem a zsidóság kérdését. Ez az egyetlen jövõ, s ezen kívül minden szép frázis és lelki cikornya csak egy lépéssel több a magyarság végsõ tragédiája felé.
Virradat, 1921. II. 27.

... De gazdasági téren...

Ha le tudtad magyarságod és szociális érzéked annyira gyûrni, hogy türelemmel figyeld szomorú parlamentünk programvitáját, egy refrént találhattál benne, mely minden képviselõ beszéde végén betû szerinti azonossággal megismétlõdött. Képviselõk, kik azáltal lettek képviselõk, hogy a gyárkémények messzi riadásával riasztották az antiszemitizmust a lelkekbe, most kijelentették a magyar parlament nagy tûrésû falai között, hogy õk elítélik az "ordító antiszemitizmust", elítélik a "gyûlölet" politikáját, a "megértést", és a "munkáskonszolidációt" keresik. Közben odabókolnak a liberális párt programjának, s a végek végén mindenik egy-azonosan úgy végezte: Én a szájas zsidóüldözést elítélem, de gazdasági téren meg kell védeni a magyarságot stb., stb. A refrén oly pontosan megismétlõdött, hogy ha jól értesültem Teleki miniszterelnök egy erdélyi menekültet akart felfogadni, hogy minden képviselõ beszéde végén bekiáltsa ezt a mondatot. Ez az intézkedés jó lett volna szociális szempontból is, mert egy erdélyi menekültet juttatott volna falathoz a menekült galíciaiak fõvárosában, s a képviselõket is nagy lelki strapától kímélte volna meg.
Mit jelent ez a melodikus refrén? Mit jelent ez a gusztusos: de a gazdasági téren dallam, melybõl szinte kifortyog az a fazék, melyben minden szegény magyarnak ott fõ a maga vasárnapi tyúkocskája? Tálán egy nagy, csodálatos damaszkuszi spaziergang (sétafolyosó) hatása ez? Talán a szónoklók lelkében felállott a nehéz szavú kisbíró és szólt: Eddig szájaskodtál, szónokoltál, toasztoztál, pártkérdéseken lovagoltál, személyes kérdésekkel loptad az ország pénzét és idejét, itt az utolsó perc, hogy szerezz és építs, mert nyomorultul éhen vesz a mindenétõl megrabolt magyarság? És talán e damaszkuszi úton megközgazdászult prófétákba egy évtizedekre szóló roppant gazdasági program dudorodott, melybõl úgy fog csordulni a bõség a kinullázott magyarnak, mint Giesswein kanonok úrból a liberalizmus?
Amint hallom, ennek a "de a gazdasági téren" nótának a számlájára a szegény magyar tisztviselõk gyûlésen határozták el, hogy testületileg fognak elmenni megnézni, hogy néz ki profilban egy negyed kiló ürühús. Erdély, a Felvidék, a Délvidék kimart magyarjait pedig annyira megcsiklandotta ez a szép mondat, hogy éhségük álmában látják, milyen boldogan fognak tallózni azokon a morzsákon, melyeket a végre kikergetett galíciaiak sietõ távozásukban el fognak hullatni. Egy õrült képzeletû újságíró barátom pedig már látja azt az idõt, mikor a gyõzelmes magyar gazdasági hódítás nyomása alatt Ben Blumenthal, Ben Vázsonyithal, Ben Sándor Pálthal összes fajrokonaikkal gyors iramban Künn Blumenthal, Künn Vázsonyithal és még Kinnebb Sándor Pálthal lesznek.

Ne nézz ürühúsra, ó koldus magyar tisztviselõ! Ne álmodj hazát honod fõvárosában, hontalan magyar! Ne hallucináld fajod megváltását, hiába jajgató magyar újságíró! Egészen mást jelent ez a szélesen zengõ refrén.
Ez a refrén azt jelenti, amit jelentett az "önálló vámterület". Ez a jelszó azt jelenti, amit jelentett a "magyar nyelvû vezénylés". Ez a refrén azt jelenti, amit jelentett az "általános titkos választói jog". Szegény családoknál, ahol a nyomorúság még a cucli luxusát sem engedheti meg, egy simára faragott fadarabkákat adnak a pelenkában heverõ csecsemõnek, azt aztán szophatja, s ha kedve tartja, tejet is képzelhet hozzá. Mióta szabadság, demokrácia, népfeneség s más ilyen fájin dolog van, derék politikusaink ilyen mondatcuclikat adnak a népbébinek, hadd szopja a szegény magyarka, amíg a könnye kicsordul bele. Ha tetszik, azt is teheti, hogy erõt és magyar jövõt szopik belõle. Hiszen úgy is dosztig elég, ha éppen annyi ereje van, hogy futja a szavazásra.
Ez a "de gazdasági téren" most például kronologikus pontossággal ezt jelenti: Kedves Magyar Palika, én ugyan üvöltöttem neked tavaly a kereszténységet és az antiszemitizmust, mert hát valamiképpen csak képviselõvé kellett lennem, hisz levegõbõl csak a szentek élnek. Én megjegyzem, hogy ha a kereszténység és antiszemitizmus hatalomhoz, vagyonhoz juttatna, akár most is brassói orgonája lennék ennek a két lelki iramodásnak. De látod, Magyar Palika, a zsidók a gazdasági téren kutya módon erõsek. Olyan erõsek, hogy velem gazdasági téren beláttatták, hogy nem sokra mehetek, ha ellenük harcolok, mert a zsidó széllel szemben nem lehet megkötni a keresztény nyakkendõt. Én tehát azokat a mondatokat, melyek árán képviselõ lettem, ezután szájas zsidóüldözésnek és a gyûlölet politikájának fogom nevezni. Eddig ugyan még nem mertem mukkanni ezzel az új belátással, de mióta Hegedüs kimondta a megváltó szót, olyan közgazdává kunkorodtam, mint a pinty, sõt olyanná, mint Szterényi, aki a pintynél is pintyebb. De mivel neked, Magyar Palika, még kutyául viszketnek a szíriai tõrtõl kapott sebeid, és mivel megválasztásom fogyatékos alkotmányunk hibájából nem életfogytiglani, hát odaéneklem liberalizmusom tövébe ezt a "de a gazdasági téren"-t, hogy hihesd azt, hogy a liberalizmusom nem is olyan liberális. Ez a "de gazdasági téren" az utolsó fügefalevél, mellyel liberalizmusom a számonkérõ magyar öklök elé merem vinni. Viszont Sándor Pálék, akik olyan okosak, hogy sohasem Palik, csak Pálok, fölényesen mosolyognak, mert tudják, hogy ez a lapi csak olyan nemzeti dekoratív elem, mint Vázsonyi Vilmos név Weisz Pinkász Khayemen vagy micsodán.
És most kérek minden magyar embert, aki még nem éhezte ki magából a józan eszét, hogy vizsgálja meg velem ezt a "de a gazdasági téren" okoskodást.
Tegyük fel, hogy a gazdasági térre mutató képviselõ úr hadvezér, a magyar hadsereg fõvezére. Tegyük fel, hogy világháború van, s az õ keze alatt van az egész magyar front. És mint elsõrangú fõvezér, csakhamar megtudja, hogy X ponton van az ellenség legteljesebb erejében, ott van legtöbb ágyúja, legjobban kiépített védõmûvei, legjobb hadvezérei és legkitûnõbb katonái. Mármost ez a hadvezér képviselõ úr össze fogja-e szedni a saját legrosszabbul felszerelt, legértelmetlenebb tisztektõl vezetett, leghitványabb csapatait, s az offenzívát éppen ezzel intézi és éppen X pont ellen? Vagy pedig X ponttal szemben megtesz minden védelmi intézkedést, s lehetõleg legjobban felszerelt, legjobb csapataival egy olyan gyengébb pontját próbálja megkeresni az ellenséges frontnak, ahol az áttörési kísérletnek az õrültségen innen is van valami reménysége?
Azt hiszem, a válasz csak egyféle lehet. A zsidóság lezúzó, megemésztõ hatalmának minden képzeletet felülmúló hatalmas gazdasági frontja a támasza. Mi pedig egyik lábunkkal és másik lábunkkal gazdaságilag a sírban vagyunk. Mikor tehát azt tanácsolom, hogy a zsidóság ellen folytatott szabadságharcot csak a gazdasági térre szorítsuk, az annyi, mintha azt ajánlanám, hogy az ellenség felénk rohanó szörnyû tankjait szalmaszálakkal állítsuk meg. Természetes, hogy gazdasági téren is sürgõsen meg kell tennünk minden védõintézkedést. De fel kell vennünk a harcot egyszerre minden téren, és különösen azokon a pontokon, ahol a zsidó front gyengébb, és különösen azokkal az eszközökkel, amelyek fajunk természetes eszközei. A zsidóság spontán eszköze a ravaszság, a mienk a védõ jogrendben nyilatkozó nyílt erõ. Ahol tehát rövid a ravaszságunk, toldjuk ki ezzel a nyílt erõvel. Az, ha az összes fõiskolában, az összes közép és szakiskolában szigorúan megvalósítjuk a numerus clausus elvét, az könnyebbé fogja tenni a gazdasági harcot is. Ha a zsidó sajtót leszoríthatjuk e nemzetiség számarányához képest, ez már nagy elõrelépés a gazdasági harcban is. Ha nem engedem, hogy itt, a Kultúreurópa közepében egy ádáz, az egész kultúremberiséget tisztátlannak tartó szekta titkos gyûlésekben tervezgesse az európai kultúra pogromját, ez kihat a gazdasági küzdelemre is. Ha nekem egy életemre törõ ellenséggel háromnapi halálos párbajt kell vívnom, nem mondhatom, hogy ma csak a jobb szemem védem, holnap csak a balt, holnapután pedig az orrom hegyét. Mert így megeshetik, hogy kiszúrják mind a két szemem és levágják az orrom. Egyszerre kell védenem egész életem minden eszközzel, ha élni akarok!
Ami pedig a "gyûlölet politikáját" illeti, azt hiszem, hogy ezt a kifejezést ebben a küzdelemben becsületesen és jóhiszemûen senki nem használhatja. Ha a világháború alatt oda ment volna valamelyik népképviselõ úr a fronton egy

magyar katonához, ahhoz a magyar katonához, aki azzal a hittel ment harcba, hogy a magyarság jövõjét és nem a zsidók harácsolását védi, és ezt mondta volna: Kedves magyar baka, ugyan hogyan lövöldözöl te a szemberohanó ellenségre? Hát ez a kereszténysi szeretet? Hiszen azok, akik ott rád ágyúznak, szintén emberek. Nem szégyelled magad, te a gyûlölet politikáját folytatod. Erre a magyar baka visszafordította volna becsületes arcát, és azt mondta volna: Én nem gyûlölök senkit, én a fajomat és tízmillió magyar otthonát szeretem, s az én kardom és puskám halálos végtelen szeretet. És gaz áruló az úr, ha védõ karomból ki akarja lopni az erõt ilyen szavakkal. a magyar baka ezt mondta volna, és a hadbíróság felköttette volna a szónokot.
De akkor arról volt szó, hogy a szegény magyarok százezrei megvédjék a harácsoló idegen harácsolását. Akkor az nem volt a gyûlölet politikája. Ma arról van szó, hogy ezeket a visszatért hõsi százezreket védjük meg ugyanazoknak a hálátlan idegeneknek a harácsolásától. Ma az önvédelem: a gyûlölet politikája. Vajon mit mond most a front megtért katonája? És ezen a téren nincs hadbíróság, s a magyar szegény szavaz és pusztul idegenné lett otthonában.
Virradat, 1921.III. 6.

A mozi

Az okos ellenség már rég észrevette mi majd ezt csak nagyon késõn fogjuk észrevenni, hogy a mozi a világtörténeti kialakító erõk egyikévé fejlõdött. Tudom, hogy ezt ma sokan lírai túlzásnak fogják találni, és megint temperamentumomról és eruptív egyéniségemrõl fognak csácsogni akkor, amikor valamit aggódásom egész erejével látok meg a jövõben. Egész bizonyos, hogyha egyszer én is a föld alá kerülök, s nem leszek többet annyira akadálya senkinek, hogy a rám vonatkozó megállapításokat "hatalmas temperamentum" és "eruptív egyéniség" terminusokkal kelljen helyettesíteni, be fogják látni, hogy minden látszat ellenére hidegen megfontoló elme és éles szem voltam, akinek, mikor az eseményeket megfigyelte, és azokból következtetéseket vont, a temperamentum szelíden gubbasztott lábánál, mint egy szigorúan dresszírozott kutya.
Tessék csak Budapest bármelyik mozijába bemenni, de nem egybe, hanem sokba, de nem egyszer, hanem sokszor, és tessék jól megfigyelni az ott elõadott darabokat és azok szereplõit. Ezer alakban mint szimpátiát keltõ bohócot, mint igazságot keresõ hõst, mint nõhódító fiatalembert, mint mártírt vagy adakozó emberi jóságot fogod látni jól kikészítve a hódító zsidó arcát. A vászonról ezer kézzel nyúl a nézõ szívéhez, s könnyek és kacagások segítségével egy teljesen akarattalan s tudattalan szimpátiát facsar ki maga számára belõle. Bepropagálja a nézõk lelkébe az elvont, racionalista, üres pózú, zsidó mûvészi ízlést, az ízléstelen groteszk komikumot, a rikácsoló nyelvöltögetést az élet minden mélyebb szépségeire, s azt az ideológiát, amely olyan hatalmas fegyvere volt a fajok küzdelmében. Mint valami finom, érzékelhetetlen, beteg gáz, emanál a zsidó szellem a vászonról, megtölti szemed, füled, sírásod, kacagásod, minden pórusod, s akaratlanul veszted el erõd és egyéniséged a zsidó inkubáció alatt.
Miért vetette magát a zsidó az egész világon a mozira? Mert tudja, hogy ma ez a leghatalmasabb lélekgyúró, s akiknek kezében van a mozi, úgy mozgathatják a tömegek lelkét, mint paprikajancsit a megbújt komédiás. Ma nincs általánosabb és hatalmasabb tömegszuggesszió a mozinál, és bármilyen komikusnak is látszódjék állításom sokaknak, higgyék meg, hogy a világtörténelem jövõjét szellemi téren ma elsõsorban ott nevelik. A legprimitívebb érdek lett volna, s gazdaságilag is igen sok elõnyt jelentett volna úgy az államnak, mint igen sok magyar embernek, aki a harctéren vérével fizetett elõ arra, hogy kenyere legyen, ha az állam magáévá váltotta volna az összes mozit, s egy mûvészi tanács igazgatása alatt melynek elnöke semmi esetre sem Császár Elemér úr, vagy kongeniális barátai lettek volna a magyar állam magyar integrációjú mûvészekkel, a magyar jövõ érdekében etetné mesékkel a közönséget a moziban. Minden érv, amit ez ellen fölhoztak, olyanformán komoly, mint az, hogy nem szabad vonatra ülni, mert esetleg kisiklik a vonat. De nálunk nem lehetett megtenni, nálunk nem lehet megtenni a fajvédelem legprimitívebb intézkedéseit sem, nálunk még a törvény is csak olyan, az Ébredõ Magyarok szemébe hintett tessék-lássék móka, ha arról van szó, hogy a szent és sérthetetlen szíriai ellen védekezzünk lásd például a botozási törvényt.
Nem tudom eléggé figyelmeztetni az illetékeseket, hogy majdnem egész észrevétlenül egy rettenetes hódítás, egy halálosan veszélyes léleksikkasztás történik a mozikban, s ha kellõ idõben ezen a téren sem hárítjuk el a veszedelmet, csak az a vigasztalásunk fog megmaradni, hogy az ellopott lelkû magyarság sírja fölött Haller és Pekarek urak igen elegánsan ki fogják jelenteni, hogy a Nemzeti Színház szent telkét teljesen szabályszerûen bratyizták át a megemésztõ zsidónak. Ez a tény a keresztény nemzed kurzus legbeszélõbb szimbóluma, s ezek után csak az marad hátra, hogy amíg még a másik Nemzeti Színházat el nem adják, siessünk oda s hallgassuk meg, Petúr bán milyen hangon kíván jó éjszakát.
Virradat, 1921. II. 9.

Szabadság és keresztény politika

A tegnapi magyar vagy a kor elnevezésével élve: keresztény lapokban olvastam, hogy a közoktatásügyi minisztérium egyik vezetõ hivatalnoka rendeletet adott ki, hogy amelyik tanár valamelyik lapnál újságírással is foglalkozik, ezt a foglalkozását rögtön szüntesse be, különben tanári állásától azonnal megfosztják.
Ez a rendelet kulturális, szociális és gazdasági szempontból bocsánat, ha a pontos terminust fogom használni oly mitologikus arányú ostobaság, hogy minden esetben kacsának vettem volna ezt a hírt. De a rendelettel kapcsolatban annak az elõkelõ hivatalnoknak a neve szerepelt, akinek végzetes képtelenségét egy másik még szörnyûbb esetbõl ismerem. Az õsszel a Felvidék egyik városának tanársága egy küldöttje révén könyörgött nála, hogy csak ebben az évben segítse õket valamennyire az állam, a jövõ iskolai évben magyar iskolát fognak felállítani a maguk emberségébõl. A zseniális tanácsos megtagadta a kérést és hozzátette: Különben is legjobb, ha minden úriember ott hagyja a Felvidéket és idejön. Ez magyarul ezt jelentette: Mit jöttök éppen az én nyakamra? Hagyjatok inkább faképnél minden magyar érdeket, legyetek inkább földönfutók, mert akkor a Lakáshivatal nyakát fogjátok nyomni, nem az enyémet. Én akkor naivul azt hittem, hogy ez a rengeteg államférfi másnap keresztény nemzetileg fog eltávolíttatni egy harmadik emeleti ablakon keresztül. De maradt, s hogy nem eredménytelenül, ez az újabb keresztény nemzed rendelete mutatja.
Tehát a tanár, aki abból a fizetésbõl, melyet az államtól kap, legfennebb csak az éhenhalás szimfóniáját gazdagíthatja újabb hangokkal, nem pótolhatja keresetét azzal a munkával, mely szellemi rangjához a legjobban illik, s mely a mai körülmények közt aránylag a legjobban fizet! Tehát a mai élethalál-harcban a millió eszközû idegen ellen a magyar szellem legképzettebb munkásai nem segíthetnek szellemi és erkölcsi tõkéjükkel az ezer nehézség közt vergõdõ keresztény magyar sajtónak?
Óh, jól tudom én, mi rejtõzhetik ez újabb keresztény nemzeti ön-nyakelvágás mögött. Valószínû, hogy igen sok tanár dolgozik a zsidó sajtó szolgálatában. És mert gyávák vagyunk ezt a kérdést a maga természetes rendje szerint, a magyarság és az európai kultúra védelmére törvényesen megoldani, hát inkább kasztráljuk a magyar sajtót is legjobb erõitõl. Az enormis tanácsos urat keresztény nemzetiségének bõsége egy igen kényelmes Dugovics Tituszságba lódította. Mert nincs bátorsága ahhoz, hogy az ellenséget leheppentse a várfalakról, hát nyakába varrja a szegény magyar tanárkát: pusztuljatok együtt keresztény nemzetileg, a fõ az, hogy én ne legyek részrehajló hivatalfõnök.
Minden fonákságunk oka az, hogy a hivatalos Magyarország nem mer bizonyos kérdéseket intézményesen és egészségesen megoldani, hanem ahelyett fél gyávaságból és fél merészelhetnémségbõl csinál egy egész heccet, mely nekünk többet árt, mint az ellenséges idegennek, s mely a magyarságot kompromittálja minden becsületes szociális fórum elõtt. Egy másik, rejtettebb oka szociális ferdeségeinknek pedig az, hogy bizonyos érdekkörök, melyeknek ma még döntõ súlya van a keresztény oldalon, kis pecsenyéjük megóvására szeretnek minden szabadságot, mint zsidó veszedelmet, a szociális megújhodás minden vágyát, mint keresztény katasztrófát és hazaárulást kijátszani a politikai makaóban. Ezek gömbölyítették az "ellenforradalom" ostoba fogalmát is egy olyan illendõséges bálvánnyá, mely most minden gutgesinnt (megbízható személy) magyar lelki polcán ott vigyorog fényes hasacskájával, mint egy zsibvásáron vett hindu istenke. Így történhetett aztán, hogy akik igazán aggódnak a magyarság jövõjéért, másfél év óta mind több olyan jelet látnak, melyek azt a döbbenetet keltik, hogy ezt a szerencsétlen fajt, melynek fejlõdését visszafojtották egy meddõ osztályuralommal, melynek erõit szétrohasztották egy ki ad többet érte liberalizmussal, melyet ravatalra szegzett a zsidó imperializmus, most sokan keresztény nemzetileg akarják elföldelni. Annyit már valahogy elértünk, hogy a sajtóban kiadhatjuk egész szuszunkat a zsidó veszedelem ellen. De ha a magyargyilkos szociális ferdeségeket és visszaéléseket akarjuk föltárni, ha be akarunk világítani a politikai dzsungel végzetes tanulságaiba, ha egy teljes újjáépítés nagyszerû vázlatát akarjuk átépíteni a lelkekbe, megváltó akaratunk igen sokszor hiába sápítozik nyomdafesték után. Pedig mindaddig, amíg a zsidók elleni védekezést a szociális és gazdasági problémák megoldása nélkül folytatjuk, háborúnk olyan, mintha egy hatalmas hadsereget szerveznénk, ellátnánk bõven puskával, ágyúval, gépfegyverrel, munícióval, de minden lehetõséget elvágnánk, hogy az egész háború alatt a hadsereg csak egy falatot is egyék.
Mûvészeti és irodalmi téren talán még aggasztóbb jelenségek gyûlnek a látóhatáron. Emberek, akik sohasem tágították továbbra egykori diákinternátusuk horizontját, vagy akik példás jelentkezéssel minden kurzusban a legjobb fiúk akarnak lenni, az álszemérem és álhazafiasodás oly fakadékony tályogjává érzékenyültek, hogy az igazi mûvészet, az igazi irodalom minden ujj érintésére szemérmetességük katasztrófáját, a "keresztény etika" Sedánját, a magyarság végveszedelmét visítják. Mint ahogy a fejletlen nemiségû kisdiákok nekirohannak az újonnan vett szótárnak, hogy egyebet nem látva, annak minden "disznó" szavát egybekutassák, úgy csapnak le ezek az új irodalmi mûre, s ha találnak

egyetlen mozdulatot, egyetlen szót, ahol kivillan az élet nagyszerû meztelensége, már meggyalázott Lukréciának érzik túl tótágasra terpedt szemérmetességüket, és keresik a tõrt, hogy leszúrják pardon, nem magukat, ezt õk sohasem teszik, hanem a tehetséges író tehetségét. Lehet aztán ebben a mûben a leghatalmasabb építõ akarat, a magyarság legkétségbeesettebb szeretete, lehet benne széles horizontú jövõ és végtelen szárnyú kereszténység, õk azt a három vagy négy kipécézett szót vagy jelenetet üvöltve, megemésztõ dühvel rohannak a megsemmisítésére. Furcsa kis "keresztény etika" ez, melynek tudatában annyira minden helyet betöltõn sajog az ágyék, hogy csakis azon át látják és ítélik az egész mûvészetet. Furcsa kis kereszténység az, mely csak fogcsattogtatásban és morális skalpírozásban merül ki. Furcsa kis hazafiság az, mely kalodát és akasztófát jelent minden magyar erõ, minden magyar tehetség ellen.
A leghatározottabban kell szervezkednünk az ellen, hogy a zsidó veszedelem címén egy olyan hatalmi kényszerûség szakadjon ránk, mely a magyarság szellemi fejlõdésére katasztrófát jelentene, és szociális megújhodását jövõje elsõ feltételét lehetetlenné tenné. És már ezért is követeljük azoktól, akiknek ez a kötelességük, hogy a védelmet a zsidó veszedelem ellen minden vonalon intézményesen építsék ki. Az az egyetemi numerus clausus, amelyet mint egy kedves zörgõt odanyomtak a magyar pubi markába, hogy ne nézzen oda, hová nem kell, még semmit sem jelent egymagában a magyarság önvédelmében. Meg kell valósítani a numerus clausus elvét az élet minden terén, minden pályán, a kenyér és szellemi táplálék minden forrásánál. Õrültség eltûrni, hogy egy, a lakosság öt percentjét tevõ ellenséges nemzetiségnek tízszeresen nagyobb sajtója legyen, mint az ország egész többi lakosságának összevéve. Vagy csak kis hecceket merünk rendezni, de jogrendet megvalósítani az örök emberi jogok védelmére nem?
De amikor az életakarat végsõ elszántságával követeljük ezeket a védelmi intézkedéseket: követeljük a magyarság számára a termés, az építés, a jövõ legfõbb föltételét: követeljük a szabadságot.

Követeljük a szabadságot az egyén számára, hogy minden magyar tehetség termésbe mozdulhasson, minden magyar erõ a magyar jövõ építõ elemévé válhasson. Minden ízében gondosan kidolgozott szolgálati pragmatika védje meg a magyar szellem munkásait minden esetleges hivatalos önkénytõl. Hogy kötelességeik pontos teljesítése mellett biztosítva legyen egyéni erõik szabad termése. A magyar jövõ ellen vét, aki magyar tehetséget fojt el, magyar gondolatot tipor el.
Követeljük a magyar sajtó szabadságát. A magyar kulturális, szociális és gazdasági megújhodásnak feltétlen szüksége, hogy minden magyar gondolat hallathassa szavát, hogy minden seb, ferdeség és visszaélés meztelenül álljon a közönség szeme elõtt. Csak az fél a sebek feltárásától, akinek üzleti érdeke az, hogy a magyarságot sebzõ állapotok továbbra is fennmaradjanak. Követeljük a magyar jövõ építésének szabad mozgását: a magyar sajtószabadságot.
Követeljük a magyar mûvészetek szabadságát, mûvészeteknek értve az irodalmat is. Igazi irodalom, igazi mûvészet csak ott lehet, ahol az alkotó mûvész szuverén úr a maga alkotásában. Azt az igazságot már a legirradiálóbb keresztény kurzus is elismeri, hogy a borotválásban a borbély a szakértõ, a sárkefekészítésben a sárkefekötõ. Lehetetlen, hogy a legkiválóbb szellemek legsajátosabb alkotásait mások javítsák vagy nyirbálják fölül. Legyenek bár az erre kirendelt egyének a jogi, a pedagógia vagy morális élet legderekasabb képviselõi, s a keresztény etika leggigászibb pörsenései. A mûvésznek csak egy cenzora van: az élet, és az könyörtelenül elvégzi a maga munkáját.
A magyar mûvészet nem csilingelõ Pósa Lajosos magyarkodások egybecsörgetése. A keresztény mûvészet nem azt jelenti, hogy az egész életet körültapasszuk fügefalevelekkel, hogy a nézõ aztán azt higgye, hogy az élet orra hegyén is és mindenütt csak "tisztességtelen része" van. A mûvészet az élet minden gyõzelmének és bukásának, minden örömének és sebének hatalmas víziója egy megváltó szintézisbe. Pósa Lajost kétszáztizenhárom keresztény kurzus sem fogja nagy költõvé masszírozni. Ady Endre mûvészi értékébõl ugyanannyi keresztény kurzus sem vehet el egy hajszálnyit sem. És a magyar mûvészet világraszóló nagy diadala Ady Endre és nem Pósa Lajos. Mert nem attól függ a magyar mûvészet aránya, hogy hányszor van a haza, a magyar és az Attila szõ beletömve, hanem attól, hogy mennyire sajátosan magyar szellem milyen abszolút mûvészi értékekkel nyilatkozik meg.
Biztosra veszem, hogy amikor a fiatal Magyarország elodázhatatlan, öblös sürgetéssel követeli minden vonalon a magyarság védelmét az imperialista zsidó kapitalizmussal szemben, ki fogja tudni küzdeni a magyarság szabad fejlõdésének minden feltételét. És jól jegyezze meg mindenki, hogy mi a szíriai fajnak azért vagyunk ellenségei, mert a magyarság anyagi és szellemi fejlõdését elnyomta. És ha más csinálja ezt, éppen olyan könyörtelen öklökre talál bennünk, legyen bár busmann, gurka, szamojéd vagy "keresztény nemzeti".

Virradat, 1921. III.10.

A magvetõk

A városi nyomorúság, a politikai szemét, az üzlet: megengedett rablás. A letepert magyarság köpenyén idegen latrok osztozkodnak. A magyarság nagy történelmi munkájáért Európa azzal fizetett, hogy szabad zsákmányává tette minden zsivány étvágynak. Benn pedig a megtépett ország testén azok az urak, azoké a pénz, az élet, a hatalom és minden élvezet, akik az elfáradt magyart hátba szúrták, földjét felkínálták az ellenségnek, akik, mikor koldussá rabolták az õket védõ magyart, gaz rágalmakkal vádolták be az öt világrész elõtt. A magyar pedig tûr, tûr, éhezik és dolgozik.

Oh, jól esik most a föld biztatása. Künn a márciusi napban földnek hajlik a magyar paraszt, fogja az eke szarvát, s új életnek hasítja fel a magyar földet. És utána megy az új barázdán a magyar asszony, kötényébõl széles mozdulatokkal dobja a földbe a magot. Veti a magyar földbe a jövõ kenyerét. Ez a mi erõnk, ez a mi egészségünk, ez a mi jövõnk.

És ez a vetés akaratlanul egy másik vetést hoz vissza szemeimbe, a világtörténelem legnagyobb vetését és kérdem: hol van az õ aratásuk?

Ott álltak 1914 augusztusában indulásra készen Budapest utcáin és terein a magyar katonák. Ezer és ezer trombita, dob és réztányér harsogta, hogy Isten, áldd meg a magyart. Eddig tiltva volt ezeknek az instrumentumoknak ilyen illetlen dolgot zengeniük, de most hadd áldja Isten a magyart, most vérére van szükség, óceánjára a magyar vérnek. A szíriai Budapest millió hanggal rikácsolt éljent azoknak, akik elvállalták, hogy értük meghalnak. Zsíros lipótvárosi milliomos asszonyok, szétszeretett, karikás szemû hisztérikus rüfkék szórták a virágot és piszkos csókjait a magyar katonára. És éljen, zene, virág, rothadt csók és potya cigaretta ezt jelentette: Menjetek, jó magyar katonák, meghalni, megnyomorodni, megtetvesedni, megfagyni, éhezni, tönkremenni. A ti halálotok, ínségetek, gigászi szenvedésetek dús aratás, pénz, pezsgõ, palota, selyemcafrang és autó lesz számunkra. Ahányan ti ott elpusztultatok, annyi fog jönni be a mi ragadozó testvéreink közül, hogy felhízzék a magyar testén. A keresztény nemzeti Huszár Károly, aki elég idegen arra, hogy sem inge, sem egyebe a magyar vér, majd "egész erkölcsi reputációjával" fog jótállani, hogy a "magyar állam" megvédi ragadozásukat. Éljetek, éljetek, jó magyar katonák, éljetek az elsõ nektek botló golyóig, de siessetek ám, mert szükség van a helyetekre.

Kik voltak ezek a katonák? A magyar rögöt tépõ paraszt százezrei, akik, miután szüntelen szerelmes gonddal dédelgették a magyar földet, hogy piacon és börzén milliárdokat jelentsen az élõsdi idegennek, most gyermeki buzgó felajánlkozással fegyvert fogott, hogy azok az idegenek nyugodtan élvezhessék az õ testébõl kiaratott milliókat. A városok munkásai voltak õk, akik, hogy az idegen gyárakban egész nappaluk, egészségük, minden erejük, egész életük adták a hódító idegen roppant harácsolásának, most néma kötelességtudással mentek, hogy megvédjék ezt a könyörtelen, új honfoglalást. A középosztály sápadt szegényei voltak õk, a hivatalok elcsigázottjai, a betû szomorú helótái, akik, mert semmi félteni valójuk nem volt, mentek mindent megvédeni. Magyarok voltak õk, az egész magyarság.

Miért mentek? Mi vitte õket daloló ajakkal a halál elé? Miért vállalták legendákat felülmúló hõsiességgel, krisztusi önfeláldozással öt irtózatos év mártírumát? Mi volt az az erõ, mely megvalósította a világtörténelem legnagyobb, legszentebb csodáját?

Egy hit. Azt hitték, hogy vetni mennek. Azt hitték, hogy új barázdákat hasítnak a történelem földjébe, melyek végre a magyarnak is teremni fognak. Azt hitték, hogy szenvedésük, felajánlott szép férfiéletük megváltás lesz a kihasznált, balek magyarnak. Azt hitték, hogy véres vetésük öncéllá függetleníti a magyarságot, hogy halálba lendülõ karuk biztos védelme lesz a nehezen vásárolt hazának, hogy kiömlõ vérük, földbe rothadó testük gazdag trágyája lesz a magyar jövõnek. Halálba nézõ szemük egy nagyszerû élet ragyogó álmát látta. A minden élõsditõl megszabadult egészséges, gazdag, fiatal magyarságot, amint vidáman végzi történelmi munkáját ezeréves otthonában.

Õk vetettek. Vetettek minden éjjel és vetettek minden nappal, és soha még vetés irtózatosabb nem volt. Fiatal, szép szemek látó világa vak üreggé aludt ki, fiatal, szerelmes karok, fiatal, erõs lábak véres csonkká tépõdtek, fiatal családteremtõ szívek véres rózsává fakadtak. Óh, mit szenvedtél, fajom férfinépe, a tél, az éhezés, a járvány, a rémület, a halál millió keresztjén! Óh, hogy hulltak a szép, erõs magyar férfiak õrült arányú mérhetetlen hekatombákban az idegen rögök közé!

És kik arattak? Mert volt aratás, volt termés ezalatt is, dúsabb és elképzelhetetlenebb arányú, mint valaha. Arattak ok, az idegen nagytõke duzzadt piócái, Galícia becsõdült rablói, arattak a gyávák, a csalók, a gazemberek, aratott az emberiség szemete.

És azután hazajöttetek. Zsúfolt vonatokon, ahol elpusztult volna a kényes barom, álombódultan és részegen az éhségtõl, vagy gyalog képtelen szenvedések és ezer rabló veszélye közt jöttetek haza. És akkor a rabló idegen félt, hogy a ti vetésetek egy irtózatos, mindent elintézõ igazságszolgáltatás lesz az õ zsivány aratásukkal szemben. Hát kitalálták a módját, hogy tragédiáid is újabb aratás legyen nekik. Bûnnek hazudták hõsiességed, szégyenné rikácsolták világraszóló dicsõséged, mind megbélyegzõ gettójelt tépték le melledrõl az érdemrendet, melyet azért kaptál, mert õket védted. Mint

áruló bûnjelt, szakították le gallérodról a tiszti jelvényt, melyet azért érdemeltél meg, mert hõs voltál értük, a harácsolókért. A hazugságnak, a rágalomnak, a gyilkosságnak és uszításnak véres özönét zúgatták az országra, hogy minden érdemed ellened forduljon, hogy hõsiességed rettenetes jogcíme meg ne idézhesse rablásukat, hogy megint azoké legyen az ország, akik gyávák voltak, akik csaltak, hazudtak és raboltak. Õk, akik megváltást ígértek a proletároknak, védték a hadimilliomosok gaz csordáját, és véres hajszát indítottak a hazatérõ proletárok minden történelmi érdeme ellen. Ó, magyar magvetõk, nagyszerû hõsei a véres vetésnek. Ma tiétek ez az ország, tiétek az emberi szenvedés, az emberi vér, az emberi munka minden szent jogán. Akinek egy darab földje van, a ti véretek árán bírja, aki élvez, a ti szenvedésetek árán élvezhet, aki eszik, a ti szörnyû ínségetek árán ehetik. A politikus ágálhat zsákmányra készen, mert ti hõsök voltatok, a börze zabálhat, mert ti nyomorogtatok, s hazudhat megint az idegen sajtó, mert ti védtétek fajotok örök emberi igazságát. Tiétek minden, amit eladnak, tiétek minden, amit vásárolnak, tiétek minden, szent magvetõk, tiétek, a magyarságé, és mindenki más csak rabló és bitorló ezen a földön.
Letörhetetlen joga a ti vetésetek a magyarságnak! Ez az elvetett jog most még ott szunnyad millió és millió éhezõ, nyomorgó, megrabolt magyar szíve mélyén. Még rablott bõsége garmadán dajnálva dorbézol a szemérmetlen idegen. Még méltatlan kalandorok hamisítják meg a történelem hangját. De higgyetek az emberiségben megvalósuló örök igazságban, magyar magvetõk. Vajúdik a világtörténelem, s az emberiség roppant tavasza közeledik. Ki fog kelni minden szent vetés, kihajt majd a ti vetésetek is. Az emberi és isteni jog szükségszerûségével, az emberiség minden tiszta álmának elodázhatatlan megvalósulásával eljön a ti aratástok, tartsátok készen a kaszát, nagyszerû, hõs, szent magyar magvetõk!
Virradat, 1921.III.13.

1848 március 15.

Mikor egykét szóval rá akarok mutatni, mit jelent 1848 március tizenötödike a magyarság fejlõdésében, a két ellentétes üzlet külön-külön módszere közül egyiket sem teszem magamévá. Nem követem a liberális bodega módszerét, amely 1848 március tizenötödikét a radiko-progresszív-liberális isten szent és sérthetetlen kinyilatkoztatásának dobolgatja, s Kossuth Lajosból és a fölszabadulás több nagy harcosából intim kis spádét csinált saját, házi használatra. De nem követem az ezerfokos (Réomur) keresztények, a fogjatok meg már hazafiak, a túl jó fiúk eljárását sem. Azok eljárását, akik most egyszerre úgy megkereszténykurzultak, hogy mint a társadalmi rend túlbuzgó Diogenesei, éjjel-nappal ágy alatt, s ágy fölött keresik nem az embert, erre nekik nincs szükségük, hanem a destrukciót. Aki pedig egyszer üzleti szakmájává teszi a destrukció találást, az talál is mindenütt. Ezek a szûzfehér Diogenesek már odáig jutottak, hogy kigumiznák az Ószövetségbõl a Jehovát, mert destruktívnak találják abban a tényében, hogy a hetedik napon megpihent: hiszen ez fölbujtás a sztrájkra. Ezek az urak aztán egy nagy történelmi fügefalevéllel szeretnék elszégyenkezni a magyar múltból Dózsa Györgyöt, Táncsics Mihályt, sõt Kossuth Lajost, Eötvöst és sok más szerencsétlen társukat is, akik nem részesültek a keresztény kurzus malasztjában.
Külön valami volt-e a negyvennyolcas forradalom, melynek külön, egymagában álló értelme van, s mely 1848 március 15-ével kezdõdött, és örökre bevégzõdött 1849 augusztus 13-ával?
Természetes, hogy nem. Egy forradalom nem lehet pillanatnyi pattanás egy nemzet életében. Voltaképpen egy nemzetnek nincsenek forradalmai: egyetlen forradalma van minden nemzetnek, mely kezdõdött idõtlen idõkben a történelem mélyén, s azóta folyvást folyik történelmi haláláig. Ez a forradalom lassan a nemzeti élet rejtett csatornáin gyûl fel, hogy néha aztán felszínre törve megsiettesse a szükséges fejlõdés menetét. Ez a forradalom az illetõ nemzet lényege: lelki erõinek, belsõ organikus törvényeinek sajátos kifejlése. A magyar forradalom fejlõdési fonalát Szt. István, Kálmán, Róbert Károly, Nagy Lajos, Mátyás, Dózsa György, Zrínyi, a költõ, Bessenyei, Széchenyi, Kazinczy, Táncsics, Petõfi, s ezernyolcszáznegyvennyolc nagy nevei jelölik. Hogy ebbe a legáltalánosabb névsorba nem tettem be a Bocskay, Bethlen és a Rákócziak neveit, az nem azt jelenti, hogy kisebbnek látom történelmi jelentõségüket, mint más, hanem azt, hogy õk a magyar forradalomhoz csak egy bizonyos szempontból tartoznak. Ebben az egyetlen, folyton folyó magyar forradalomban állandóan három törekvést, három elemet lehet lényeg gyanánt fölismerni: 1. Új, mélyebb és szélesebb befogadás a nyugati kultúrának az élet minden terén, 2. A faji öntudat felébredése, növekedése erõben és kiterjedésben, s az a törekvés, hogy a nyugati eredményeket a magyarság sajátos erõinek szolgálatába állítsuk, 3. Az emberi jogok kiszélesítése, az a törekvés, hogy Magyarországot minden magyar hazájává tegyük, s hogy minden magyar erõt fölszabadítsunk a közös termésre.
Nem kell valami túlérzékeny történetírói szemüveget föltennünk, hogy az 1848-ban felszínre tört magyar forradalomban

meglássuk mind a három törekvést. És kétségtelen, hogy a magyar forradalom e szakában mindez a három törekvés a liberalizmus történelmi módszerével történt. És most, mikor divatban van illusztris hullák tövébe ravasz kis részvénytársaságokat alapítani, a Kossuthok, az Eötvösök, a Petõfik súlyos neveit dobálják ránk a liberalizmus legfõbb érvei gyanánt. És közéletünk alacsony mûveltségi vonalát semmi sem mutatja jobban, mint az, hogy azok az érvelések, melyekkel erre a tetemrehívásra felelnek, éppen olyan ügyetlenek és történelmileg rövidlátók, mint amilyen rosszhiszemû a tetemrehívás.

Mert pusztán a szó, az elnevezés az, ami zavart okoz a vitában, s azzal a jelenséggel állunk szemben, melyet a nyelvészek jelentésváltozásnak neveznek. Így pl. Az olasz brávó szó jelenti a testi és lelki derékség legnagyobb elismerését, és jelenti a zsiványt. Ugyanezen a változáson ment át a liberalizmus szó. 1848-ban jelentette minden becsületes erõ egyenlõ érvényesülési lehetõségét, a becsületes verseny szabad folyását, a becsületes gyenge, a becsületes elnyomott, a becsületes kizsákmányolt védelmét a gonosz erõssel, a jogtipró elnyomóval, a becstelen kizsákmányolóval szemben. Tessék csak jól megvizsgálni a 48-as törvényeket és az azokat megvalósító szellemi küzdelmet, és meglátják, hogy igazam van. Nos, ez a liberalizmus nemcsak hogy nem halt meg, de a magyar életakarat mostani antiszemita fellángolásában a legintenzívebb történelmi fokát érte el. A mi antiszemitizmusunk a becsületes magyar erõk érvényesülését követeli, a szabad verseny becsületességének a biztosítását, követeli az elgyengült, becsületes magyarság védelmét a gonoszul erõs zsidósággal, az elnyomott becsületes magyarság védelmét az immorális elnyomó zsidósággal szemben, a kizsákmányolt becsületes magyarság védelmét a kizsákmányoló ragadozó zsidóság ellenében. A történelmi csalás ott van, hogy õk a liberalizmus szó alul kilopták igazi értelmét, s helyébe a filoszemitizmus, a zsidó imperializmus fogalmát lopták. És így ok, az elnyomók, az intoleránsak, a kizsákmányolók vádolnak minket antiliberalizmussal, minket, akik az örök emberi liberalizmus nagy felszabadulási harcát vívjuk.

Minden forradalomnak hármas végzete van. Vívmányainak egy része a történelmi élet alkotó tényezõjévé lesz, s irányítja a nemzet fejlõdését. Egy másik részét meghamisítják, s forradalmas látszatokkal a forradalom kijátszását, a fejlõdés megakasztását, a történelmileg helyes értelemben vett ellenforradalmat hozzák létre.

a harmadik részét elsikkasztják, s igyekeznek úgy feltüntetni, mint a nemzed élet halálos veszedelmét.

Azt a legfûtöttebb keresztény kurzista is láthatja, hogy 1848-nak igen sok vívmánya jelentett fejlõdést, intenzívebb termést és építõbb jövõt a magyarság számára. Az eltorzított, a meghamisított elemekre sem nehéz rámutatni. Az egyéni érvényesülés, a szabad verseny, a liberalizmus fogalmát politikai, gazdasági, szociális téren, a sajtó és a mûvészetek életében oda torzították, hogy a magyarságot minden idebotló zsivány minden lelkiismeretlen hazugság, minden uszító rágalom, s a nemzetközi zsidó kapitalizmus szabad zsákmányává tették. Így az emberi felszabadulás magyar vérrel vásárolt szent elveit az elnyomás, a kizsákmányolás, a megrontás irtózatos eszközeivé torzították.

De egy nagy elsikkasztás is történt, és a magyarság halálán, a zsidó imperializmus gyõzelmén dolgozik az, aki ezt napjainkban elhallgatja. A kiváltságos osztályok 1848-at lassanként átalakították egy ötvenperces, patentosan kezelhetõ, igen jutányos kis forradalommá. Ami jognyerést jelentett 1848 a magyarság tömegeinek, azt igyekeztek úgy feltüntetni, mint az õ atyai jóságuk megcsordulását az idõk teljességében, s mindazt, ami intim érdekeik ellen volt, igyekeztek istentelenségnek, hazaárulásnak, s hogy a történelmi humor teljes legyen: 1848 ellenesnek feltüntetni. A gazdagon felbuggyant magyar forradalmat egy sivár közjogi kakasviadallá nyomorították, hogy a lelkesen szavazó nép gazdasági, szociális és kulturális éhségeit elfelejtse a jól jelenetezett, álhazafias görögtûz játékoknál.

Megvalósítani 1848-at, megvalósítani teljesen, egész becsületességgel, ez a magyarság jövõjének egyetlen útja! a történelem minden csalást, bármilyen oldalról jöjjön, szörnyû következményekkel büntet. A teendõk részint védelmi jellegûek, melyek a magyarságot megvédik az idegen elnyomás ellenében, másrészt pedig a magyarság fejlõdésének elodázhatatlan elemei.

A legszükségesebb védelmi teendõk:

1. A numerus clausus megvalósítása minden vonalon, mindenféle iskolában, a sajtóban, minden elképzelhetõ pályán és kenyérkereseti forrásnál.
2. Az 1910 óta betelepedett zsidóság eltávolítása Magyarországból. Megvizsgálni az 1914 óta szerzett zsidó vagyont, s mindazt, amit a magyar hõsiesség, magyar vér és munka árán jogtalanul bírnak, visszavenni s kulturális és szociális célokra használni (iskolák, kórházak, rokkantházak alapítása etc.).
3. Kimondani, hogy a zsidóság faj, külön nemzetiség, vallásukra való tekintet nélkül. Megvalósítani a zsidóság különválasztását az élet minden terén. Az élõsditõl csak úgy szabadulhatunk meg, ha eltávolítjuk attól az organizmustól, melyet kizsákmányol. Minden zsidó szervnek, lapnak, egyesületnek nyíltan kelljen hordania a zsidó megnevezést, s a magyar álarc használata tilos legyen.

4. A lelkiismereti szabadság álarca alatt nem szabad megtûrni olyan vallásnak egzaltált törzsbabonát, mely az államalkotó lakosság nagy többségét, s az egész kultúremberiséget tisztátalannak, alsóbbrendû lényeknek tanítja, s egy õstörzsi kannibál pszichét õriz meg. Az õsi sötét századok e barbár gyilkos emlékeit ki kell irtani az emberi haladás érdekében.
5. Meg kell szüntetni mindazokat a lelki elemeket, melyek a magyarság kebelében egy állandó jogos és veszélyes nyugtalanságot táplálnak. Így pl. el kell törölni a címeket. Azok után az áldozatok után, melyeket a dolgozó magyarság milliói hoztak öt éven át, arcpirulás nélkül senki sem tûrheti a nagyméltóságú, kegyelmes, méltóságos címek undorító és barbár cafrangjait.
6. Korlátozni kell nemzetvédelmi szempontból a szabad versenyt az élet minden terén.
Az építõ reformok közül a legsürgõsebbek:
1. A földreform haladék nélküli becsületes megvalósítása. Minden dolgozó magyarnak lehessen része a magyar földben. Itt minden kijátszás a magyarság megrablását és katasztrófáját jelenti.
2. A középosztály anyagi jólétének és szellemi függetlenségének gyors és teljes biztosítása.
3. A munkásság jogos igényeinek becsületes és teljes kielégítése. A sztrájkjog, a munkaidõ, a bér méltányos szabályozása. A munkásság emberi, szellemi igényeinek kielégítése, a munkás aggkorának biztosítása etc.
4. Olyan adórendszer, mely minden részletében teljes becsületességgel megvalósítja azt az elvet, hogy az állam terheit azok viseljék, akiknek legtöbb érdekét védi az állam.
5. A népképviseleti rendszer megváltoztatása, mely lehetetlenné teszi, hogy kulturálatlan és immorális kalandorok intézzék a magyar törvényhozást.
6. A népképviseleti rendszerrel kapcsolatban az egész magyarság megszervezése olyan közösségekben, melyek az illetõ területek kulturális, szociális és gazdasági érdekeinek legtermékenyebb megvalósítói lesznek.
7. A nemzet teste három dolgozó osztályból áll: középosztály, földmûvelõ nép, ipari munkásság. Mindenkinek ezen osztályok valamelyikébe kell tartoznia munkájával. A történelmi vagy kiváltságos osztályok megszûnteknek mondandók ki. A kiváltságra vagy osztályuralomra való törekvés hazaárulás legyen és halállal büntethessék.
8. A keresztény felekezetek összes vitás kérdéseinek elintézésére egy, az összes felekezetek választott képviselõibõl alkotott bizottság létesítendõ. Ez a bizottság készítsen elõ egy olyan törvényjavaslatot, amely ezeket a vitás kérdéseket örökre megoldja. Ugyancsak a felekezetek képviselõibõl egy állandó felekezet közi legfelsõbb bíróság alakuljon, amely kötelezõ erõvel ítéljen a felekezetek vagy azok egyes szervei közt fölmerülõ felekezeti jellegû súrlódásokban.
9. Bizonyos taxative meghatározandó üzemeket, keresetforrásokat (mozi, cselédközvetítés, könyvkiadás, s az író halála után 50 évvel etc.) az állam sajátítson ki, s ezekben saját jövedelmén kívül a magyar középosztály elhelyezését tartsa szeme elõtt.
10. Minden olyan szerv, ahol a tömegek lelkét, tehát a magyarság jövõjét formálják (iskola, színház, sajtó, mozi), az állam közvetlen felügyelete alatt, s minden tagozottságukban olyan irányítók és szellemi munkások kezében legyen, kiket a nemzet testéhez a közös vér, a közös történelmi fejlõdés, az ezeréves magyar kultúra, közös hit és közös morál szálai fûznek.
11. A külügyi képviselet megszervezése, hogy az minden, bármily jelentéktelen tagozatában is, ugyanilyen emberek kezében legyen. Ezzel együtt egy hatalmas külföldi propaganda kiépítése a magyarság érdekében.
12. A magyar nemzeti hadsereg teljes kiépítése úgy, hogy az egyszersmind a magyar nemzet nagy tömegének kulturális és gazdasági iskolája, s szociális szolidaritásának megvalósítása legyen. A tisztképzés reformja ennek a célnak a megvalósítására. Kapcsolatok teremtése a hadsereg és az összes iskola ifjúsága közt. Módozatok megvalósítása, melyek a nemzeti hadsereg szeretetét ösztönössé teszik a nemzet egyetemében.
Ezek a pontok jelentik az integrális Magyarországot, ezek jelentik a zsidó imperializmus legyõzését, a munkás, a paraszt, a középosztály kérdésének megoldását, az emberi haladás megvalósítását a magyarságban: ezek jelentik a magyar jövõt.
Virradat, 1921. III.16.

Kolozsvár

Egy elsüllyedt város, melynek harangjai ott zokognak minden bujdosója szívében. Valaha kószáltam egész Európát, s egész Európa volt a hazám, minden kultúra és minden szépség. Most, hogy széthullott a világ, amelyben gyökereztünk, és hogy új és új év hozza századok szenvedéseit, most ez a város telik vissza belém. Ott van minden érzékemben, minden gondolatom gyökerénél, és most már csak kolozsvári vagyok, tragikus víziókban és kétségbeesett visszavágyakozással. Szép ez a város. Erdõk s hegyek között ül a Szamos völgyében, de egyik felén széles síkság nyit neki tág horizontot. A

közeli hegyek falvait már nagy részben idegen, félvad, primitív nép lakja, mely félig földbe süllyedt, trágyadombbal fedett kunyhójában együtt lakik a disznójával és a barmával. És ez õskori vad elemek közepette nyílt ki teljes virággá a magyar kultúra, mely táplálkozott ugyan a nyugati szellem minden patakjából, de azért itt gyõzelmesen, minden színében magyar maradt.

Mert a magyar kultúra, ha egy magyar város nevével akarjuk szimbolizálni: mindenekelõtt Kolozsvár. És a magyar szellem kulturális erejének ez a legdiadalmasabb bizonyítéka. Két ellenséges faj között, melynek egyike hatalmas õskultúrát hozott magával, másika pedig számban messze felülmúlta, tatárjárásos idegen hordák és macbethi belsõ véres tragédiák közepette az erdélyi magyar egy olyan vezetõ kultúrát tudott megvalósítani, mely úgy tudta egyesíteni a nyugati kultúra eredményeit, hogy megmaradt mélyen, éltetõn és továbbfejlesztõn magyarnak. Az európai szellemáramlatok legtöbbször Erdélyben találják meg a leghatalmasabban kifejezõ arcot. A felszabadult, új nap felé tántorgó, igazság részeg humanista protestantizmus az erdélyi Dávid Ferencben találja meg a maga tragikus titánját. A már építõ, konszolidáló, már nem csak ellenzékieskedõ, hanem új rendet teremtõ protestantizmusnak az erdélyi Bethlen Gábor, s talán még inkább I. Rákóczi György a képviselõje. Az elmaradt magyarság kultúrakaratának elsõ, kétségbeesett feljajdulása Apáczai Csere János. A tizennyolcadik század végén fellendült tudományos kutatás két európai arányú hõse az erdélyi Bolyai Farkas és Kõrösi Csoma Sándor. És Kolozsvárnak minden utcája, minden háza és minden köve beszél az erdélyi magyarságnak e csodálatos eposzáról, hogy örökösen fegyverrel kezében, ellenséges szomszédok és bezúduló hordák, s fájdalmas testvérharcok közepette tudott építeni, be tudta vinni a magyar szellem munkáját az emberiség közös termésébe. Mert Kolozsvár magába tömöríti Erdély minden életfolyamát, minden magyarságát és tragikus erejét: Kolozsvár az egész Erdély.

Sohasem értenek ám minket egészen a nem erdélyi magyarok. És ennek oka valószínûleg az, hogy a tulajdonképpeni Magyarországon, hol a különbözõ nemzetiségek felsõ osztályai közt a múltban nem voltak éles ellentétek, a magyarság sokkal nagyobb idegen elemet szívott fel, mint Erdélyben. Ez a felszívás olyan arányú volt, hogy már nemcsak az idegenre, de asszimilációt jelentett a magyarra is. A magyar faji pszichè szétoldódott, a faji öntudat elhomályosodott, a faj életakarata habozóbb lett. Erdélyben, ahol erõs ellentétek hívták mindennap halálos harcra a magyarságot, az örökös harc megerõsítette, továbbfejlesztette a faji lélek nem egy vonását. A magyar faj legellenállóbb, az életküzdelemre legalkalmasabb része kétségen kívül az erdélyi magyar, beleértve a székelyt is. Az erdélyi magyar képzelete sokkal elevenebb, ami esze járásán, beszéde ritmusán, arcjátékán és mozdulatain is meglátszik. Kitartóbb számítás és több ravaszság van a gondolkodásában, bár ez a számítás és ravaszság nem egyszer perpetuum mobile féle spekulációkra téved. Akarata határozottan makacsabb és építõ ereje nagyobb. Faji öntudatban s a faji önvédelem mártíriumos hõsiességében pedig messze felülmúlja minden más vidék magyarságát. Hatalmas építõket és tragikus titánokat termett az erdélyi magyarság. Az én gyermekkoromban még egész sora járt ezeknek a régi szabású, nagyarányú erdélyieknek Kolozsvár utcáin: Brassai Sámuel, akinek jelentõségét még ma sem látja megközelítõleg sem a közvélemény. Ecsedi Kovács Gyula, a nagy erejû shakespearei színész, aki annyiunk fejlõdésének jelentett korszakot. Szász Domokos, Erdély hatalmas, utolsó fejedelmi ref. püspöke, a negyvennyolcas, Bem arcú cigány: Salamon, Szentgyörgyi István, a legmagyarabb színész, Parádi Kálmán, a ref. kollégium régi arányokban nagy stílusú professzora és mások.

Csodálatos nép ez az erdélyi magyar minden rétegében. Itt teljes igazolásra talál Jókai valótlan valósága. Beszélj a székely faluk népével és elámulsz, hogy milyen mély intelligencia, józan ítélet és széles ölelésû emberiesség árad ki ezekbõl az egyszerû emberekbõl. Azonkívül majdnem mindenik férfi ezermester a kézi ügyességekben. Bátor, önérzetes nép, de gyöngéd és meghatóan udvarias. Szereti a nótát, a tréfát, az édes kacagást termõ huncutságokat. Mit lehetne alkotni ezzel a néppel! a középosztály erõs faji öntudata a legnagyobb erõforrása a magyar jövõnek. És arisztokráciája is mennyire más volt, mint a szétoldott magyarságú magyarországi arisztokrácia. Magyarabb, kulturáltabb, morálisabb és hõsies önfeláldozásra hajlandóbb.

Mit csináljon ez a magas kultúrájú nagyszerû faj egy olyan nép zsarnoki uralma alatt, melynek bordélyházi közéleti morálja és kamcsatkai általános mûveltsége van? Fájdalom, de ide vágó kérdések nagy részét nem lehet a vigyázó ellenség szemei elõtt megvitatni. De a magyarság alaptörvénye legyen: maradni, maradni, belekapaszkodni az erdélyi rögbe! Inkább ezerszer esküdözni, inkább ezerszínû lenni, inkább felajánlkozni, inkább megkockáztatni a legsúlyosabb látszatokat, de nem engedni ki egy göröngyöt, egy téglát, egy fûszálat az erdélyi magyarság kezébõl. Õk legyenek Erdély zsidói: szolgálják mindenféle elvvel, mindenféle izmussal, ravaszul és cinemintyésen, (figyelmeztetõen) megalázkodva és tûrõn a magyarság javát. Menjenek be minden pártba, minden irányba, legyenek õk a legszájasabbak, a legbuzgóbbak az irányítók. Legyenek úgy buzgó oláhok, mint ahogy magyarok a mi nemzetiszínû zsidaink, de legyenek úgy magyarok, mint ahogy zsidók ezek a zsidók és akkor minden magyar egy rettenetes akna lesz!

Sefteljenek, közvetítsenek, férkõzzenek bármily áron és bármily arccal az élet forrásaihoz. Az egyetlen morál, amelyet a magyar anya tanítson gyermekeinek: minden erény, ami fajodnak használ, csak légy okos és ravasz.
És ne hagyják abban veszni a gazdag, szép erdélyi magyar kultúrát. Minden erdélyi magyar legyen most tanító és próféta. Gyûjtsék, ápolják a népszellem megnyilvánulásait. Alapítsanak nagy kölcsönkönyvtárakat, olvassanak sokat: de igazi magyar irodalmat igazi magyar íróktól. Színészeiket is kényszerítsék, hogy igazi magyar szerzõk mûveit játsszák. A cigánynak pedig legyen köteles hivatása, hogy régi, igazi magyar nótákat húzzon. Gyûjtsék a régi erdélyi könyveket, történelmi emlékeket.
Valami mély, minden számításon és okoskodáson túli hit van bennem, hogy a magyar regenerálása, faji megújhodása Erdélybõl fog kiindulni. Az oláh korbács ott neveli most a jövõ magyar prófétáit és hõseit. A megtiport faj ott kigyógyul legfõbb faji hibájából: megtanul testvérileg szeretni, halálosan gyûlölni, makacsul akarni és némán tenni.
Óh, Kolozsvár! a világtörténelem nagy kanyarodójánál a te neved zokog, dobol és riadoz bennem, mint feltámasztó harsona. Te vagy jogaink nagy tanulsága, a te szenvedésed lesz a váltó, melyet odatartunk a rajtunk felhízott pimaszoknak: most már fizessetek! a magyarság önmagához való szerelmének, építõ életakaratának nagy tanítása vagy te. És ha egyszer a te magyar kultúrád, magyar hõsiességed, magyar életakaratod a mienk lesz: Kolozsvárrá fogjuk hódítani könyörtelenül és nagy szeretettel az egész Magyarországot!
Virradat, 1921. III. 20.

A kísérleti nyúl

Ismeretes, hogy az élõ szervezetek titkainak kutatói igen gyakran a házinyulat használják kísérleteikre. Egy elõre pontosan meghatározott eljárásnak vetik alá ezt az altruista állatot, és azok a jelenségek, amelyekkel szervezete erre reagál, törvényszerûen megismétlõdõ jelenséget jelentenek minden élõ szervezet számára. A jelenségeket ilyen törvényszerûen magába tömörítõ példa volt a mozikísérlet, mely a szíriai nyúl összes élettani jelenségeit olyan hallhatólag, láthatólag, szagolhatóan, ízlelhetõen és tapinthatóan egyesíti magába, hogy igen fontos még egyszer és még egyszer odaállítani a magyar közönség tudatába, bár egykét magyar lap ezt már dicséretre méltó nyíltsággal megtette.
Elõször is engedjenek meg egy hogy tudákos legyek módszertani megjegyzést. Ez az eset is élesen megmutatta, hogy milyen helytelen az, ha mi a zsidó kapitalizmus elleni küzdelemben "destruktív" és más jelzõk fügefalevele alá dugjuk a zsidót. Elõször is a destruktív jelzõ egy kissé igen lírai és igen egyoldalú. Az élõsdi férgek, pl. mikor pikniket rendeznek egy élõ szervezeten, destruktívak arra a szervezetre nézve, de a maguk szempontjából kutyául konstruktívak. Az, amit mi zsidó destrukciónak nevezünk, az imperializmus, kapitalizmus, hódítás és építés a zsidó faj számára. Az ilyen "destruktív"-féle faji metaforáknak kétféle kára is lehet. A nagy európai közvélemény, mely mégis, most is és mindig híve az örök emberi haladásnak, azt hiheti, hogy Magyarországon egy szellemi és szociális konzervatív reakció akar a világtörténelmi fejlõdés útjába állni. A másik kára pedig az, hogy a magyar közvéleményt megtéveszti és figyelmét eltereli az igazi, az égetõ veszedelemtõl. Figyeljék csak meg, hogy a keresztény táborban azok a politikusok és sajtótényezõk, akik rejtett, de mégis igen megszagolható okokból nem folytathatnak becsületesen, õszintén komoly harcot a zsidó hódítás ellen: milyen teljes hangszereléssel dörögnek a "destrukció" ellen, hogy kiöntik újra meg újra a "Károlyi és társai" belét, milyen csengõ sarkantyúkkal rúgnak bele a "kommunizmusba". Mert Károlyi és társai, mert a destrukció és a kommunizmus most már teljesen veszélytelen hullák, melyeken vígan el lehet járni a keresztény nemzeti kékvókot. Így a balek közönség szemében szörnyen keresztények és hazafiak lehetünk, és jó fiúk maradhatunk a "gazdaságilag" cudarul tehetõs zsidóság elõtt is. Minden ilyen hazug, nem õszinte jelzõ csak megnehezíti a küzdelmet. Igenis hirdetni kell, õszintén és világszerte, hogy mi a zsidó faj imperializmusa, kapitalizmusa, immorális elnyomó eszközei ellen küzdünk kétségbeesett szabadságharcot.
a mozi eset élesen és megdöbbentõen mutatja a fennebb mondottak igazságát. Tessék elolvasni a pesti nemzetiségi sajtó utolsó heti összes termékét. A nemzetiszínû keresztény parfümös Pesti Hírlapot, a szintén nemzetiszínû, munkapárti, Tisza István sírján zokogó 8 Órai Újságot, a most nemzetiszínû, ha kell, radikális intellektuel Pesti Naplót, a nemzetközi radikális szabadkõmûves Világot, a nagyon nemzetiszínû, szintén Tiszáért szepegõ liberális az Újságot, a nemzeti színû, vörös színû, fehér színû nacional- keresztény - libero- radico -burzsujo- proleto- szocialista - kommunista - kapitalista az Estet, a nemzetközi szociáldemokrata proletár Népszavát: csodálatosan, misztikusan, metafizice mind egy véleményen vannak a moziügyben. Mi az a csoda, mely ezt a csodálatos megegyezést szüli? Melyik az a misztikus közös nevezõ, mely a kapitalista nemzeti Pesti Hírlapot egy nemzeti szempontból kétségtelenül üdvös és elodázhatatlan rendelettel szemben puszipajtásává teszi a nemzetközi szocialista Népszavának egy olyan rendelettel szemben, mely dicsérendõ

kezdeményezést jelent az igazi szocializmus elveinek megvalósításában? Ez a csoda: a zsidó faji szolidaritás, ez a közös nevezõ: a zsidó. A moziügyben a legélesebben láthatja mindenki, akinek nem üzlete az, hogy vak legyen: hogy nacionalizmus, liberalizmus, radikalizmus, szocializmus, kommunizmus a zsidóság kezelésében csak olyan különbséget jelentenek, mint mikor mi a magyar hadseregnél ezt mondjuk: lovasság, gyalogság, tüzérség stb. Egyetlen hadsereg: a zsidó imperializmus különbözõ regimentjei ezek. Jól figyelje meg a munkásság, amit mondok, s az elmúltak tanulságánál vizsgálja meg igazságát: Ha a világháború után mi, magyarok csináltunk volna egy igazi, az alapelveket meg nem hamisító kommunizmust, a Népszava, a Világ és társai ellenezték volna a legelszántabban, mert az igazi kommunizmus a zsidó imperializmus letörését jelentette volna. És ha valaha magyar kormány ráfog térni, hogy becsületesen megvalósítsa az igazi szociáldemokrácia elveit: a Népszava, a Világ és társai lesznek leghalálosabb ellenségei, mert ez a zsidó kapitalizmus halálát fogja jelenteni.
Mi következik ebbõl? Ha a különbözõ jelszavú újságok alatt az egységes zsidóság rettenetes hódító hadseregét látjuk: követeljük az antanttól a wilsoni elvek biztosítását Magyarországon. Ha egy tíz tagú társaságba behoznak tíz személyre szóló ebédet, s én abból kilenc porciót eszem meg, megcsúfolom a wilsoni elveket és elnyomom a többit. A zsidó faj Magyarországon olyan sajtóarzenállal vesz részt a versenyben, mely az ország 95 percentjét kitevõ más fajok sajtójának legalábbis tízszeresét jelenti. Ez a többi fajok elnyomását jelenti. Ez az antant a Wilson által hirdetett elvek megcsúfolása. Nem szabad tehát törekvéseink igazát "destruktív" és más lírai jelzõkkel kompromittálni. Követeljük a wilsoni elvek értelmében, hogy a zsidó nemzetiség sajtója szállíttassék le a zsidó nemzetiség számarányának megfelelõen, hogy a zsidó faj gazdasági és szociális elnyomása alól a többi magyarországi fajok megszabaduljanak. Ez az egyetlen becsületes és helyes módja a küzdelemnek, mely a magyarság érdekeit is megvédi, s az általános emberi jogoknak is érvényt szerez. Az antant pedig csak hálás lesz, ha elveit ilyen nemes bátorsággal valósítjuk meg.
Van aztán a mozi ügynek egy olyan mozzanata is, melynél nem lehet elég erõs megtorlást követelni. A magyarországi zsidóság, hogy kapitalizmusát megvédje (bocsánat, hogy erre én mutatok rá és nem a Népszava), névlegesen vagy ténylegesen társul a mindenféle országbeli külföldi zsidósággal. Így kellõ percben a magyarság s a magyar állam érdekei ellen idegen, legtöbbször velünk ellenséges hatalom közbenjárását hívják ki. Ez éppen olyan hazaárulás a gazdasági fronton, amilyent a világháború végén a katonai fronton elkövettek. Erre csak vagyonelkobzással és a kitiltással az országból lehet válaszolni. Azokat a filmvállalatokat pedig, melyeket a faji imperializmus dac-sztrájkra bátorít, le kell foglalni, s nemzeti szempontból megbízható kezekre bízni. Így megszûnne a mozi nemzetközi irtózatos zsidó propagandája.
A miniszter egy kísérletezõ lépést tett olyan téren, mely Magyarország lakossága kilencvenöt percentjének gazdasági és szellemi felszabadítására vezet. Engedje hinnünk, hogy ez csak kezdete egy minden ízében következetes hatalmas rendszernek, mely ezt a felszabadítást minden téren megvalósítja. Tudjuk, hogy óriási feladatra vállalkozott a fizetõ zsidóság és fizetett keresztények minden eszközzel dolgozó tábora ellen. De higgye meg: ebben a munkában Magyarországon minden becsületes ember minden erejével szolidáris lesz vele.
Virradat, 1921. III. 24.

Séta március tizenötödikén

A világháború vége felé jöttem arra a meggyõzõdésre, hogy Magyarországon a harminc-harmincöt évnél idõsebb generációktól nem sokat lehet várni a magyar jövõ átalakító munkájában, mert ezeknek a generációknak a lelke még annyira a háború elõtti korban ránk nézve már óvilágban gyökerezik, látási formájuk, közéleti moráljuk, szociális világnézetük annyira a háború elõtti magyar állapotoknak az eredõje, hogy képtelen átmenni azon az átalakuláson, amely a most vajúdó új korhoz szükséges. Természetes, hogy igen számos kivételt én magam is látok ez alól az állításom alól. Mert új kor jön, és minden tettünk gyökerénél annak a mély belátásnak kell lennie, hogy csak általános és gyökeres változás hozhat nekünk egészséges jövõt. Hazafiságunk, kereszténységünk, antiszemitaságunk egészen más kell hogy legyen, mint amilyen volt a világháború s az idegen uralom nagy tanulságai elõtt.
Március 15-én végigkódorogtam a várost, s be-bekukkantottam az ünnepségekre. Megvallom, igen sok szomorúságot és még több undorodást szedtem föl. Szinte hihetetlen, hogy a lelkeken mennyire nem hagyott nyomot az utolsó hét év irtózatos tanítása, s hogy a magyar psziché ugyanazzal a mozgásokkal, ugyanazokkal a frázisokkal robotolja a maga meddõ mechanizmusát. Emberek, akik alig haladták túl egypár évvel a harmincat, ugyanazzal a vak szemû beállítással beszéltek negyvennyolcról, ugyanazokkal az általános, undorító frázisokkal, mikkel különben a derék, jó Orbán Balázsék akarták ékesíteni a maguk hazafias táncukat. Petõfi éppen úgy Tyrlaeus, a "tél jégbilincseit" föloldó tavaszi fuvalom,

éppúgy lengedezik ezekben a lelkes szószátyárságokban, mint hetven év óta. Az "eszme", a "szabadság" s az "idealizmus" s más hasonló gaz és undorító nesze semmi, fogd meg jól szavak épp olyan nagy kongással vágódtak a hallgatók elképedéséhez, mint a világháború elõtt. Hogy aztán mi az az "eszme", mi az a "szabadság" és mi az az "idealizmus", azt magyarázhatja mindenki úgy, ahogy akarja, azaz voltaképp nem is magyarázza senki sehogy, hanem leönti õket lelkesedési generálszafttal, és kész a patentos, megbízható hazafiság. Ó, jó szavak, ó, jó szavak, ezek, a csizmadia és kéjgázszerû böfögések, ilyenekbõl olyan hamar össze lehet gargalizálni egy svungos szónoklatot, s Kossuthnak vagy legalábbis Demosthenesnek hihetjük magunkat. Arról aztán, hogy mi volt negyvennyolc a magyarság számára, arról abszolúte egy kukkot se hall a közönség. Megrugdostuk a jó öreg kamarilla hátát. Kossuthot, Petõfit körül-gyomorfölfordultuk a legémelyítõbb frázisokkal, mondtunk egypár kongó, nagy semmit a magyarságról, volt taps, volt bõdülés, mi kell még egy derék március 15-éhez?
Egyáltalában, az önképzõkör kezdi veszélyesen elárasztani Magyarországot. Mindenkinek megvan a maga kis stílusa és szónoklási hajlandósága, s csak az alkalmat várja, hogy a derék, jó közönséget elárassza vele. Egyesületek, melyek azért alakultak, hogy új Magyarországot teremtsenek, elsõ teendõnek azt találják, hogy mindenekelõtt lapot alapítsanak, amelyben a kilenc múzsa összes törvénytelen viszonyának idétlen embriói vonulnak föl. Az ipari munkafölosztás szerepe kezd pompásan érvényesülni az irodalomban is. Mint ahogy egy nagy cipõgyárban egyik munkás egész életében mindig csak felsõbõrt készít, a másik pedig sarokflekkeket, úgy X író naponta hat irredenta verset készít, Y író ugyanannyi antiszemita novellát, Z író keresztény, nemzeti, fehér, destrukció ellenes ódákat és így tovább. Ezzel a beteg jelenséggel rokonnak tartom az asztaltársaságok alakítását is. A hazafiasságnak ez nem a legújabb formája, fájdalom, legtöbbször csak abból áll, hogy jól beszopunk a jóból, s a poharak s a hagymás rostélyos falatjai között hazafias frázisokat kérõdzünk egymás képébe. Ezalatt a zsidó tanul, dolgozik, gyûjt és hódít, a magyar középosztály pedig rongyolódik és halad a végsõ megsemmisülés felé.
Virradat, 1921.III. 25.

A magyar protestantizmus jövõje

Félreértések, múló ellenségeskedések, személyes vádak mindig érik azt, aki valamely közösség megújhodó életakaratának a kifejezõje. Megsértett érdekek, megrögzött gondolkodásmód, s meghatározatlan érzések hajtják ellene sokszor a legjobb hiszemû embereket. Különben is minden társadalom makacsul védi a maga megszokott mechanizmusát. De el kell nyelni minden keserûséget, de erõsnek kell lenni a kapott sebek és igaztalan ítéletek közepette. A megírt gondolat eltiporhatatlan erõ, és ez a küzdõ igazi arca. Dolgozni kell, vetni kell, s mindennap új örömmel kell vállalni a belénk született feladatot. Amíg egyetlen mag van, mely csírába indul, nem szabad kétségbeesni az élet igazságtétele felõl.
Többször kifejtettem már, hogy a magyar protestantizmusnak kettõs tartalma volt. Az egyik a múló, a keletkezési korából elõálló, s az eltûnõ történelmi állapotokhoz kötött. Ez ellenzéki szerepe volt a katolikus kereszténységgel szemben. Ez a szerep már teljesen a túlnõtt, tökéletlenebb múlté, ez a szerepe megszûnt. Kifejtettem, hogy a lelki fejlõdés mai fokán a vallás igazán hitvallás, lelki pozitívumoknak az összege, építõ világnézet, énemnek, s az egész világegyetemnek termékeny egysége, mely egy egyetemes nagy céllal ad értelmet az emberi küzdelmeknek. Ma nem lehet hitemnek egy része az, hogy a szomszédom hitét tagadjam. Ma egyik keresztény hit sem süllyedne le olyan alacsony szerepû viszonylagosságba, hogy az új nemzedék lelkébe azzal a hatalommal ültesse át tanait, hogy mit nem hisz egy másik hitvallásból és mit hisz másképp. Az ilyen vallásnak nem volna több értéke, mint egy múló politikai ellenzéknek, melynek összes jelentõségét a tagadott kormány szabja meg. Az ilyen vallás a meddõ kritika s az ellenzékieskedõ szellem beoltásával minden egység és minden hit alapját rombolná le a fiatal lelkekben, s így önmagát is megsemmisítené. Katolicizmus és protestantizmus, ma két arca a magyarság lelki megszervezésének ugyanazon célra: az örök emberi fejlõdés megvalósítása a magyarságban a keresztény világnézet építõ erejével.
És itt kapjuk meg a protestantizmusnak másik, múlhatatlan tartalmát. A magyar protestantizmusnak, mint a kevésbé kötött kereszténységnek, mindig az idõk élén kell mennie, s beleasszimilálnia a keresztény magyarság lelkébe minden termékeny, új emberi gondolatot úgy, hogy a magyarság termõegysége és morális egyensúlya bántódást ne szenvedjen. Katolicizmus és protestantizmus két különbözõ feladata, funkciója a keresztény magyarságnak. A katolicizmus lényegbeli feladata az, hogy megõrizze azt, ami minden idõtõl függetlenül, örökké valóan lelki alapja az emberi termésnek. A protestantizmusnak pedig, hogy állandóan fölszívja s belealkalmazza ebbe a lélekbe az emberi ész és munka új meg új eredményeit. Tudom, hogy ez a megkülönböztetés kellemetlen félreértésekre s egyoldalú

magyarázatokra adhat okot, de itt nincs helyem bõvebben kifejteni, s jóhiszemû ember nem fogja rossz értelemben venni. A magyar protestantizmus megújhodásának mai korában tehát a vallástanítás a legalacsonyabb foktól fölfelé egészen más, mint amilyen az elfogult, küzdelmes századokban volt. Ismertetjük ma is a felsõbb tanítási fokozatokban a más keresztény felekezetek hitét, de minden ellenzéki megjegyzések nélkül. Mert ma tudjuk, hogy a más felekezetek hívei a maguk tanait ugyanannak a lelki folyamatnak az alapján hiszik, mint mi a mieinket. És így támadó kritikámmal könnyen ezt a hitet termõ lelki folyamatot ölöm meg saját tanítványaimban is. Saját hitünket pedig csak állító, pozitív formákban adjuk át a lelkeknek. Elmondjuk például, hogy a kálvinizmus mit hisz Istenrõl, Jézusról, a megváltásról, az ember rendeltetésérõl stb. De sohasem tesszük hozzá, hogy mit nem hisz ezekrõl. Éppen úgy, mintha azt kérdik tõlem, hogy ki vagyok: megmondom egyszerûen, hogy ki vagyok, és nem sorolom föl egyenként a föld ezernyolcszázmillió emberét, külön harsogva mindenik neve mellé, hogy õ nem vagyok.

A magyar protestáns hitéletnek ez a tiszta pozitívummá változása hozza magával azt is, hogy a lelkiismereti szabadságnak s az egyéni fölfogásnak nem fogjuk azt a határozatlan, s korlátlanul tág fogalmat adni, melyet az elmúlt harcok szükségszerûségében sokszor adtak nekik. Ez a pontosabb meghatározása, elhatárolása az egyéni vizsgálódás jogának különben visszatérés Kálvin eredeti fölfogásához. Minden közösség lelki termésének, morális alapegységének bizonyos alapelvek a biztosítói, melyekhez senkinek sem szabad hozzányúlnia. Ezek az alapelvek dogmák, és nem esnek az egyéni vizsgálódás önkénye alá. El kell fogadni azokat, mint ahogy tüdõmnek el kell fogadnia a levegõt, ha élni akar. Hangsúlyozni kell a tanításnál, hogy a protestáns világnézetben is vannak a hitéletnek és a keresztény morálnak ilyen alapelvei, melyeket el kell fogadni, mint a születést és a halált, melyek nem eshetnek egyéni disputa alá. Még akkor sem térünk el a nagy reformátorok eredeti szándékától, ha a közösség tekintélyi elvét az egyénnel szemben a Biblia magyarázásánál is hangsúlyozzuk. Az, hogy nekem emberi méltóságommal született jogom van, hogy repüljek, igen szépen hangzik. De ezzel a gyönyörû elvvel azért egy méternyit sem fogok tudni repülni, s ha egy harmadik emeletrõl érvényesíteni próbálom ezt a zengzetes jogomat, a nyakam szegem bele. Cseber Kata és Kapta János a Biblia legtöbb részébõl vezetõ nélkül csak zavaros szó-ködfoltokat szívhatnak fejükbe, s nem tudom, hogy magyaráznak meg olyan részeket, melyek fölött tudós teológusok századokat vitatkoztak. Biztosítani kell az egyénnek azt a szabadságot, mely szellemi termését lehetõvé teszi, de távol kell tartani mindent, ami meddõ kritikai elfejlõdésre s szellemi anarchiára vezet. Pozitív világnézetet, építõ lelki erõket, egységet, szolidaritást ad a jövõ protestáns hitoktatása a magyar léleknek.

Sajátos hitéletének kiépítésén kívül természetesen kulturális, szociális és gazdasági feladatai is vannak a magyar protestantizmusnak, mégpedig mind a három téren úgy kell az életet építenie, hogy minden tényével az egyetemes magyar lelki egység megteremtésén dolgozzék. Az itt elébe álló nagy feladatok megvalósítására mindenekelõtt a papnevelést kell lényegesen átalakítani. Sok kritika érte a protestáns papságot, és nem volt mindenik igaztalan. De nagy mentségére szolgál a régi századokhoz szabott teológiai nevelés elégtelensége és idõszerûtlensége. Jól értsenek meg. Nem azt mondom én, hogy a négy év alatt ne tanítsák meg mindazt a teológiai tartalmat, melyet szükségesnek vagy szent tradíciók követelményének tartanak. De bizonyos, hogy ezt a tartalmat korszerûbb tanítási móddal lehet úgy tömöríteni, hogy a négy év alatt még igen sok idõ maradjon másra. Ez alatt az idõ alatt tanítani kell mindenekelõtt praktikus és elméleti gazdasági (kertészed és mezõgazdasági) ismereteket. Ne történhessék meg az, hogy a falura kerülõ pap nem tudta, hogy a zab a búza vagy a búza a rozs. Lehessen a pap vezetõje és ösztönzõje a falunak a modern mezõgazdaságban és kertészetben. Ismerje meg a fiatal teológus kora szociális problémáit, a munkáskérdés, a szociális küzdelem megoldandó feladatait. De nem valami ködös, nagy feneket kerítõ elméleti vagy történelmi elvonásban, hanem a jelen Magyarország és Európa szociális küzdelmének helyes megmutatásában. Ilyenformán ismerje meg kora politikai, mûvészi és irodalmi törekvéseit. De mindig minél kevesebb elmélet és szóformák, minél több összegezõ megmutatás a kor jelen viszonyaiban, a múzeumokban, a koncertekben, a jelen szépirodalom kiválóbb termékeiben.

Pompás harcos legyen a kikerülõ protestáns pap, ki úgy ismerje kora lelki térképét, mint jó hadvezér a maga csataterét. A falusi pap, ha más felekezeti pap van a faluban, azzal társulva, ha nincs, egyedül fogjon hozzá faluja megszervezéséhez, belevonva a vezetésbe a tanítót, a jegyzõt, s más erre alkalmas elemeket. Ma talán még sokan fognak mosolyogni azon, ha azt mondom, hogy a falu legfiatalabb népét (819 év) a cserkészet keretében kell megszervezni. Ez a forma a legalkalmasabb a szolidaritás, a fegyelem, a magyar katonai erények beidegzésére, s igen sok kulturális és gazdasági ismeret beoltására. Az ennél idõsebbeket részben egy mintakertészet és mintagazdaság mellett, részben egy olyan, minden faluban meglévõ kulturális szervezettségben kell nevelni, mely könyvtárat, lapokat, elõadásokat ad a népnek, cselekvõleg is belevonva a falut a mûkedvelõi elõadásokba, a zenébe és énekbe. Mozialapra kell gyûjteni mindenütt. Egy mozielõadás segítségével többet taníthatunk, mint tíz, csak szóbeli elõadással.

Ilyenszerû tevékenység kötelezõ legyen a papra, mint az úrvacsoraosztás. És ha már az istentiszteletnél vagyunk, legyen

szabad egy igen félénk megjegyzést megkockáztatnom. Okvetlenül szakítania kell a protestáns prédikációnak szörnyû elvontságával. A "bûn", az "erény", a "sötétség", a "világosság", az "eszme", az "igazság" stb. szavak minden közelebbi tartalmi meghatározás nélkül nagy mitológiás szóképletekben szoktak szerepelni, s a végén gyõz a "világosság", az "eszme", az "igazság". Az ilyen általánosságok semmit nem adnak a léleknek, legfeljebb egy kis álmosságot. Nem a "bûn"-rõl kell beszélni általában, hanem egy pozitív lelki témát kell felvenni, egy napjainkban sokszor elõforduló, s a közösség szempontjából fontos lelki tünetet, azt egy pozitív példához kötni, s tapintható tanulságokat vonni le belõle. Hiszen a Biblia roppant tárházában a mai élet minden jelenségéhez találhatunk kiinduló pontot. Nem az a fõ, hogy teljes hangunk kibonthassuk, hogy szép mondatokat mondjunk, hanem hogy egyszerûen mindennapi igazságokat és igazi morális és emberi megindulásokat raktározzunk el a hallgatókban.
A városi papnak természetesen inkább kulturális és szociális tevékenysége van. Eljön-e az az idõ, mikor a protestáns pap élete legszebb feladatának fogja tartani, hogy a munkásság kulturális és morális megszervezésében vezetõ tényezõ legyen?
Az ide vonatkozó összes kérdés feldolgozása egy kötetet kívánna. Itt csak az út irányát lehetett megjelölni. Kerültem a kritikát, letompítottam hangom riasztó erejét, mert nem akartam senkit bántani, semmi érzékenységet elijeszteni. Minden jó szándékot szeretnék megnyerni egy olyan megújhodásnak, mely új, termékeny szolidaritást jelentene a magyarságnak, és vigasságos, építõ fejlõdést a magyar protestantizmusnak. Azok, akik nem szeretnek engem, ne azt nézzék, hogy ki mondta ezeket, hanem hogy mit mondott. És ha találnak valami hasznosat benne, legyenek jóakarattal iránta egyházuk és fajuk érdekében. Mennyit lehetne a dús erejû, fiatal magyar fajjal megvalósítani, ha egyszer akarnánk akarni!
Virradat, 1921.III. 27.

---második rész --

Szabó Dezsõ vezércikkei a Virradatban 2. rész

Tartalomjegyzék
A színház
Még egyszer a színház
A magyar ifjúság
Tertius gaudet
Utószó

A színház

A magyarság kulturális megnyilatkozásának legszebb korszaka kétségtelenül a tizenkilencedik század elsõ fele. Valóságos erõfürdõ szétzüllõ magyarságunkból, s az idegenné lopott Budapestrõl visszamerülni ebbe a vigasztaló ötven-hatvan évbe. A magyar szellem minden téren építésbe kezd, és tele van a jövõ örömével. Ez az építés sokkal lassabb volt, mint az a veszett iramú potemkinezés, melyet az utolsó évtizedek alatt a zsidóság ráhazudott Magyarország arcára. De minden mozzanatában becsületes volt, de minden mozdulatát a magyarság felébredt öntudata határozta meg. És egyszerû magyar emberek lassú, becsületes munkájával tudtunk minden téren olyat alkotni, mellyel szégyen nélkül részt vehettünk a nemzetek versenyében. Tudományos életünk, különösen a történelmi, nyelvi és matematikai kutatások terén egyetemes értékû embereket adott. Népköltészetünk feltárt kincsei a magyar psziché páratlan gazdagságát mutatták meg. Lírai termésünkre Európa bármelyik irodalma büszke lehetne. Becsületes és gondos kritikai élet indul meg, mely a magyarságnak építõ erõket és az építõ erõk számára közízlést igyekszik nevelni. Ha átlapozzuk az akkori folyóiratokat, a Vörösmarty, Bajza, Toldy szerkesztésében megjelenõ Athenaeumot és Szépirodalmi Figyelmeztetõt vagy a késõbbi Honderût és különösen az Életképeket, látjuk, hogy milyen mindenre figyelmes, minden ízében magyar és becsületes kultúrmunka volt ezeknek a magyaroknak a szellemi élete. És megmozdult a drámairodalom is. Az író azzal a lélekkel írta darabjait, mint amilyennel az igazi pap írja prédikációját. Tragédiának, vígjátéknak, operának ebben az idõben egy célja volt: kifejezésre juttatni a magyar lélek rejtett erõit, s ezáltal magyar jövõt termõ magyar lelket nevelni. A színház pedig templom volt, és papok voltak a színészek. A színészben, a színésznõben, az utolsó kóristában a minden vallás fölötti vallás, a nagy egység: a magyarság vallásának hittérítõ lángja lobogott. És ellenséges elfogultságok, irtózatos nélkülözések, s a meg nem értés lelki kínjai közepette tudtak lenni igazi mûvészek és szent hittel építõ magyarok.
A végzetes ezernyolcszázhatvanhét beleköpött ebbe a természetes, szerves fejlõdésbe. A zsilipjétõl megszabadult zsidó becsorogta a magyar kultúra minden mezejét. A hódító faj harci módja, hogy a szervesen asszimiláló fejlõdésbõl Bábelt teremtsen, itt is megvalósult. A magyar kultúra harmonikus mûhelyébõl egyszerre egy amerikai nagyváros dõzsölõ lebuja lett, melynek vigécei és részegei minden náció minden sípján rikoltottak mindenféle kultúrát. A drámai mûvészetbõl, mely hivatva volt kifejezni a magyar lélek mélységeit, a zsidó ideológia hódító eszköze lett. A színházból, melynek feladata volt a világszellem igazi értékeit hozni át a magyar szellembe, zsidó üzlet lett, ahol minden kapható. A színházat, a magyarság templomát, a régi papok helyét elárasztó idegen fél és egész stricik, idegen fél, háromnegyed és egész örömleányok teszik valamivel szalonképesebbé, de rombolóbban aljasabbá, mint a lupanári (bordélyházi) Budapest színpadai egy roppant Tiszaeszlárt adnak össze, melyben egy egyetemes rituális gyilkosság folyik a magyar lélek ellen. A vidéki színtársulatok általában ambuláns bordélyok, melyekben magyar nyelvet,

magyar egészséget, magyar ízlést, magyar lelket ölnek és magyar pénzt rabolnak. A magyar színpad ma a szíriai pusztítás egyik laboratóriuma.
A hibás itt is csak félig a zsidó. A zsidó elvégre itt is csak folytatja a maga hódítását, s õrültség egy idegen fajtól várni azt, hogy nekünk építsen és nekünk éljen. Ilyen veszekedett öngyilkosságra csak a "lovagias" magyar kapható. A hiba ott van, hogy szellemi téren a vezetés és a hivatalos hatalom rendesen tehetségtelen, s legtöbbször idegen fajokból nyakunkba szakadt stréberek kezébe kerül. Mivel szellemileg teljesen meddõk, képtelenek a mûvészet nagy szempontjait érvényesíteni, mert a magyar ághoz a jó koszton kívül semmi természeti kötelék nem fûzi õket, a magyarság jövõje nem adhat egységet és irányt törekvéseinek. Ráadásul, mert titkon érzik, hogy képtelenségükkel bitorolják az elfoglalt helyet, gyanakodnak a tehetségre, veszélyesnek tartják, a tehetségtelenek védõ szolidaritását teremtik meg maguk körül, s összefognak, ha kell, ördöggel és zsidóval, csakhogy a maguk kis zsíros Przemisljét megvédjék. Mert nem lehet eléggé hangsúlyozni: Szellemi vezetõ helyen tehetségtelen ember nem lehet becsületes. Mély és halálos bajok vannak a magyar mûvészed életben. És ezek is a politikai kótyavetyére, a "pártszempontra" s más magyargyilkos gazságra vezethetõk vissza. Ki kell venni a magyar mûvészet ügyét a változó politikai hatalom kezébõl! Lehetetlen, hogy a magyar lélekbe bármely és bármilyen idegen politikai kalandor belerúghasson, csak azért, mert a politikai Montmartreon sikerült egy államtitkárságot vagy mit maguk részére kambriolálni. A magyar színház ügyét ki kell venni azok kezébõl, akiknek annyi közük van a mûvészethez, mint amennyi köze a mai színháznak van a magyarsághoz. A magyar színházak ügye legyen egy nagy, országos bizottság kezében, melybe a színészek, írók és mûvészek válasszanak képviselõket, s melyben a politikai hatalomnak csak ellenõrzõ szerepe legyen. Ez a bizottság határozzon afelett, hogy melyik színház milyen kézre kerüljön, ennek legyen köteles bemutatni minden igazgató a maga programját, ez ellenõrizhesse a színházak mûködését, s ez vehessen el bármely színházat olyan színigazgatótól, aki akár a mûvészet, akár a magyarság szempontjából nem méltó arra. Ennek nyújtsák be a szerzõk darabjaikat, s ez határozzon afelõl, hogy valamely darab színpadra kerülhet-e, és melyik színpadon lásson napvilágot elõször. És ez felügyeljen az új mûvészi nemzedék nevelésére.
Mert mindenekelõtt gyökeresen reformálni kell a színészképzést. Itt különösen két dologra kell vigyázni. Hogy a magyar mûvészet munkásait ne idegen üzleti fajok söpredékébõl toborozzuk, s hogy a színészet ne csak egy kényelmes lehetõség legyen a szalonprostitúcióra. A numerus clausus elvét a legszigorúbban meg kell valósítani a színiiskolákban és csak állami színiiskolák legyenek. Az országban lévõ összes iskolák vezetõi, esetleg más tényezõk is hívják fel évente az orsz. bizottság figyelmét azokra a fiatal magyar tehetségekre, akiknek felvétele a színiiskolákba kívánatos volna. Az iskolák programját úgy kell átdolgozni, hogy minél nagyobb általános kultúrát adjon, s a magyar lélek minél teljesebb felszívását tegye lehetõvé.
Van azután a színház problémájának egy fájdalmasan szomorú része. Azért fájdalmasan szomorú, mert itt máról holnapra lehetne segíteni a dolgon, ha a "keresztény magyar" sajtó olyan intenzitással volna keresztény és magyar minden rovatában, mint az elõfizetési felhívásaiban. Mert szép és szükséges dolog szavalni a Petõfi szobor elõtt a destruktív lapok ellen, de ugyanakkor konstruktív kell lenni minden téren, mert e nélkül rosszhiszemû "smonza" (szófecsérlés (jiddis)) az egész összefutás. Meg kell újból teremteni a színészeket és közönséget egyaránt nevelõ színházi kritikát. Rosszhiszemû, nem becsületes és hazug kifogás erre azzal felelni, hogy nincs hely rá. Dehogy nincs hely! Napról napra annyi felesleges ostobaságot, utálatos pletykát, bolhapolitikai szenzációt és vicinális humort látunk lapjainkban, hogy azok elhagyásával bõségesen elég helyet kapna az irodalom és a mûvészet. Míg a zsidó mûvészeknek óriási propagandát csinál a hatalmas zsidó sajtó, és ostoba, negatív reklámot a "keresztény magyar" sajtó, a magyar mûvész

magára hagyatva áll a mindenfelõl ellenséges versenyben. Igaz, hogy ehhez mûveltség és munka kell, de meg kell teremteni a magyar kritika nemes tradícióihoz méltó becsületes színikritikát, hogy a közönség s a színész lássa, mit akar egy darab kifejezni, s mennyiben jutott az a valami kifejezésre a színészben. Hány magyar tehetségnek bomlana szélesebbre a szárnya, ha elfogulatlan, becsületes kritika volna közvetítõ az író és a színész, az író és a közönség, a közönség és a színész között. De nálunk minden igazi erõnek kétségbeesetten izolálva kell maradnia. Megtette pl. A magyar sajtó mindent arra, hogy a nagy tehetségû Sugár Károly megkapja a Nemzeti Színháznál azt a mûködési teret és anyagi támogatást, amit erõinek nagy ígérete megérdemel. Ha így csinálunk minden téren, ha irigység, nemtörõdés és napi politika így pusztíthat a magyar élet minden mezején: száz halált fogunk halni a gyõztes idegennel szemben, és soha halál nem volt gyalázatosabb és jobban megérdemelt, mint a miénk.
Virradat, 1921. III. 31.

Még egyszer a színház

Mikor ezen a helyen elõször vettem kezembe a boncolókést, hogy a magyarságot pusztító élõsdit organizmusa minden titkában megmutassam, elõre láttam azokat a tüneteket, melyek cikkeimet követni fogják. Mert ismerem ezt a végzetes fajt lelkületének utolsó gyökérszáláig. Ilyen megmutatásokkal szemben, amelyek hódítása irtózatos titkait veszélyeztetik, a zsidó faj reagálása rendesen három fázison át próbálja a védekezést: 1. Mély és általános agyonhallgatással kísérd meg a számára veszélyes jelenséget eldugni a közvélemény elõl. 2. Ha ez nem sikerül, akkor lekicsinylõ gúnnyal, s a szíriai polisson rikácsolásával akarja nevetségessé jelentéktelenníteni a dolgot. 3. Ha ez sem sikerül: akkor tajtékzóan és ezer szájjal hördül ki belõle a düh, de úgy, hogy mindig valaki másnak a köpenye alá bújik, valaki más ügyévé játssza át a maga védelmét, és idegent uszít arra, aki az õ bõrét veszélyezteti.
a Zilahi Kiss Jenõ tanácsos ellen intézett támadásban jóízûen kacagva olvastam, hogy botránkozott a Népszava, a Világ és hasonlóan kanonikus társai azon, hogy az illetõ tanácsos állítólag szekularizálni akarta az egyházi javakat, hogy lobogtatták ezt a mondatot, mint vérbe mártott kendõt, a keresztény magyar bika orra alá: Rajta, ökleld fel ezt az embert, mert veszélyes ránk nézve. Mi szabaduljunk meg tõle, de a te szarvaid legyenek véresek tõle! Ezt a sajátságát a fajnak különben gigászi arányban láttuk a "kommunizmus" alatt, mikor a történelmi flagráns deliktumon (nyilvánvaló bizonyíték) kapott pusztító faj a magyar munkásság és középosztály tízezreit csavarta teste köré, hogy oláh és cseh fegyver azok vérét ontsa. Õ uszított, uralkodott és osztozkodott.
A fennebb vázolt jelenségek matematikai pontossággal követték cikkeimet is. Elõször mély hallgatás volt az egész szíriai fronton, mintha észre sem vennék a dolgot. Pedig dehogynem vették észre! Úgy olvasták, úgy nyelték ezeket a cikkeket, jobban, mint azt a húsvéti bort, melyet az "antialkoholista" és "vallásellenes" zsidó tanácskormány mutyizott ki számukra. Mikor aztán látták, hogy ezekre a cikkekre mégis szemek nyílnak fel és lelkek visszhangoznak az egész országban, akkor egykét szemét lapjukban gúnyos rikácsolással próbálták elvigyorogni jelentõségüket.
A viháncolás azonban torkukra forrott. A magyar öntudat elfojtott igazságát, életakaratának felszabadult kiáltását ismerte meg hangomban. Most hát felhördültek, mint ahogy dühvel verejtékeztek a Husz Ábrahám felakasztásakor, ahogy rikoltottak a háború végén a rettegett számadás elõtt, ahogy ácsorogtak széles e világon a nemzeti hadsereg és a "fehér terror" ellen, ahogy visítoztak a szegény kis félénk mozirendelet ellen, ahogy hörögnek, fogvicsorognak, rituális dühük penecilusát (zsebkés) fenik minden ellen, ami infámis harácsolásukat, immorális rombolásukat veszélyezteti. Ilyenkor a kultúrára kent, nemzetiszínûre fent, értsük meg egymást okos álarc alól kiizzik a kannibál Talmud õs

érintetlen törzslelkû kiválasztott" zsidója: az örök Szamuely, ki égõ gyûlölettel hervasztana el mindent, ami nem zsidó, ami gój.
És most is uszítanak. Most is magyar öklökkel szeretnének vitéz Sámsonok lenni, most is magyar kéz csapásával szeretnének egy magyar harcost agyonütni. Úgy igyekeznek feltüntetni a dolgot, mintha én a színházról írt cikkemben a "magyar színészetet", a „magyar színészeket" támadtam volna. Aki cikkem elolvasása után ezt meri állítani, az tudatosan, gazul hazudik. Én cikkemet éppen a magyar színészet, a magyar színészek érdekében írtam. Ebbõl a célból mutattam rá arra a romboló, immorális, a magyar lélekre gyilkos hatásra, melyet a zsidóság gyakorol ezen a téren is, mióta a magyar színpadot végzetes túlarányban elözönlötte.
Mert e feljajdulásom mindenekelõtt a magyar színészet, a magyar színészek számûzött igaza volt. Ismerek többek közt egy nagyszerû magyar színészt. Künn lakik egy nedves kis lakásban a Hûvösvölgyben. Minden este gyalog kell hazamennie. Van családja, felesége, gyermeke. És õ önmagától az utolsó falatot is megvonja, hogy könyveket vehessen, hogy kulturális szomját kielégítse. A rengeteg munkát, a fárasztó gyaloglásokat, a nélkülözéseket az aszkéta szent örömével vállalja, mert a magyarság és a mûvészet fanatizmusa teszi egyetlen, letörhetetlen céllá az életét. És ilyen van hála Istennek nem egy, a magyarság nagyszerû neveket mutathat fel napjainkban is a színmûvészet terén. Sõt: A színészet becsületes, tiszteletre méltó és nagy neveit ma is a magyarság adja. És éppen itt van a tragédia, itt nyilvánul meg cikkem értelme. És ezt ebben a kérdésben fejezem ki: Hírnévben, a közvélemény figyelmében, a sajtó reklámjában, a színpadi szereplésben és az anyagi részesedésben azt a helyet foglalja-e el a magyarság a mai színházi életben, amelyet e téren reprezentáló erõvel megérdemel? Válaszul csak rá kell mutatnom arra a megdöbbentõ azonosságra, mely az irodalmi téren és a mûvészi téren észlelhetõ, ideértve most már a többi mûvészeteket is. Irodalomban, színészetben, szobrászatban, festészetben mi adjuk az igazi erõket, az igazi becsületes mûvészi értékeket, de a tejfel, a reklám, a pénz, a sajtó ezer dobja befelé és kifelé a Molnár Ferenceké, a Lengyel Menyhérteké, a Beregieké. A kegyetlen versenyben a faj irtózatos szolidaritásával szemben a magyar értékek mindig csak mint kizsákmányolt erõk szerepelnek. Egy nagy emberi igazságtalanság van üt, mely ellen akkor is minden erõmmel támadnék, ha nem volnék magyar. A magyar adja az élet minden terén az igazi építõ erõket, az igazi emberi értékeket. És a zsidó mely a maga középszerû vigéceivel s levantei furfangjával ki tudja zsákmányolni õket, az izolált, gyámoltalanul tántorgó nagy magyar mûvészek közt gúnyos rikácsolással mer "szellemi felsõbbséggel" kérkedni.
Mártíriumos, szomorú sorsa van a magyar tehetségnek a magyar mûvészi életben. Ahogy a magyar katona vére a háborúban zsidó pénzzé lett, ahogy a magyar földmûves verejtéke zsidó pénzzé lesz, ahogy a magyar munkás robotba ölt élete zsidó pénzzé lesz, ahogy a magyar középosztály nyomorúsága, a magyar történelmi osztályok könnyelmûsége zsidó pénzzé lesz:
a magyar ész, a magyar tehetség zsidó pénzzé, zsidó eszközzé lesz, és a magyar mûvész éppen olyan koldus és hontalan honában, mint a többi magyar, aki dolgos, aki hõs, aki tiszta. Övék ebben az országban az ország, a hatalom és a dicsõség.
Természetes, hogy ezzel az ellenséges roppant faji szolidaritással szemben színészeink nem valósíthatják meg a színpadon a magyarságnak azt a kifejezésre törõ tartalmát, mely tehetségükben van. Hányszor kell néha idegen ledérség hisztrióivá lenniük, mikor õk nagy mûvészi álmokat akarnak megvalósítani! De a szíriai Budapest ennek tapsol és nála van a pénz.
Cikkem éppen felhívás volt a magyar lélekhez, hogy ölelje magához mûvészeit. Hogy kényszerítse ki a magyar színészek fejlõdését, a magyar színészet magyarságát védõ numerus clausust a színmûvészet terén is. A magyar színészek nagy felszabadulási harcának riadója volt cikkem. Felhívás volt a keresztény sajtóhoz, hogy mindennapi

testvéri aggódással álljon a magyar színész mellé, legyen fegyvertársa a könyörtelen versenyben, s nyissa meg azok számára a szíveket, akik a magyar életakarat nagy álmait játsszák valósággá a színpadon.
A színpad a maga hatalmas szuggesztiójával lelkeket gyúr, ösztönöket, érzéseket, akaratokat ágyaz be. Átformálóbb minden érzelmi tanításnál, mert a lélek tudatlan mélységeit változtatja meg. A zsidóság befolyása a magyar színmûvészetre éppen úgy, mint a sajtóra és irodalomra; immorális és romboló hatással van, s a magyar lélek rituális meggyilkolását jelenti. És nevetséges állításom ellen érvül egykét zsidó színész vagy színésznõ nevét felhozni, akik jó színészek és morális életük kifogástalan. Ha én a francia faj általános hatását állapítom meg a szellemi életre, s azt racionálisnak találom, ez ellen nem az érv az, ha esetleg szállodám Jeanja vagy Pierreje nem racionalista. A jó színészségükre pedig azt felelem: Minél jobb színész az a zsidó színész, annál inkább a saját fajának a kifejezõje, tehát annál alkalmatlanabb, hogy a magyar színmûvészet szerve legyen. Tessék összehasonlítani pl. Jászai Marit és az elhunyt E. Kovács Gyulát Fáy Szerénával és Iványfi Jenõvel. A két elsõ titáni pátoszában, az örök emberi nagyság visszaadásában a magyar erõnek két csodálatos megvalósulása. A Fáy Szeréna, az Iványfi zengõ nekimagyarkodásai hamisak, elijesztõk és üresek, mint a rézdob. Mert megérteni ezt a természetrajzi igazságot: a tökbõl a leg keresztény-nemzetibb dinnyekurzus idején sem lesz semmilyen keresztvízzel görögdinnye. És mikor a zsidó magyarkodik, az olyan, mint mikor Molnár Ferenc keresztény misztériumot ír, az pedig bocsánat undorító. Mindig elõttem van az a kecskeméti színielõadás, melyet a nemzeti hadsereg bevonulásakor rendeztek. A színpadra, helyesebben kínpadra vont darab II. Rákóczi Ferenc ifjúsága volt. Zsidó volt ott majdnem mindenki, Zrínyi Ilonától le és felfelé, 11. Rákóczi Ferencnek roppant szagló nacionáléja pedig az egész darab alatt azt a sejtést keltette, hogy az a küzdelem, melyrõl álmodik, az a küzdelem, melyrõl rokonai egypár hónappal azelõtt országszerte énekelték, hogy: Ez a harc lesz a végsõ. Hát szabad egy fajnak egy másik faj múltjába, mûvészetébe így bele rondítani!
A felébredt magyar öntudatnak tehát elsõ kötelessége, hogy segítségére jöjjön nehezen küzdõ színészeinek. Ellenem pedig csak rikoltson az ellenséges faj. Minden sorom a kötelességvállalás komoly tudatában írom. A Károlyi-kor alatt, mikor napról napra láttam, hogy vágja el a hálátlan faj a magyarság minden életerejét, hogy tépi szét a szerencsétlen országot, melyen felhízott, álmatlan éjszakákon egy szent fogadást tettem egy nagy program megvalósítására. Hogy felidézem a magyarság felszabadulási harcát az élet minden terén a megemésztõ faj ellen. És nyugodt lelkiismerettel mondom, hogy ebben a harcban egyszersmind az európai kultúra s az örök emberi jogok katonája vagyok. Rágalmazhatnak, árthatnak nekem, talán el is pusztíthatnak, hiszen minderre kapnak elég hitvány keresztény cinkost. De jegyezzék meg, hogy akkor olyan szimbólum leszek, amely ellen semmilyen pénznek, semmilyen hazugságnak nem lesz ereje. Jó lesz vigyázni: nem folyt még ki minden magyar vér a Szamuely frontjain.
Virradat, 1921. IV 3.

A magyar ifjúság
Nem tósztot akarok itt mondani a magyar ifjúsághoz. Végezzék el ezt azok, akik ezt a nagy erõt jelentõ elemet minden eszközzel, néha nehéz anyagi helyzete csúfos kihasználásával igyekeznek érdekeik körébe csábítani. Én a magyar jövõ építõelemeit keresem, én bele akarok kapaszkodni abba a hitbe, hogy van még feltámadás és új élet a magyarság számára. A magyar ifjúságnak csak egy részét tartom e sorokban szem elõtt, mert fájdalom, csak ezt ismerem részletesen: a magyar fõiskolák ifjúságát. Természetes, hogy mikor azt vizsgálom, mennyiben lesznek a magyar megújhodás elemei, nem volna becsületes elhallgatni azokat a tüneteket sem, melyek aggódásra adnak okot és orvoslást kívánnak.

Kezdjük mindjárt ezen. A fõiskolai ifjúságnak jó része a fronton volt. Az irtózatos öt év nem múlhatott el nyomtalanul a fiatal, érzékeny, még teljesen ki sem alakult szervezetek fölött. Akik pedig nem voltak a fronton, az itthoni idegevõ várakozás, s a két forradalom borzasztó izgalmaiban bõven megkapták a maguk részét az egyetemes szenvedésbõl. Ehhez járult legtöbbjénél a hosszas idõn át tartó elégtelen táplálkozás, ami fájdalom, igen soknál még ma is megvan. Ezek az okok magyarázzák meg azt, hogy fiatalemberek, kik külsejükben teljesen épnek, egészségesnek látszanak, idegeikben rokkantak vagy súlyosan betegek. Ez a betegség igen soknál abban nyilvánul meg, hogy képtelen lett a helyhez kötött, kitartó munkára. Valami belsõ izgalom, mint egy titkos megszállottság, kényszerít, hogy mindent abbahagyjon, és mindig másba kezdjen. De vannak sokkal súlyosabb esetei ennek a belsõ rokkantságnak. Sokban úgy benne maradt a háború, mint egy húsába tört kardhegy. Beteges túlérzékenység, a dühöngésnek folytonos szüksége teszi környezetük súlyos keresztjévé õket, mint a visszaemlékezett vér folytonosan a fülükbe kiáltaná: ölj! ölj! De legáltalánosabb tünete az idegek beteges elváltozásának valami beteg esztétikai hajlam, perverz irodalmiság, melynek legtöbbször a szexuális élet abnormis elváltozása az alapja. A nagyközönség nem is képzeli, hogy hány ifjú betegedett beteg költõvé a frontokon. Mázsaszámra láttam kéziratokat, melyek az idegbomlás minden jegyével azonosak azokkal, melyeket az orvosok az ideggyógyintézetek szomorú lakóitól közlenek. És mindenik "önmagát keresi", mindenik "analizál", mindenik a bizarrul újat, az elképesztõen szokatlant keresi, s nem veszi észre, hogy a beteg idegzet õsi gesztusait rángja el újból. Igen sokat pedig az alkohol vagy a szexuális tévelygések rabjaivá tett a háború.

Egy másik, az eddigieknél általánosabb tünet az, hogy az ifjúság egy része, mely a háború alatt még a középiskolákban volt, a folytonos szünet, tanár, szén és egyéb hiány miatt nem kapta meg azt az ismereti tartalmat és szellemi fegyelmezést, amire szüksége van. A másik része pedig, mely a frontokon védett bennünket, éveken át távol volt a könyvtõl és minden szellemi munkától. A borzasztó évek nemcsak megszerzett ismereteiket markolták ki emlékezetükbõl, de elvesztették azt a szellemi disciplinát is, mely akaratot, módszert és folytonosan megújuló érdeklõdést jelent.

Ezek azok a tünetek, melyeket gondos intézkedésekkel és intézményekkel és nagy szeretettel kell kigyógyítani a mai ifjúságból. Meg kell gondolni, hogy õk azért lettek betegek, hogy mi egészségesek maradhassunk, hogy hibáik egy nagy és szent önfeláldozás következménye, és hogy esetleges szellemi elmaradásukat egy rajtuk kívül álló egyetemes muszáj okozta. Ebben a beteg korban, melyben minden ember beteg, jósággal és szánalommal minden embernek orvosnak kell lennie.

Nem hazudva el az aggasztó tünetek egyikét sem: a mai magyar ifjúság mégis olyan biztató képet nyújt, amilyent ezernyolcszáznegyvennyolc óta egyik nemzedék sem adott. Maga az a jelenség, hogy a mai fõiskolai ifjúságban nemcsak 1822 éves gyermekek, hanem igen sok 2628 s még többéves meglett fiatalember van, igen jó hatással van a fiatalság közös életére. Ez már nem a régi egyetemi körök önképzõkörösködõ, szónokló, léha fiatalsága. Mert meg kell gondolni, hogy ma a 2122 éves sem olyan fiatal, mint a háború elõtt. Ezek a fiatalemberek a világtörténelem nagy fordulatánál századok összezsúfolt életét élték és patriárkák a tapasztalásban. A világháború rengeteg szenvedés és igen sok látott dologgal gazdagította gondolkodásukat. A háborúban kezdeményezést, a felelõsség elvállalását, szellemi bátorságot, szolidaritást, fegyelmet tanultak: mind olyan vonások, melyekre olyan nagy szüksége van a magyar léleknek. A háború s még inkább a két "forradalom" alatt tomboló idegen uralom olyan mértékben költötte fel faji öntudatukat, melyhez hasonlót csak 1848 ifjúságánál láttunk. És mert irtózatos tragédiánk körül annyi döglött, szép frázis hever, ennek az ifjúságnak a magyarsága már pozitívabb, több benne az építõ elem és komoly program keresés, mint a szép szó és a fáklyás zene. A hadifogságokban s az itthoni felfordult viszonyokban megélhetése igen sok gyakorlati

ügyességre kényszerítette, s így gondolkodása kevésbé "idealista" és irodalmias, szóval kevésbé hasonlít a múlthoz, mely önmaga jelentkezik a saját nyaka elvágására: több érzéke van az élet versenyéhez, a pénzhez, a szerzõdéshez, a gazdasági kérdésekhez. Felébredt faji öntudata megláttatta vele a közös veszélyt, s igen sok örvendetes jelét lehet látni, hogy egy mindenek fölött álló egyetemes magyar szolidaritás megvalósítása mindinkább fõ iránya lesz akaratának.

Kettõs feladat áll ez elõtt a komoly, súlyos tapasztalatú, gyakorlati ifjúság elõtt. Az egyik önmaga, s a folyvást utánuk következõk iránt van: megteremteni a magyar fõiskolák ifjúságának egyetemes szolidaritását. Egyetlen egy hatalmas organizmusba kell tömöríteni mindenféle magyar fõiskola ifjúságát, s minden ifjúsági egylet ennek az egyetemes szervezetnek alárendelt tagja legyen. És hogy hiúság, egyéni ambíció, s a fájdalmas magyar veszekedhetnémség szét ne törhesse ezt az egységet, ennek az egyetemes szervezetnek a kebelében legyen egy legfõbb ifjúsági bíróság, mely kötelezõ erõvel ítélkezzék a fõiskolai ifjúság kebelében elõforduló vitás kérdések fölött. Ebbe a bíróságba minden fõiskola arányosan küldjön képviselõt, és aki ennek a bíróságnak ellene szegül, azt megbecstelenítõn kell kizárni az ifjúság kebelébõl, mint a magyarság árulóját. Fegyelmet és szolidaritást jelentsen elsõsorban ez az egyetemes szervezet. Ez szervezze meg országosan a magyar fõiskolai ifjúság gazdasági, kulturális és társadalmi életét. Mindenik ifjúsági egyesület egy organikusan mûködõ egységes programmal egységes célra törekvõ része legyen ennek az egyetemes szolidaritásnak.

Milyen legyen az ifjúság gazdasági életének kiépítése, hogy szervezze meg kulturális és társadalmi mûködését: fájdalom, ezeknek a fontos kérdéseknek a tárgyalására nem ad elég teret ez a hely. Itt csak egypár legfontosabb vezetõ elvet említhetek meg: 1. Az ifjúság egyetemének semmilyen gazdasági érdekért sem szabad a maga szabad mozgását és függetlenségét lekötnie semmilyen fórummal szemben sem. 2. Alkalmas utakat kell találnia s vannak ilyenek egy hatalmas töke megteremtésére. 3. Kulturális mûködésében inkább pozitív ismeretek szerzésére, s az új gazdasági és szociális ideák áthasonítására törekedjék, mint a régi önképzõköries irodalmiságra. Irodalmi és mûvészi téren pedig az igazi nagy értékeket keresse, s általában tartsa mindig szemmel az egész mûvelt világ szellemi termését. 4. Nyisson tág teret az orosz és keleti mindenféle stúdiumoknak, ahol a jövõben nagyszerû tere lehet a fiatal magyar erõknek. 5. Igyekezzék megszervezni annak lehetõségét, hogy minél több fiatal tehetség mehessen külföldi tapasztalati útra, mégpedig keletre is. Természetes, hogy ezeknek a tanulmányutaknak egészen más jellegûeknek kell lenniük, mint eddig általában voltak. 6. A magyar psziché minden téren megnyilvánult minden elemét igyekezzék a jövõ építõ tényezõjévé feltámasztani. 7. A legnagyobb figyelemmel legyen minden évben az újonnan érkezõk irányítására, anyagi és szellemi fejlõdésük megvédésére.

A második, nem kevesebb nehézséggel járó és nem kevésbé súlyos feladata az ifjúságnak a nemzet egyetemes életében, történelmi munkájában van. Ma a fõiskolák ifjúsága a legmegbízhatóbb eleme a magyar jövõnek. Ne adja az ifjúság soha egyik politikai pártnak sem oda magát. Legyen független ellenõrzõje, társadalmi irányítója a közvéleménynek. Egyik fõ feladata éppen az legyen, hogy a mai gyilkos, végzetes politikai élet kiküszöböltessék. Ezt a célt úgy éri el, ha társadalmi téren odahat, hogy a magyarság figyelme politikai szólamok és jelszavak helyett komoly, pozitív, részletes kulturális, gazdasági és szociális programmal teljék meg, s aszerint szabja bizalmát a politikai versenyzõknek, amilyen mértékben megvalósítják az ilyen programot. Az osztályérdekek és elfogultságok politikáival szemben egy szélesen emberi, modern szociális világrendet hirdessen, mely a legtöbb igazságot és a legtöbb jólétet jelentsen. Ugyanekkor védje meg minden eszközzel a magyarság fejlõdését. Az ifjúság elõtt áll az a nagy történelmi feladat, hogy megvalósítsa az elsikkasztott magyar forradalmat, mely a magyarság összes erõit életre hívja, s vidám mûhelyünkké, hazánkká teszi ezt a sokszorosan elrabolt, szegény

országot.
Az egészséges, erõs, praktikus, ravasz férfi a mai magyar ifjúság ideálja, aki akar, aki épít, aki szerez, akit nem lehet idegen célokra felhasználni és kizsákmányolni. A dekadens, betegen irodalmias, szavakban terjengõ ifjúsági típus ma már csak szánalom vagy orvosi érdeklõdés tárgya. A magyar ifjúság igen sok jelét adta, hogy van ereje nagy feladatainak megvalósításához. Bízzunk magyarságában, hogy kitartó akarata is lesz hozzá.
Virradat, 1921. IV. 8.

Tertius gaudet

A magyar szent korona sorsának nagy kérdésénél kerülni kell minden szenvedélyes vagy frivol hangot. És valóban, ha a kellõ nézõpontból tekintjük a dolgokat, látni fogjuk, hogy ez a kérdés olyan, mint egy matematikai probléma, melyet a legtürelmesebben számító ész nyugodt eszközeivel kell megoldani. Mert bármelyik párthoz tartozzunk e kérdés megoldását illetõleg, az az alap, melyen ez a megoldás fel fog épülni, szükségszerûen azonos mindkét pártnál, s így mégis egységet teremt minden magyar közt. Ez az alap pedig az, hogy a magyar szent korona kérdésének megoldása a magyarságra nézve külügyi vonatkozásban a legkedvezõbb jövõt, az ezeréves magyar vérrel vásárolt, magyar kultúrmunkával felépített integrális Magyarország visszaszerzésére a legerõsebb biztosítékot jelentse. Ha tehát ez a probléma csakis és csupán a magyar nemzet jövõjének, a magyar nemzet jólétének, a magyarság elrabolt jogai visszaszerzésének a kérdése, nem szabad megoldásánál szimpátiánkat semmilyen elvbe és semmilyen személybe áthelyezni. Egyetlen kötelességünk: hideg számítással nézni a világeseményeket, s nyugodt némasággal várni azt a pillanatot, mely a legalkalmasabb lesz a legkedvezõbb megoldásra. Aki nagyon szenvedélyeskedik vagy feltûnõen türelmetlen ebben a kérdésben, jogosan azt a gyanút keltheti, hogy a kérdés megoldására nem a szent közös alap, hanem személyes érdekek serkentik. Egy ilyen végzetes problémánál pedig még a legjobb hiszemû ballépés is halálos büntetést érdemel.
És a nemzet nagy tömege csodálatos történelmi érzékkel tényleg az egyetlen helyes magaviseletet tanúsította. Megfigyeltem itt Budapesten a lakosság mindenféle rétegét, és merem állítani, hogy a tömeglélek hõmérõjén egyetlen hajszálnyit sem változtatott IV. Károly látogatása. És ez így volt vidéken is. Ha a tojás ára húsz fillérrel leszáll, ha a húsárak egypár koronával változnak, sokkal nagyobb izgalmat vált ki ezekben a tömegekben. Úgy beszéltek errõl a látogatásról, mint valami távoli különlegességrõl, mely kivált egy pár percnyi kedélyes csevegést, és azzal el is van intézve. A nemzet nagy tömegének ez a felséges nemtörõdömsége nagy tanítás mindazoknak, akik az ország vezetésének nehéz szerepét viselik, és hatalmas felelet azoknak, akik nagyon sürgetõk és szenvedélyesek ebben az ügyben. A nemzet e páratlanul higgadt magatartása azt jelenti, hogy a nemzet nagy tömege úgy fogja fel e kérdést, mint a magyar nemzet vitális érdekeinek biztosítását, s hogy a személyi, jogelvi és pártkérdések ebben az ügyben annyira sem izgatják, mint a krumpli vagy a petróleum ára.
Fájdalom, a nemzet nagy tömegének nagyszerû fegyelmezettsége nem ragadott át a nemzet képviselõire is, a parlament tagjaira, akik pedig minden logikus számítás szerint, mint a népakarat legfelsõbb tényezõi, a legmagasabb kultúrával és erkölcsi erõvel bírnak. A parlament falain belül ez a közös, nagy nemzeti probléma is pártszempontokra és boldogulási tõkévé züllött. Csodálatos, hogy ez a tiszteletre méltó testület, melynek kötelessége példát adni a nemzet nagy tömegének, még követni sem tudta a tömegfegyelmezettség csodálatosan szép példáját. De az igazán megdöbbentõ volt, hogy akadtak képviselõk, nem is egyen, nem is ketten, akik annyira megfeledkeztek "honatyai" kötelességükrõl, hogy efféléket kiáltottak közbe: Majd megkérdezzük a néptõl! Majd meglátjuk, mit mond a nép! Kérdezzük meg a nép akaratát!

Mit jelent az, hogy kérdezzük meg a népet? Mit jelent a "nép akarata", a "nép ítélete" egy olyan problémánál, melyre feleletet a mai történelmi percben a nemzetközi és belsõ élet összes adatait ismerõ államférfiak sem tudhatnak adni? És általában mi az, amit az ilyen kérdésekben a "nép akaratának", a "nép ítéletének" szoktak nevezni? Ez a "népakarat", ez a "népítélet" nem egyéb, mint azoknak a szenvedélyeknek a kitörése, amelyeket az ilyen "kérdezõk" izgatásuk minden eszközével felkorbácsolnak a közlélekbõl. A nép nyugodt munkát, becsületes piaci árakat, szociális és gazdasági védelmet akar, a nép munkájának megvédését akarja az idegen rabló ellen, a nép nyugodt jövõt és sértetlen Magyarországot kíván! De hogy ezt milyen utakon érje el az ország, ebben õ nem tud ítéletet mondani, hisz éppen ezért választ maga fölé vezetõket, akiket alkalmasaknak ítél az ilyen kérdések megoldására. Ne felejtsék el a türelmetlen közbekiáltók, hogy a Károlyi szíriai ügynökei, hogy a bolsevizmus szíriai vezetõi ugyanezzel a „népakarattal", ugyanezzel a "népítélettel" döfték le Magyarországot két olyan történelmi pillanatban, melyeket éppen a maga javára zsákmányolhatott volna ki. És hogy most, most, mikor a nemzet nagy tömege vitális ösztöne csodás erejével olyan páratlan fegyelmezettséget tanúsított, hogy most azok, akiknek éppen a fegyelmezés volna kötelességük, odamenjenek a tömegekhez, s a maguk nem mindig egészen tiszta szenvedélyeivel felkorbácsolják a kedélyeket, és mesterségesen idézzék fel a legvégzetesebb megoszlást: ez a legirtózatosabb hazaárulás volna! És hangsúlyoznom kell, hogy ezeket olyan mondja, aki egészen és igazán nem legitimista. De nem szabad olyan nem legitimista vagy legitimista lenni, hogy az magyarságunk aggódó figyelmét egy percre is elhomályosítsa. Ebben azt hiszem, minden becsületes magyar ember egyetért velem.

Ezek után mindenki megértheti, hogy az Ébredõ Magyarok Egyesületének szerepe, melyet ez a váratlan és könnyelmû incidens váltott ki, igen szomorúan érintett. Csak olyanoknak szabad vezetésre vállalkozniuk, akiknek van elég széles szellemi horizontjuk és fegyelmezettségük, hogy a rájuk bízott közösséget nagy, általános szempontok szerint irányítsák, s a napi szenvedélyektõl el ne sodródjanak. Az Ébredõ Magyarok Egyesületét alkotó tömegek faji öntudatban a magyarság hõsies hitvallásában a nemzet legértékesebb rétegei. És ezek a tömegek azzal a becsületes buzgósággal és hittel egyesültek az ébredõ magyar név alatt, hogy ez az egyesület az önvédelemre ébredt magyarság egyetemes szolidaritása lesz. Hitték, hogy lesz egy mindenek fölött álló magyar egység, melyet olyan acél egységgé tesz az idegen rabló elleni védekezés szent feladata, hogy ezt az egységet pártszenvedély, felekezeti kérdés, király vagy bármilyen kérdés: szóval semmi, semmi ki nem kezdheti. Hiszen ennek az egyesületnek éppen az adott olyan messzelátó létjogosultságot minden más alakulattal szemben, hogy minden megoszlásra vezetõ kérdés kikapcsolásával megalkotta a magyar önvédelem egyetemes egységét. Nagy nemzeti feladata éppen az, hogy a politikai pártok gyilkos versenyével szemben megszervezze a magyarságot egy nagy jövõt építõ kulturális, szociális és gazdasági program megvalósítására és egyetemes önvédelemre. A királykérdésben az egyesületnek, mint egyetemes magyar szolidaritásnak tagjai követhetnek bármilyen meggyõzõdést, de az egyesület maga egyiket sem, mert más, egyetemesebb történelmi feladata van. Nem most kellett volna rászánni magukat, hogy elnöküket elküldjék, meg sem lett volna szabad választani õt, mert egy ilyen egyetemes szolidaritás legfõbb vezetõje nem lehet aktív politikus. Mit eredményez az Ébredõ Magyarok Egyesületének ez a könnyelmû és ideges belerángása a napi politika szenvedélyeibe? azt, hogy ez a nagy feladatra elhívott egyesület három elemre fog bomolni. Az egyik lesz azért is és ádázan legitimista, a másik szintén azért is és ádázan szabad királyválasztó, a harmadik pedig látva, hogy a közös szent cél megfulladt a pártszenvedélyben, megundorodva fog visszavonulni védetlen izoláltságába. Így a magyar önvédelem egyetemes szolidaritása helyett kapunk megint magyarokat, kik egymást falják, és csalódott, védetlen, szegény, magányos magyarokat. És most már azt hiszem, hogy cikkem címét azok is megértik, akik ezt a latin mondást

nem ismerik. Tertius gaudet: a harmadik örvend. Ki ez a harmadik? Ez a végzetes, megemésztõ harmadik? az egységes, az okos zsidó. Eddig segítettünk hódításának ilyen és olyan pártszenvedéllyel, ilyen és olyan felekezeti fanatizmussal, most segítünk neki ébredõ magyarán. A világháború összeomlása után meg tudta védeni minden rablását azzal, hogy a magyarság egyik felét ráuszította a másikra. A "kommunizmus" bukása után úgy igyekezett kibújni a megérdemelt büntetés alól, hogy egyes magyar erõkre igyekezett rávisítani a felelõsséget, és összeszûrte a levet a belénk tipró ellenséggel. Azután, hogy az önvédelem vágya a keresztény nemzeti "kurzus" dacára is mind egyetemesebb lett a magyarságban, a protestánsokat próbálta nekiheccelni a katolikusoknak és viszont. Ez a törekvése kudarcot vallott a vezetõ férfiak mindenek fölött álló hazaszeretetén. Most, hogy a gazdasági szervezkedés égetõ szüksége irtózatos harácsolása ellen közérzéssé kezd lenni: most a nemzetközi kulisszák mögött rendez királykérdést, hogy a figyelmet elterelje magáról, és megint magyar maradjon a magyar. És keserû humor, hogy az Ébredõ Magyarok Egyesülete vagy legalábbis egyes vezetõi sietnek segíteni a zsidó taktikának. Ha azért ébredtek fel ezek a magyarok, hogy egy fájdalmas visszavonással gazdagabbak legyünk, akkor jobb, ha megint elalszanak. Mert a természetes halál erkölcsösebb, mint az öngyilkosság.
a szenvedélyek még nem csaptak át a tömegekbe, a nép jólétet és munkás jövõt kíván. A szent magyar vérbõl semmilyen kérdés sem érdemel meg egy csöppet sem. Ezt a vért egyetlen célért szabad ontani: mindenki tudja, hogy melyik ez a cél. Minden magyar ember vigyázzon, hogy vitatható elvek, múló pártok, halandó királyok fölött akaratunkat, lelkiismeretünket és minden tetteinket a magyar egység vallása irányítsa, amely fölött vitatkozni nem lehet, melynek nem szabad elmúlnia.
Virradat. 1921. IV. 10.

Utószó

A magyar nemzeti radikalizmus soha el nem fakuló aranylapjait tartja kezében az olvasó, aki megvásárolta ezt a szerény kiállítású kis könyvecskét. Közel nyolc évtizeddel ezelõtt születtek ezek az írások, egy, a maihoz sok mindenben hasonló, sok mindenben nem összehasonlítható korban. Szabó Dezsõ 1920 december 25. és 1921 április 10. között 54 aktuális elemzést többségében vezércikket írt a Virradat számára. Ezek mindegyike irodalmi és politikai trouvaille, mégis halálra ítélte õket a balliberális világszellem: 1921 óta ez a kis kötet az elsõ alkalom, hogy újból nyomdafestéket kaptak e remekmûvek. A Virradatbeli cikkek tökéletes ízelítõt adnak Szabó Dezsõ írásmûvészetének, stiláris könnyedségének, politikai és ideológiai nézetrendszerének milyenségérõl. Ha van még irodalmi szenzáció, ez a válogatás az.

---elsõ rész --